Meeting Book: Arendal kontrollutvalg (11.12.2019)

Arendal kontrollutvalg

Date: 2019-12-11T09:00:00

Location: Arendal Kultur- og rådhus, Bystyresalen

Note:

Forfall meldes til utvalgets sekretariat på epost: benedikte.vonen@temark.no eller mobil: 90589043.

Vara møter bare etter eget varsel.

Medlem Terje Stiansen har meldt forfall, og Pål Frydenberg kalles med dette inn som vara.
Medlem Anne Rostad har meldt forfall, og Jan Willy Jensen kalles med dette inn som vara.

I tillegg møter følgende:

Ordfører Robert Cornels Norli, sak 62/19	ca. kl.	09:40
Rådmann Harald Danielsen, sak 63/19	ca. kl.	10:00
Kommunalsjef økonomi Bente Rist, sak 64/19	ca. kl.	10:20

Vi gjør oppmerksom på at tidsplan og rekkefølge for behandling av sakene kan endres.

Saksliste

Møteinnkalling

7/19 Godkjenning av innkalling 11.12.2019 3

Møteprotokoll

7/19 Godkjenning av protokoll 9.10.2019 4

Saker til behandling

60/19 Nytt kontrollutvalg 2019-2023 Arendal 19

61/19 Kontrollutvalget - funksjon og oppgaver - Arendal 21

62/19 Kontrollutvalgets samspill med ordfører 48

63/19 Kontrollutvalgets samspill med rådmannen 50

64/19 Orientering om budsjett 2020 Arendal kommune 52

65/19 Rapport fra selskapskontroll Konsesjonskraft IKS Arendal 53

66/19 Overordnet revisjonsstrategi regnskapsrevisjon 2019 Arendal 97

67/19 Orientering om risiko- og vesentlighetsvurderinger som grunnlag for planer for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2020-2023 Arendal 110

68/19 Møte- og arbeidsplan 2020 for Arendal kontrollutvalg - ny behandling 116

69/19 Orienteringer fra revisor 11.12.2019 120

70/19 Referatsaker 11.12.2019 121

71/19 Eventuelt 11.12.2019 122

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Arkivsak-dok. 19/00043-44
Saksbehandler Benedikte Muruvik Vonen

Saksgang	Møtedato
Arendal kontrollutvalg	11.12.2019

Godkjenning av innkalling 11.12.2019

Forslag fra sekretariatet:

Innkalling til møte 11.12.2019 godkjennes.

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Arkivsak-dok. 19/00043-45
Saksbehandler Benedikte Muruvik Vonen

Saksgang	Møtedato
Arendal kontrollutvalg	11.12.2019

Godkjenning av protokoll 9.10.2019

Forslag fra sekretariatet:

Protokoll fra møte 9.10.2019 godkjennes.

Vedlegg:
Protokoll Arendal kontrollutvalg 09.10.2019

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Møteprotokoll

Arendal kontrollutvalg

Dato:	09.10.2019 kl. 9:00 – 12:15
Sted:	Arendal Kultur- og rådhus, Komitérom 252 Barbu
Arkivsak:	19/00043
Til stede:	Per-Jakob Haakstad (leder), Liv Andersen (nestleder), Anne Rostad (medlem), Kristen Bjormyr (medlem), Terje Stiansen (medlem)
Møtende varamedlemmer:	Jan Willy Jensen, sak 53/19 (vara for Per-Jakob Haakstad)
Forfall:	-
Andre:	Kommunalsjef økonomi Bente Rist, sak 51/19 Revisjonssjef Kristian Fjellheim Bakke Oppdragsansvarlig regnskapsrevisor Ketil Raknes (gikk under sak 54/19) Forvaltningsrevisor Camilla N. Eriksrud
Protokollfører:	Benedikte Muruvik Vonen (Temark)

Sakskart			Side
		Møteinnkalling	
6/19	19/00043-37	Godkjenning av innkalling 9.10.2019	3
		Møteprotokoll	
6/19	19/00043-38	Godkjenning av protokoll 4.9.2019	4
		Saker til behandling	
51/19	19/15830-3	Økonomisk situasjon pr. 2. tertial 2019	5
52/19	19/08401-17	Oppfølging av fylkesmannens tilsyn med Solhaug bo og	6

		omsorgssenter	
53/19	19/03964-25	Rapport fra forvaltningsrevisjonen Avtaler og beslutningsprosesser knyttet til "Hove-saken"	7
54/19	19/14751-9	Undersøkelse barnevern ressursbruk	9
55/19	19/10232-9	Innspill til analyse- og planarbeidet vedr. forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2020-2023	10
56/19	19/00117-11	Orienteringer fra revisor 9.10.2019	11
57/19	19/00118-11	Referatsaker 9.10.2019	12
58/19	19/15849-1	Evaluering av kontrollutvalgets arbeidsform og saker Arendal	13
59/19	19/00156-11	Eventuelt 9.10.2019	14

Sak 52/19 ble utsatt pga. sykdom i administrasjonen.

Sakene ble behandlet i følgende rekkefølge:
51/19, 55/19, 53-54/19, 56-59/19

Arendal, 09.10.2019

Per-Jakob Haakstad
Kontrollutvalgsleder

Benedikte Muruvik Vonen
Rådgiver Temark

Møteinnkalling

6/19 Godkjenning av innkalling 9.10.2019

Behandlet av	Møtedato	Saksnr
1 Arendal kontrollutvalg	09.10.2019	6/19

Forslag fra sekretariatet:

Innkalling til møte 9.10.2019 godkjennes.

Møtebehandling

Votering
Enstemmig for forslag til vedtak.

Vedtak
Innkalling til møte 9.10.2019 godkjennes.

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

Møteprotokoll

6/19 Godkjenning av protokoll 4.9.2019

Behandlet av	Møtedato	Saksnr
1 Arendal kontrollutvalg	09.10.2019	6/19

Forslag fra sekretariatet:

Protokoll fra møte 4.9.2019 godkjennes.

Møtebehandling

Votering
Enstemmig for forslag til vedtak.

Vedtak
Protokoll fra møte 4.9.2019 godkjennes.

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

Saker til behandling

51/19 Økonomisk situasjon pr. 2. tertial 2019

Behandlet av	Møtedato	Saksnr
1 Arendal kontrollutvalg	09.10.2019	51/19

Forslag fra sekretariatet:

Redegjørelsen tas til orientering.

Møtebehandling
Kommunalsjef økonomi Bente Rist orienterte om kommunens økonomiske situasjon pr. 2. tertial 2019 og om rammene for budsjett 2020, og svarte på spørsmål.

Votering
Enstemmig for forslag til vedtak.

Vedtak
Redegjørelsen tas til orientering.

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

52/19 Oppfølging av fylkesmannens tilsyn med Solhaug bo og omsorgssenter

Behandlet av	Møtedato	Saksnr
1 Arendal kontrollutvalg	09.10.2019	52/19

Forslag fra sekretariatet:

…Saken tas til orientering og avsluttes fra kontrollutvalgets side.

Møtebehandling
Rådmannen ved enhetsleder institusjon Svein Elgvin måtte melde avbud til møtet pga. sykdom.

Forslag til vedtak fremsatt i møtet:
Saken utsettes.

Votering
Enstemmig for forslag til vedtak fremsatt i møtet.

Vedtak
Saken utsettes.

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

53/19 Rapport fra forvaltningsrevisjonen Avtaler og beslutningsprosesser knyttet til "Hove-saken"

Behandlet av	Møtedato	Saksnr
1 Arendal kontrollutvalg	09.10.2019	53/19

Forslag fra sekretariatet:

Kontrollutvalget tar forvaltningsrevisjonsrapporten Avtaler og beslutningsprosesser knyttet til «Hove-saken» til orientering og oversender saken til bystyret med følgende innstilling til vedtak:

Arendal bystyre ber om:

- *at det foretas en helhetlig gjennomgang av Hove drifts- og utviklingsselskap (HDU) sine styringsdokumenter for å sikre oppdaterte mål og tydeligere retningslinjer for selskapets virksomhet.*
- *at det vurderes om det er behov for i større grad å regulere formen på – og innholdet i – rapporterings- og styringsdialogen mellom styret og generalforsamlingen i HDU, for å skape felles forventninger til innhold og omfang.*

Bystyret ber styret i HDU rapportere tilbake til kontrollutvalget om tiltak som er gjennomført etter disse to punktene og eventuell effekt disse har gitt, senest i løpet av første halvår 2020.

Arendal bystyre ber i tillegg om:

- *at det iverksettes et arbeid for å vurdere hvordan man kan ivareta kommunens eierskapsprinsipp knyttet til målet om åpenhet og offentlighet, også i selskaper som ikke er omfattet av offentlighetsloven.*

Bystyret ber om at rådmann/ordfører rapporterer tilbake til kontrollutvalget om hvilke vurderinger som er gjort og eventuelle tiltak som er iverksatt i forhold til dette punktet senest i løpet av første halvår 2020.

Møtebehandling

Leder Per-Jakob Haakstad ba om å få sin habilitet vurdert etter forvaltningsloven § 6 andre ledd som følge av oppdrag i hans advokatselskap, og fratrådte. Vara Jan Willy Jensen deltok i vurderingen. Leder ble enstemmig kjent inhabil etter fvl. § 6 andre ledd. Jan Willy Jensen deltok som vara under behandlingen av saken.

Revisjonssjef Kristian Fjellheim Bakke la frem rapporten Avtaler og beslutningsprosesser knyttet til «Hove-saken» og svarte på spørsmål. Han viste til at revisjonen hadde benyttet samfunnsfaglig, juridisk og revisjonsfaglig kompetanse i prosjektet. Oppdragsansvarlig regnskapsrevisor Ketil Raknes og forvaltningsrevisor Camilla N. Eriksrud var til stede under behandlingen og ga utfyllende kommentarer.

Endringsforslag fremsatt i møtet:
Siste strekpunkt endres til:

- *at det iverksettes et arbeid for bedre å ivareta kommunens eierskapsprinsipp…*

Votering
Enstemmig for forslag til vedtak med endringsforslag fremsatt i møtet.

Vedtak
Kontrollutvalget tar forvaltningsrevisjonsrapporten Avtaler og beslutningsprosesser knyttet til «Hove-saken» til orientering og oversender saken til bystyret med følgende innstilling til vedtak:

Arendal bystyre ber om:

- *at det foretas en helhetlig gjennomgang av Hove drifts- og utviklingsselskap (HDU) sine styringsdokumenter for å sikre oppdaterte mål og tydeligere retningslinjer for selskapets virksomhet.*
- *at det vurderes om det er behov for i større grad å regulere formen på – og innholdet i – rapporterings- og styringsdialogen mellom styret og generalforsamlingen i HDU, for å skape felles forventninger til innhold og omfang.*

Bystyret ber styret i HDU rapportere tilbake til kontrollutvalget om tiltak som er gjennomført etter disse to punktene og eventuell effekt disse har gitt, senest i løpet av første halvår 2020.

Arendal bystyre ber i tillegg om:

- *at det iverksettes et arbeid for bedre å ivareta kommunens eierskapsprinsipp knyttet til målet om åpenhet og offentlighet, også i selskaper som ikke er omfattet av offentlighetsloven.*

Bystyret ber om at rådmann/ordfører rapporterer tilbake til kontrollutvalget om hvilke vurderinger som er gjort og eventuelle tiltak som er iverksatt i forhold til dette punktet senest i løpet av første halvår 2020.

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

54/19 Undersøkelse barnevern ressursbruk

Behandlet av	Møtedato	Saksnr
1 Arendal kontrollutvalg	09.10.2019	54/19

Forslag fra sekretariatet:

Saken tas til orientering.

Møtebehandling
Leder Per-Jakob innledet kort til saken ut fra rådmannens svar på kontrollutvalgets spørsmål. Revisjonssjef Kristian Fjellheim Bakke viste til rammene for undersøkelsen.

Forslag til vedtak fremsatt i møtet:
Kontrollutvalget ber om en kortfattet skriftlig og også muntlig redegjørelse fra barnevernleder i ett av de første møtene i nytt kontrollutvalg, der det avklares hvilket omfang denne type støtte har, i antall saker og bruk av kommunens ressurser, og hvilket lovgrunnlag og hvilke kriterier og rutiner som ligger bak de beslutninger som er fattet på dette området.

Votering
Enstemmig for forslag til vedtak fremsatt i møtet.

Vedtak
Kontrollutvalget ber om en kortfattet skriftlig og også muntlig redegjørelse fra barnevernleder i ett av de første møtene i nytt kontrollutvalg, der det avklares hvilket omfang denne type støtte har, i antall saker og bruk av kommunens ressurser, og hvilket lovgrunnlag og hvilke kriterier og rutiner som ligger bak de beslutninger som er fattet på dette området.

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

55/19 Innspill til analyse- og planarbeidet vedr. forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2020-2023

Behandlet av	Møtedato	Saksnr
1 Arendal kontrollutvalg	09.10.2019	55/19

Forslag fra sekretariatet:

Forslag til vedtak legges frem i møtet.

Møtebehandling
Kontrollutvalget drøftet ulike tema og selskaper som kunne være aktuelle for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Revisjonen viste til prosess omkring vurdering av risiko og vesentlighet, og avtroppende KU sin rolle som en av kildene de benytter seg av for å gjøre sine vurderinger.

Forslag til vedtak fremsatt i møtet:
Kontrollutvalget oversender følgende tema til arbeid med risiko- og vesentlighetsvurderinger knyttet til plan for forvaltningsrevisjon og plan for eierskapskontroll 2020-2023:

- Barnevern – ressursbruk
- Etablerersenteret IKS – hvordan bidrar selskapet til å underbygge kommunens mål med tjenesten?
- Beslutningsgrunnlag for investeringer
- Kjøp av konsulenttjenester – behovsvurderinger og regler for offentlige anskaffelser
- Selvkost innen VAR-området
- Fordeling av ansvar og myndighet mellom kommunen og kommunens selskaper

Votering
Enstemmig for forslag til vedtak fremsatt i møtet.

Vedtak
Kontrollutvalget oversender følgende tema til arbeid med risiko- og vesentlighetsvurderinger knyttet til plan for forvaltningsrevisjon og plan for eierskapskontroll 2020-2023:

- Barnevern – ressursbruk
- Etablerersenteret IKS – hvordan bidrar selskapet til å underbygge kommunens mål med tjenesten?
- Beslutningsgrunnlag for investeringer
- Kjøp av konsulenttjenester – behovsvurderinger og regler for offentlige anskaffelser
- Selvkost innen VAR-området
- Fordeling av ansvar og myndighet mellom kommunen og kommunens selskaper

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

56/19 Orienteringer fra revisor 9.10.2019

Behandlet av	Møtedato	Saksnr
1 Arendal kontrollutvalg	09.10.2019	56/19

Forslag fra sekretariatet:

Saken tas til orientering.

Møtebehandling
Revisjonssjef Kristian Fjellheim Bakke redegjorde for arbeid som er igangsatt i forbindelse med forvaltningsrevisjonen Pleie og omsorg. Videre orienterte han om at revisjonen har startet arbeidet med risiko- og vesentlighetsvurderinger.

Votering
Enstemmig for forslag til vedtak.

Vedtak
Saken tas til orientering.

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

57/19 Referatsaker 9.10.2019

Behandlet av	Møtedato	Saksnr
1 Arendal kontrollutvalg	09.10.2019	57/19

Forslag fra sekretariatet:

Saken tas til orientering.

Møtebehandling

1. Behandling i bystyret av saker fra/av særlig interesse for kontrollutvalget:
    a. 26.09.2019:
        i. Orientering om overskridelser i heisprosjektet til Fløyheia
        ii. Bestilling av sak om barnevern
2. Behandling i formannskapet av sak av særlig interesse for kontrollutvalget:
    a. 26.09.2019:
        i. Informasjon om kostnadsutviklingen for ny heis til Fløyheia
    b. 02.10.2019:
        i. PS 19/81 Heis til Fløyheia. Budsjettsprekk. Hastebehandling jf. Kommuneloven § 13, jf. Reglement for folkevalgte organer punkt 4.2 Kontrollutvalget vurderer at formannskapet har hatt bystyrets myndighet til bestilling av sak fra kontrollutvalget siden den ble behandlet som en lovhjemlet hastesak. *Kontrollutvalget ber om en om en sak til neste møte ut fra bestillingen fra formannskapet.*
3. Oppfølging av fylkesmannens tilsyn ved Margarethestiftelsen
   Sekretariatet ga kort informasjon gitt fra enhetsleder.
4. Ny kommunedelplan samfunnssikkerhet og beredskap og oversikt over tilstand tilfluktsrom
   Sekretariatet refererte informasjon fra administrasjonen.
5. Folkevalgtprogrammet Arendal kommune 14.-15.10. og 25.-26.11.2019
   Sekretariatet informerte om at de er invitert til å delta, men at invitasjonen avslås pga. at det ikke er åpnet for å informere om kontrollutvalgets arbeid i forhold til bystyret.
6. Obligatorisk opplæring for nytt kontrollutvalg 19.11.2019, Arendal
7. Neste møte 11.12.2019 (med forbehold)

Votering

Enstemmig for forslag til vedtak.

Vedtak

Saken tas til orientering.

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

58/19 Evaluering av kontrollutvalgets arbeidsform og saker Arendal

Behandlet av	Møtedato	Saksnr
1 Arendal kontrollutvalg	09.10.2019	58/19

Forslag fra sekretariatet:

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Møtebehandling
Kontrollutvalget drøftet ulike aspekter ved arbeidet i utvalget i perioden, og kom frem til følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget oversender følgende råd til nytt utvalg:
- Tenke gjennom bruken/omfanget av orienteringssaker og planmessighet i disse
- Gjennomføre planmessige virksomhetsbesøk som er relevante opp mot saker
- Se nærmere på det som skjer i formannskap og komitéer, kanskje gjennom fordeling av ansvar for å følge med de ulike? Har vært gjort tidligere, bør vurdere formen.
- Vurdere dialogen internt i kontrollutvalget mellom møtene
- Fortsette å følge opp risikoområder
- Delta på relevant opplæring og møte andre kontrollutvalg – gjerne få mer om praktiske prosesser og verktøy for gjennomføring av kontrollutvalgsarbeid
- Legge vekt på tidlig forventningsavklaring med ordfører og kommunedirektør/rådmann

Votering
Enstemmig for forslag til vedtak fremsatt i møtet.

Vedtak
Kontrollutvalget oversender følgende råd til nytt utvalg:
- Tenke gjennom bruken/omfanget av orienteringssaker og planmessighet i disse
- Gjennomføre planmessige virksomhetsbesøk som er relevante opp mot saker
- Se nærmere på det som skjer i formannskap og komitéer, kanskje gjennom fordeling av ansvar for å følge med de ulike? Har vært gjort tidligere, bør vurdere formen.
- Vurdere dialogen internt i kontrollutvalget mellom møtene
- Fortsette å følge opp risikoområder
- Delta på relevant opplæring og møte andre kontrollutvalg – gjerne få mer om praktiske prosesser og verktøy for gjennomføring av kontrollutvalgsarbeid
- Legge vekt på tidlig forventningsavklaring med ordfører og kommunedirektør/rådmann

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

59/19 Eventuelt 9.10.2019

Behandlet av	Møtedato	Saksnr
1 Arendal kontrollutvalg	09.10.2019	59/19

Møtebehandling
Ingen saker.

Votering

Vedtak

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Arkivsak-dok. 19/17930-1
Saksbehandler Benedikte Muruvik Vonen

Saksgang	Møtedato
Arendal kontrollutvalg	11.12.2019

Nytt kontrollutvalg 2019-2023 Arendal

Forslag fra sekretariatet:
Saken tas til orientering.

Bakgrunn for saken:
Formålet med saken er å bli litt kjent, få kvalitetssikret kontaktinformasjon og informert om praktiske forhold rundt møter mm.

Saksopplysninger:
Arendal bystyre valgte nytt kontrollutvalg i det konstituerende bystyremøtet 10.10.2019. Fire medlemmer i det nye kontrollutvalget har deltatt på opplæring i Tønsberg 11.11.2019 eller i Bø 20.11.2019.

Kontrollutvalget 2019-2023:

Leder:	*Haagen Poppe (H)*
Nestleder:	*Liv Andersen (Ap)*
Medlem:	*Anne Rostad (SV)*
Medlem	*Kristen Bjormyr (Sp)*
Medlem	*Terje Stiansen (Frp)*

Varamedlemmer i rekkefølge:
Pål Frydenberg (Hp)
Jan Willy Jensen (Krf)
Wenche Madshaven (Frp)
Ivar Grødal (V)
Tor Jakobsen (Ap)
Ernst Ragnar Pfaff (H)

Sekretariats- og revisjonstjenester
Arendal kommune har valgt å delta i to interkommunale selskap for å utføre kontrolloppgavene. Dette er Aust-Agder Revisjon IKS for revisjonsoppgaver og Agder og Telemark Kontrollutvalgssekretariat IKS (Temark) for sekretariatsoppgaver. Arendal kommune er deleier i begge selskaper. Begge selskaper er uavhengig av kommunens administrasjon, og selskapene er uavhengige av hverandre.

Aust-Agder Revisjon IKS utfører regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll for Arendal kommune. Innen regnskapsrevisjon er hovedrevisor for Arendal kommune Irina Ivanova.

Oppdragsansvarlig regnskapsrevisor er *Ketil Raknes*. Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor er Kristian Fjellheim Bakke. Revisor har møte- og talerett i kontrollutvalgets møter. Ved behandling av forvaltningsrevisjonsrapporter, er det gjerne den forvaltningsrevisoren som har vært mest involvert i revisjonsoppdraget som stiller i møtet.

Temark forbereder sakene til kontrollutvalget og skriver alle saksfremlegg, gir løpende rådgivning, følger opp utvalgets vedtak, bistår kontrollutvalget i praktisk tilrettelegging og oppfølging av møter, og koordinerer aktørene. I det løpende arbeidet er sekretariatet bindeledd mellom utvalg og revisjon og mellom utvalg og administrasjon, og sekretariatet utfører oppgaver på vegne av kontrollutvalget. Sekretariatet har p.t. sju ansatte og fast sekretær for kontrollutvalget i Arendal kommune er *Benedikte Muruvik Vonen*. Fra 1.1.2020 trer flere kommuner fra Vestfold inn i selskapet, og sekretariatet blir landets største i antall oppdrag. Nytt navn blir Vestfold, Telemark og Agder kontrollutvalgssekretariat IKS (Vetaks) og antall ansatte totalt øker noe.

Etter en presentasjonsrunde vil sekretariatet gå gjennom

- Kontroll av valgbarhet
- Oppdatere kontaktinformasjon
- Nettbrett
- Tilgang til og offentliggjøring av sakspapirer
- Godkjenning av protokoller
- Godtgjørelser mm.

Vurdering fra sekretariatet:

Sekretariatet ønsker alle lykke til og ser frem til godt samarbeid med det nye utvalget.

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Arkivsak-dok. 19/17930-2
Saksbehandler Benedikte Muruvik Vonen

Saksgang	Møtedato
Arendal kontrollutvalg	11.12.2019

Kontrollutvalget - funksjon og oppgaver - Arendal

Forslag fra sekretariatet:
Kontrollutvalget tar redegjørelsen til orientering.

Bakgrunn for saken:
Kontrollutvalget er et utvalg med en særskilt stilling etter kommuneloven. Sekretariatet gir i dette saksframlegget en oversikt over rammene for kontrollutvalgets arbeid.

Saksopplysninger:
Ordningen med kontrollutvalg ble lovfestet i 1992. Bakgrunnen for at kontrollutvalgene ble opprettet var at man ville sikre kommunene en egenkontroll basert på demokratiske prinsipper. Dette ble sett på som en del av det kommunale selvstyret og skulle bidra til å redusere behovet for statlig tilsyn.

Intensjonene er beholdt og styrket i ny kommunelov fra 2018, som trådte i kraft fra det konstituerende møtet i bystyret 9.10.2019. Her er flere punkter som tidligere lå i forskrift løftet inn i loven.

I henhold til kommuneloven § 22-1 er det bystyret som har det øverste ansvaret for å kontrollere kommunens virksomhet. Bystyret skal så velge et eget kontrollutvalg som skal føre løpende kontroll på deres vegne. Kontrollutvalget er uavhengig av administrasjonen, og utvalget er kun underlagt bystyret.

Kontrollutvalget skal ha tilgang til nødvendige ressurser for å fylle rollen, blant annet økonomiske ressurser og bistand fra et uavhengig sekretariat. Kontrollutvalget bestiller revisjonstjenester fra kommunens revisor, som står for all revisjon (regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll) og en del andre kontrolloppgaver.

Kontrollutvalgets oppgaver
Kontrollutvalgets viktigste oppgave er å kontrollere at bystyrets vedtak og intensjoner følges opp av kommunedirektøren (rådmannen), og at kommunen drives i samsvar med lovverket. Utvalgets oppgaver er lovfestet i kommunelovens § 23-2, og i forskrift om kontrollutvalg og revisjon. Kontrollutvalget skal ifølge kommuneloven påse at disse oppgavene blir utført:

Regnskapsrevisjon. Kontrollutvalget skal påse at kommunens årsregnskap blir revidert på en betryggende måte, holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet, og påse at revisjonsarbeidet foregår i samsvar med lov, forskrift og God kommunal revisjonsskikk. Kontrollutvalget skal avgi en uttalelse om årsregnskapet til bystyret og påse at revisors påpekninger til årsregnskapet blir fulgt opp.

Forvaltningsrevisjon. Dette innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra bystyrets vedtak. I praksis er dette en form for evaluering av kommunens tjenesteproduksjon. Kontrollutvalget vurderer behovet for, planlegger og bestiller forvaltningsrevisjoner. Det skal utarbeides en plan for forvaltningsrevisjon, som skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens virksomhet og virksomheten i kommunens selskaper. Planen skal vedtas av bystyret, men det kan delegeres til utvalget å gjøre endringer i planen underveis i perioden. Utvalget rapporterer resultatene fra hver forvaltningsrevisjon til bystyret. Utvalget følger også opp bystyrets vedtak knyttet til forvaltningsrevisjoner.

Eierskapskontroll. Dette innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, bystyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring. Kontrollutvalget skal utarbeide en plan for eierskapskontroll, som skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eierskap. Planen skal vedtas av bystyret, men det kan delegeres til utvalget å gjøre endringer i planen underveis i perioden. Utvalget rapporterer resultatene av arbeidet til bystyret og følger opp bystyrets vedtak knyttet til eierskapskontroller.

Budsjett. Kontrollutvalget utarbeider årlig forslag til budsjett for kontrollarbeidet i kommunen. Kontrollutvalget har spilt inn et forslag om en budsjettramme på kr 4 307 000 for 2020. Av dette går kr 486 000 til driften av kontrollutvalget (møtegodtgjørelser, kurs/opplæring, bevertning mm., andre kontrolltjenester), kr 417 000 til drift av sekretariatet og kr 3 404 000 til planlagte revisjonshandlinger. Kontrollutvalgets forslag til budsjett for 2020 som ble oversendt til bystyret høsten 2019 er vedlagt saken.

Valg av revisjonsordning og valg av revisor. Det er svært sjelden denne saken er til behandling i kontrollutvalget, men i slike tilfeller avgir utvalget innstilling til bystyret om valg av revisjonsordning, eventuelt også om valg av revisor. Kommunen er i dag medeier i Aust-Agder Revisjon IKS, og kjøper sine revisjonstjenester derfra.

I tillegg plikter kontrollutvalget å utføre de oppgavene bystyret måtte pålegge utvalget. I slike sammenhenger må utvalget vurdere om de har tilstrekkelige ressurser til å utføre oppgaven innenfor gjeldende budsjett, eventuelt etter omprioritering av midler, eller om de må be om tilleggsressurser.

Utover lovpålagte oppgaver og oppgaver pålagt av bystyret, står kontrollutvalget fritt til å ta opp andre saker til behandling, innenfor sitt mandat og sine ressurser. Utvalget kan fremme saker for behandling i bystyret og innstiller i den forbindelse til vedtak. Kontrollutvalget kan imidlertid ikke kreve at bystyret realitetsbehandler saker som ikke er lovpålagt eller pålagt av bystyret. Utvalget har ikke instruksjonsmyndighet overfor administrasjonen, men kan be om å få tilslutning til pålegg til administrasjonen fra bystyret. Kontrollutvalget kan også kreve at rådmannen møter i kontrollutvalget til behandlingen av saker.

Kontrollutvalgets rettigheter og plikter

Generelt

Leder i kontrollutvalget har møte- og talerett i bystyret når saker fra kontrollutvalget skal behandles. Leder kan delegere denne retten til et annet medlem. Det er viktig at denne retten benyttes, og at ordfører gir kontrollutvalget egen taletid, slik at utvalget kan informere om aktuelle saker i forbindelse med bystyrets behandling. Spesielt gjelder dette behandlingen av årsregnskap og rapporter fra forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller, og eventuelle andre rapporter fra kontrollutvalget. Når kontrollutvalgsleder får mulighet til å presentere sakene for bystyret, får bystyret et bedre grunnlag for behandling av sakene. Presentasjon av sakene vil også bidra til å synliggjøre kontrollutvalgets arbeid, og til å sette bystyret bedre i stand til å forstå og bruke kontrollutvalget aktivt som sitt kontrollorgan.

Arendal kommunes reglementer for folkevalgte organer gjelder også for kontrollutvalget, så langt det er mulig. Det er imidlertid kontrollutvalgssekretariatet som ivaretar all saksforberedelse for kontrollutvalget, siden utvalget er pålagt i lov å ha et sekretariat som er uavhengig av kommunens administrasjon. Det er også vedtatt et utfyllende reglement for kontrollutvalget (kapittel 8 i reglement for folkevalgte).

Innsynsrett
Kontrollutvalget kan be om enhver opplysning eller tilgang til ethvert dokument i kommunen, uavhengig av bestemmelser om taushetsplikt og eventuelt bestemmelser om unntak fra offentlighet. Som en følge av bestemmelsene om innsynsrett i kommuneloven kan kontrollutvalgets medlemmer få innsyn i fullstendige sakspapirer og protokoller fra politiske utvalg, inkludert saker som er unntatt offentlighet. Kontrollutvalget kan få innsyn i taushetsbelagte dokumenter på forespørsel. Det er viktig å merke seg at denne retten ligger til kontrollutvalget som *kollegium*, ikke til det enkelte medlem.

Innsynsretten gjelder også for selskaper som direkte eller indirekte er heleid av kommunen selv, eller som eies sammen med andre kommuner/fylkeskommuner. Kontrollutvalget skal varsles om møter i generalforsamling, representantskap og tilsvarende organer, og har rett til å være til stede i disse møtene. Innsynsrett og rett til undersøkelser gjelder også overfor andre virksomheter som utfører oppgaver på vegne av kommunen, men her skal innsynet og undersøkelsene bare omfatte det som er nødvendig for å undersøke om kontrakten blir oppfylt.

Taushetsplikt
Den vide innsynsretten gir kontrollutvalget omfattende innsyn, samtidig har utvalget et ansvar for ikke å misbruke innsynsretten eller opplysningene som innhentes. Medlemmer i kontrollutvalget er automatisk underlagt forvaltningslovens bestemmelser om taushetsplikt. Taushetsplikten gjelder også etter at medlemmene har trådt ut av kontrollutvalget.

Det er en vanlig misforståelse at folkevalgte kan pålegges taushetsplikt for alle typer opplysninger som kommer frem i lukkede møter. Dette er ikke riktig. Kun opplysninger som er taushetsbelagt i eller i medhold av lov er underlagt taushetsplikt.

Habilitet
Medlemmene i politiske organ skal be om å få vurdert egen habilitet dersom organet behandler saker der de selv eller noen av deres nærmeste har interesser eller er part, eller der det kan foreligge andre forhold som er egnet til å svakke tilliten til vedkommendes upartiskhet. Dette gjelder også kontrollutvalgets medlemmer. Medlemmene bør henvende seg til sekretariatet dersom de er i tvil om egen habilitet for å få en vurdering av spørsmålet og sikre at vara innkalles ved behov. Det er utvalget som avgjør om et medlem er habil eller ikke til å delta i behandlingen av en sak.

Møteplikt
Et kontrollutvalgsmedlem som ikke kan møte på grunn av lovlig forfall, skal uten opphold melde dette med forfallsgrunn til sekretariatet, som straks varsler/kaller inn varamedlem.

Aktuelle diskusjonstema:
Mediekontakt
Ønsker kontrollutvalget å ha en aktiv rolle overfor media og kommunens innbyggere? Hvilken praksis ønsker i så fall utvalget å legge seg på?

Saker og møter
Har utvalget ønsker angående sekretariatets saksfremstilling eller hvordan møtene avholdes? I hvor stor grad ønsker kontrollutvalget å legge møter utenfor kommunehuset? Utvalget kan gjennomføre virksomhetsbesøk hos kommunens virksomheter eller hos selskaper der kommunen har eierinteresser. Det er mulig å avholde utvalgsmøte der dersom forholdene ellers ligger til rette for dette. Møteplanen behandles i egen sak.

Opplæringsbehov
Kontrollutvalget vil i de kommende møtene få mer informasjon om arbeidsoppgavene, blant annet vil medlemmene høre mer om forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll og regnskapsrevisjon. Det er i budsjettet også tatt høyde for at utvalgsmedlemmene kan delta på en av to sentrale konferanser i regi av Norges Kommunerevisorforbund (januar) og Forum for Kontroll og Tilsyn (juni), og i tillegg

sekretariatets regionale vår- og høstkonferanse. Utvalget kan diskutere om opplæringsbehovet bør dekkes på andre måter, for eksempel studietur, egne kursopplegg og deltakelse på andre kurs og konferanser, innenfor det budsjettet som blir vedtatt.

For nærmere informasjon om sakene som har vært oppe i kontrollutvalget, viser sekretariatet til www.temark.no, der alle sakspapirer og protokoller legges ut fortløpende. For oversikt over plan for forvaltningsrevisjon og plan for selskapskontroll for perioden 2015-2019 og annen informasjon om kontrollutvalgets virksomhet, viser sekretariatet til vedlagte Årsmelding 2018 for Arendal kontrollutvalg. Kontrollutvalget rapporterer hvert år til bystyret om resultatet av sin virksomhet gjennom årsmeldinger.

Vurdering fra sekretariatet:

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalgets medlemmer å sette seg inn i kontrollutvalgsboken når denne foreligger (ventes oppdatert i 2020). Boken inneholder gode råd om hvordan kontrollutvalget kan jobbe og hva medlemmene kan forvente.

Kontrollutvalget kan gjennom saken be om opplæring på konkrete områder av kommunens drift og gi innspill om hvordan de ønsker å jobbe videre. Det åpnes i hvert møte for å drøfte bestilling av nye saker under Eventuelt.

Vedlegg:
Saksutskrift – Budsjett for kontrollarbeidet 2020 Arendal
Saksutskrift – Evaluering av kontrollutvalgets arbeidsform og oppgaver
Årsmelding 2018 Arendal kontrollutvalg

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Saksutskrift

Arkivsak-dok. 19/14788-1
Arkivkode 151
Saksbehandler Benedikte Muruvik Vonen

Saksgang	Møtedato	Saksnr
1 Arendal kontrollutvalg	04.09.2019	43/19

Budsjett for kontrollarbeidet 2020 Arendal

Forslag fra sekretariatet:

Kontrollutvalget innstiller følgende til bystyret:

Bystyret vedtar forslag til budsjett 2020 for kontrollarbeidet i Arendal kommune med en ramme på kr 4 307 000.

Kontrollutvalget sitt budsjettforslag skal følge budsjettsaken til bystyret via formannskapet.

Bakgrunn for saken:

Forskrift om kontrollutvalg og revisjon gjeldende fra konstituering av nytt bystyre høsten 2019 § 2 sier følgende om kontrollutvalgets rolle i fastsettelsen av budsjettet for kontrollarbeidet:

Kontrollutvalget skal utarbeide forslag til budsjett for kontrollarbeidet i kommunen eller fylkeskommunen. Forslaget skal følge innstillingen til årsbudsjettet etter kommuneloven § 14-3 tredje ledd til kommunestyret eller fylkestinget.

Av kommuneloven § 14-3 tredje ledd fremgår følgende:
Formannskapet eller fylkesutvalget innstiller til vedtak om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning. […]

Kontrollutvalget fremmer med dette en sak til kommunestyret (via formannskapet) om budsjett for kontrollarbeidet for 2020 i Arendal kommune.

Saksopplysninger:

Sekretariatet har utarbeidet et forslag til budsjett for kontrollarbeidet i Arendal kommune for 2020. Kontrollutvalgets budsjett omfatter kostnadene knyttet til selve driften av utvalget, og i tillegg kostnadene til sekretariattjenester for kontrollutvalget og kommunens kjøp av revisjonstjenester.

Budsjettet er hovedsakelig basert på kommunens reglement for godtgjørelse av folkevalgte for perioden 2019-2023, tidligere budsjettall som kontrollutvalget har spilt inn, regnskapstall og innspill fra de interkommunale selskapene som utfører arbeid på oppdrag fra kontrollutvalget.

Kontrollutvalget er bystyrets eget verktøy for gjennomføring av egenkontroll i virksomheten. Bystyret har ansvar for å sørge for at det blir bevilget tilstrekkelige ressurser til dette. Sekretariatet ønsker gjennom budsjettsaken også å synliggjøre kostnadene innen kontrollarbeid eksplisitt.

Møtegodtgjørelse mv. avhenger både av aktiviteten i utvalget og hvilket godtgjøringsnivå kommunen ligger på. Budsjettet tar hensyn til Godtgjøringsreglement for folkevalgte i Arendal kommune for valgperioden 2019-2023. Det er i tråd med gjeldende avtale mellom Arendal kommune og Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS tatt høyde for 8 kontrollutvalgsmøter i året og 5 medlemmer i kontrollutvalget. Sammensetningen av nytt kontrollutvalg kan påvirke ev. utgifter til tapt arbeidsfortjeneste og frikjøp. I budsjettet er det lagt inn behov for frikjøp av ett medlem som er selvstendig næringsdrivende (det har vært to personer i siste valgperiode), og det er lagt inn ny makssats for dette.

Servering er bevertningen på møtene. Utvalget avslutter som regel møtene sine med lunsj i kantina på rådhuset, eller møtene fortsetter etter lunsj. Dersom det lar seg gjøre, legges det opp til en middag i året, f.eks. som sommer- eller juleavslutning. Kun lagt inn en liten prisjustering.

Kurs/opplæring og oppdatering av utvalgets medlemmer er vesentlig for kvaliteten på kontrollutvalgets arbeid, og det forventes at det settes av tilstrekkelige ressurser til dette. I tillegg er det av stor verdi å få kontakt og erfaringsutveksling med kontrollutvalgsmedlemmer i andre kommuner. Sekretariatet anbefaler:

- NKRF's kontrollutvalgskonferanse i januar 2020 (Norges Kommunerevisorforbund), og/eller
- FKT's fagkonferanse i juni 2020 (Forum for kontroll og tilsyn), samt
- vår- og høstkonferanser regionalt i regi av sekretariatet.

Posten for opplæring tar anslagsvis høyde for at alle medlemmer kan delta på én sentral konferanse eller andre tilsvarende opplæringstiltak, samt vår- og høstkonferansen til Temark. Det er en fordel for læringsutbyttet for utvalget at minst to personer deltar på samme opplæringstiltak eller konferanse. I posten for kurs/opplæring inngår også en post for frikjøp av selvstendig næringsdrivende til å delta på opplæringstiltakene. Her er det lagt inn at ett medlem må frikjøpes, og det er lagt inn ny makssats for frikjøp av selvstendig næringsdrivende.

Kontrolltjenester/Andre kostnader er en «diverse-post» som bl.a. omfatter abonnement på Kommunerevisoren for medlemmene og medlemsavgift i Forum for Kontroll og Tilsyn, i tillegg til andre mindre tjenester/undersøkelser kontrollutvalget måtte ha behov for i sitt kontroll- og tilsynsarbeid utover tjenester definert inn i totalleveransen fra sekretariat og revisjon. Det har i senere tid vært aktuelt å gjennomføre tilleggsundersøkelser pålagt av bystyret utover vedtatte planer. Økning i denne posten kan gjøre det lettere å utføre slike undersøkelser uten å måtte be om tilleggsbevilgninger.

Revisjon og sekretariat

Arendal kommune har valgt å delta i to interkommunale selskaper for å løse kontroll-, tilsyns- og revisjonsoppgavene. Dette er Aust-Agder Revisjon IKS for revisjonsoppgaver og Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS (Temark) for sekretariatsoppgaver. For begge disse selskapene er det representantskapet som vedtar det endelige budsjettet og fordelingen av dette på medlemskommunene.

Aust-Agder Revisjon IKS gjennomførte en større omlegging av sin modell for beregning av kommunenes/medlemmenes tilskudd til revisjonsselskapet fra 2018. Den nye modellen bruker faktisk/planlagt tidsforbruk i kommunen som en vesentlig faktor for beregningen av tilskuddet. Budsjettet baserer seg på lovkrav og behovet for revisjoner og kontroller i Arendal kommune.

Representantskapet til Aust-Agder Revisjon IKS vil vedta fordelingen av selskapets kostnader mellom medlemskommunene høsten 2019. Vi presiserer derfor at summene i saken er anslag. Endelig vedtak i Aust-Agder Revisjon IKS' representantskap vil bli oversendt til kommunen. Tilskuddet er bygd opp på følgende måte:

Tilskuddsart	**Bud. 2019**	**Bud. 2020**
Lovpålagt finansiell revisjon	1 027 000	1 041 600
Særattestasjoner og bistand	552 500	571 200
KU-arbeid, møtevirksomhet og bistand overfor KU	175 500	181 440
Forvaltningsrevisjon og selskapskontroll	715 000	739 200
Andel felleskostnader	858 000	871 000
SUM vedtatt tilskudd fra Arendal kommune:	3 328 000	3 404 440
Avrunding til nærmeste 1 000 kroner til **budsjett**:	**3 328 000**	**3 404 000**

For Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS er også budsjettallet for 2020 et anslag, som er avhengig av godkjenning av styret, vedtak om inntreden av nye kommuner i selskapet og vedtak i representantskapet. Endelig vedtak i Temarks representantskap i november 2019 vil bli oversendt til kommunen.

Budsjett for kontrollarbeidet i Arendal kommune for 2020 kan spesifiseres som følger:

	Regnskap	Budsjett	**Bud.forslag**
	2018	2019	**2020**
KONTROLLUTVALGET			
Møtegodtgjørelse mv.	280 400	304 000	**289 000**
Servering	11 122	11 000	**12 000**
Kurs/opplæring	36 276	97 000	**85 000**
Kontrolltjenester/Andre kostnader	4 836	25 000	**100 000**
Sum kontrollutvalget	332 634	437 000	**486 000**
Sekretariat - Temark IKS	359 200	372 000	**417 000**
Tilskudd A-A Revisjonsdistrikt IKS	3 135 000	3 328 000	**3 404 000**
SUM KONTROLLVIRKSOMHET	3 826 834	4 137 000	**4 307 000**

Det er kontrollutvalget som innstiller på budsjett for kontrollarbeidet i kommunen til bystyret. Innstillingen skal derfor gå direkte til bystyret via formannskapet, dvs. den skal legges ved når budsjettet oversendes fra rådmannen til formannskapet og fra formannskapet til bystyret.

Vurdering fra sekretariatet:
Sekretariatet gjentar at vi må ta forbehold om vedtak i representantskapene i Aust-Agder Revisjon IKS og i Temark om tilskudd til hhv. revisjonen og sekretariatet.

Etter sekretariatets vurdering vil det være nødvendig med en ramme på kr 4 307 000 for kontrollarbeidet i Arendal kommune for 2020.

Arendal kontrollutvalg har behandlet saken i møte 04.09.2019 sak 43/19

Møtebehandling
Sekretariatet la kort frem forslaget til budsjett for kontrollarbeidet 2020 i Arendal kommune og svarte på spørsmål. Kontrollutvalget drøftet aktivitetsnivå og bevisst bruk av ulike verktøy for kontrollutvalget.

Votering
Enstemmig for forslag til vedtak.

Vedtak
Kontrollutvalget innstiller følgende til bystyret:

Bystyret vedtar forslag til budsjett 2020 for kontrollarbeidet i Arendal kommune med en ramme på kr 4 307 000.

Kontrollutvalget sitt budsjettforslag skal følge budsjettsaken til bystyret via formannskapet.

RETT UTSKRIFT
DATO 10.september.2019

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Saksutskrift

Arkivsak-dok. 19/15849-1
Arkivkode 033
Saksbehandler Benedikte Muruvik Vonen

Saksgang	Møtedato	Saksnr
1 Arendal kontrollutvalg	09.10.2019	58/19

Evaluering av kontrollutvalgets arbeidsform og saker Arendal

Forslag fra sekretariatet:

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Bakgrunn for saken:

Kontrollutvalget er nå på slutten av sin periode. I løpet av perioden har kontrollutvalget fått både erfaringer og kunnskaper om hvordan kontrollutvalget og sekretariatet jobber, og hva som eventuelt kunne vært forbedret i neste periode. Kontrollutvalget sitter kanskje også igjen med noen innspill om samspillet mellom kontrollutvalg og revisjon, rådmannen og bystyret.

Saksopplysninger:

Kontrollutvalget er et lovpålagt utvalg, og har en sentral rolle i kommunens egenkontroll. For å ivareta denne rollen har utvalget omfattende oppgaver og vid innsynsrett i kommunale forhold. Kontrollutvalget kan foreta de undersøkelser som det finner nødvendig for å ivareta sin kontrolloppgave på vegne av bystyret.

Kontrollutvalgets mandat er å føre kontroll og tilsyn med forvaltningen. Som en del av dette generelle kontrollansvaret er utvalget tillagt enkelte konkrete oppgaver. Kontrollutvalget skal:

- gi uttalelse om kommunens årsregnskap
- utarbeide planer for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll
- rapportere til bystyret om gjennomførte forvaltningsrevisjoner og selskapskontroller

I tillegg skal kontrollutvalget påse at:

- kommunen har en forsvarlig revisjonsordning, både når det gjelder regnskaps- og forvaltningsrevisjon
- revisjonsmerknader blir fulgt opp
- det føres kontroll med at den økonomiske forvaltningen foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak
- det blir gjennomført forvaltningsrevisjon og selskapskontroll

- bystyrets vedtak i forbindelse med forvaltningsrevisjoner og selskapskontroller blir fulgt opp

Kontrollutvalget har ingen myndighet til å fatte vedtak som binder forvaltningen. Utvalget kan heller ikke overprøve politiske prioriteringer som er foretatt av kommunens folkevalgte organer eller vurdere hensiktsmessigheten av politiske vedtak eller administrative vedtak som gjøres med hjemmel i delegert myndighet. Utvalget skal ikke brukes som arena for «omkamp» om politiske saker der flertallet i bystyret eller politiske utvalg har fattet et vedtak. Kontrollutvalget kan imidlertid uttale seg dersom bystyret for eksempel har truffet, eller er i ferd med å treffe, et vedtak som vil være ulovlig.

I slutten av perioden kan kontrollutvalget velge å gi innspill på blant annet følgende temaer:
- opplæring av kontrollutvalget
- gjennomføring av møtene
- samarbeid med sekretariatet
- oppfølging av saker
- samspill med revisjonen
- samspill med rådmannen/administrasjonen
- samspill med ordfører/bystyret
- omfanget av møter og saker i forhold til opplevd behov
- type saker
- tid, sted og varighet på møter

Kontrollutvalget står fritt til å ta opp andre tema.

Vurdering fra sekretariatet:

Sekretariatet anbefaler at kontrollutvalgsmedlemmene kommer med innspill i møtet. Sekretariatet har ikke kommet med et forslag til vedtak i saken, da vedtaket vil kunne bestå av de innspillene som fremkommer i møtet.

Arendal kontrollutvalg har behandlet saken i møte 09.10.2019 sak 58/19

Møtebehandling

Kontrollutvalget drøftet ulike aspekter ved arbeidet i utvalget i perioden, og kom frem til følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget oversender følgende råd til nytt utvalg:
- Tenke gjennom bruken/omfanget av orienteringssaker og planmessighet i disse
- Gjennomføre planmessige virksomhetsbesøk som er relevante opp mot saker
- Se nærmere på det som skjer i formannskap og komitéer, kanskje gjennom fordeling av ansvar for å følge med de ulike? Har vært gjort tidligere, bør vurdere formen.
- Vurdere dialogen internt i kontrollutvalget mellom møtene
- Fortsette å følge opp risikoområder
- Delta på relevant opplæring og møte andre kontrollutvalg – gjerne få mer om praktiske prosesser og verktøy for gjennomføring av kontrollutvalgsarbeid
- Legge vekt på tidlig forventningsavklaring med ordfører og kommunedirektør/rådmann

Votering

Enstemmig for forslag til vedtak fremsatt i møtet.

Vedtak

Kontrollutvalget oversender følgende råd til nytt utvalg:
- Tenke gjennom bruken/omfanget av orienteringssaker og planmessighet i disse

- Gjennomføre planmessige virksomhetsbesøk som er relevante opp mot saker
- Se nærmere på det som skjer i formannskap og komitéer, kanskje gjennom fordeling av ansvar for å følge med de ulike? Har vært gjort tidligere, bør vurdere formen.
- Vurdere dialogen internt i kontrollutvalget mellom møtene
- Fortsette å følge opp risikoområder
- Delta på relevant opplæring og møte andre kontrollutvalg – gjerne få mer om praktiske prosesser og verktøy for gjennomføring av kontrollutvalgsarbeid
- Legge vekt på tidlig forventningsavklaring med ordfører og kommunedirektør/rådmann

RETT UTSKRIFT
DATO 14.oktober.2019

Arendal kommune

Kontrollutvalget

Årsmelding for 2018

1. Kontrollutvalget i Arendal kommune

Kontrollutvalget har i 2018 hatt følgende medlemmer og varamedlemmer valgt av bystyret:

Medlemmer:
Per-Jakob Haakstad (H), leder
Liv Andersen (Ap), nestleder
Anne Rostad (SV), medlem
Kristen Bjormyr (Sp), medlem
Terje Stiansen (FrP), medlem

Varamedlemmer i rekkefølge:
1. *Jan Willy Jensen (Krf)*
2. *Nina Roland (H)*
3. *Jan Kløvstad (V)*
4. *Wenche Madshaven (FrP)*
5. *Tor Jakobsen (Ap)*

GRUNNPILARER I ARBEIDET:

Kontrollutvalget sikrer tillit til kommunal virksomhet gjennom kontroll

Kontrollutvalget opptrer som et kollegium

Kontrollutvalget er ikke en arena for partipolitikk

Kontrollutvalget er ikke en arena for politisk omkamp

Kontrollutvalget er ikke et klageorgan

Kontrollutvalget er åpent for alle innspill

2. Oppgaver

Kommunen er samfunnet sin viktigste velferdsprodusent og forvalter store ressurser på vegne av innbyggerne. Omfanget av og bredden i den kommunale tjenesteproduksjonen gjør det nødvendig med utstrakt styring og kontroll av at innbyggerne får de tjenestene de har krav på, og at ressursene blir forvaltet på en effektiv måte i samsvar med bystyret sine føringer.

Kommunal egenkontroll er den kontrollen kommunen selv gjennomfører i egen virksomhet. Egenkontroll er et viktig element i det lokale folkestyret, og skal bidra til at kommunen når de mål som er satt, innenfor rammene av gjeldende regelverk og tildelte ressurser. Egenkontrollen skal også bidra til å styrke folk sin tillit til forvaltningen, gjennom forebygging og avdekking av ulovlige og andre uheldige forhold. En kommunesektor med god egenkontroll kan også redusere statlig detaljstyring og kontroll.

Egenkontrollen i kommunene utføres i hovedsak av rådmannen, revisjonen og kontrollutvalget. Kontrollutvalget består av folkevalgte personer som er valgt til å være bystyret sin egen kontrollinstans. Kontrollutvalget er avgjørende for å oppnå en vel fungerende egenkontroll i den enkelte kommune eller fylkeskommune. En vel fungerende egenkontroll styrker innbyggerne sin tillit til kommunen og er viktig for å sikre effektiv og rett bruk av ressursene.

3. Bystyret

Kontrollutvalget er bystyret sitt verktøy, og det er bystyret som har det overordnede tilsynsansvaret for den kommunale virksomheten. Bystyret spiller derfor en avgjørende rolle for hvilken oppmerksomhet kontroll- og tilsynsarbeidet har i kommunen. For at kontrollutvalget skal være et godt verktøy for bystyret, må bystyret gi kontrollutvalget gode rammebetingelser. I dette ligger bl.a. at det eksisterer gode relasjoner mellom utvalget og bystyret. Derfor skal minst ett medlem i kontrollutvalget være medlem i bystyret. I Arendal er dette lederen av kontrollutvalget. I tillegg er det naturlig at ordfører med jevne mellomrom deltar i kontrollutvalgets diskusjoner. Ordfører har alltid møte- og talerett i kontrollutvalget. Bystyret er videre ansvarlig for at kontrollutvalget får de økonomiske rammene som er nødvendige for å utføre kontrollarbeidet.

4. Opplæring

Det stilles stadig større krav og forventninger til kontrollutvalgets kompetanse, både fra det politiske miljø og kommunens innbyggere. For at kontrollutvalget skal kunne utøve den gode egenkontrollen i tråd med lov og forskrift, er det nødvendig å legge til rette for opplæring og erfaringsutveksling om kontrollutvalgets rolle, oppgaver og lovverk. Kontrollutvalget inviteres årlig til Fagkonferansen til Forum for kontroll og tilsyn (FKT), Kontrollutvalgskonferansen i regi av Norges kommunerevisorforbund (NKRF) og Vår- og Høstkonferanse i regi av Temark. Dette er viktige samlinger for å tilføre kontrollutvalgets medlemmer ny kunnskap, og det er arenaer der kontrollutvalgsmedlemmer fra hele landet/regionen møtes og drøfter saker og arbeidsmetoder.

Kontrollutvalgets nestleder Liv Andersen og medlemmene Kristen Bjormyr og Terje Stiansen deltok på NKRF sin Kontrollutvalgskonferanse i februar 2018. Nestleder Liv Andersen og medlem Anne Rostad deltok på Vårkonferansen 2018 i regi av Temark i april. Nestleder Liv Andersen deltok på Høstkonferansen 2018 i regi av Temark i november.

5. Sekretariat

Sekretariatet forbereder sakene til kontrollutvalget, bistår kontrollutvalget med faglig rådgivning og følger opp kontrollutvalgets vedtak. I tillegg kommer praktisk tilrettelegging og oppfølging av utvalgets møter. I det løpende arbeidet er sekretariatet bindeledd mellom utvalg og revisjonsselskap og mellom utvalg og administrasjon, og sekretariatet utfører oppgaver på vegne av kontrollutvalget. Sekretariatet kalles gjerne kontrollutvalgets «operative ledd».

Kommunen er medlem i og får sin sekretariatsbistand til kontrollutvalget fra Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS (Temark). Med oppdrag for 3 fylkeskommuner og 31 kommuner i Aust-Agder, Vest-Agder og Telemark var Temark i 2018 ett av landets største kontrollutvalgssekretariat. Sekretariatet har sju ansatte, og fast rådgiver for kontrollutvalget i Arendal kommune er rådgiver Benedikte Muruvik Vonen.

6. Revisjon

Arendal kommunes revisor er Aust-Agder Revisjon IKS. Selskapet utfører hovedsakelig regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll for kommunen. Regnskapsrevisjon består av en lang rekke løpende revisjonsoppgaver, og munner ut i revisjonsberetningen som revisjonen avgir om kommunens årsregnskap. Forvaltningsrevisjon og selskapskontroll er større enkeltoppgaver som kontrollutvalget bestiller ut fra vedtatt (og eventuelt justert) Plan for forvaltningsrevisjon og Plan for selskapskontroll, basert på overordnet analyse av risiko og vesentlighet i kommunen. De blir

behandlet som egne saker i kontrollutvalget og videresendt med innstilling til vedtak til bystyret. De aktuelle undersøkelsene er beskrevet i egne avsnitt under.

Kontrollutvalget skal påse at revisjonen av kommunen skjer på en betryggende måte. Det er derfor viktig at utvalget har god dialog med revisor og holder seg orientert om revisjonens arbeid. Kontrollutvalget har som regel et eget punkt for orienteringer fra revisjonen i hvert møte, og revisor er alltid til stede på møtene.

Oppdragsansvarlig revisor innen regnskapsrevisjon er Ketil Raknes. Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor er daglig leder i Aust-Agder Revisjon IKS Kristian Fjellheim Bakke. Hovedrevisor for Arendal kommune var frem til sommeren 2018 Thorny Grethe Olsen. Siden da var Irina Ivanova hovedrevisor for Arendal kommune.

7. Økonomi

For å utøve sin funksjon på en god måte har kontrollutvalget lagt vekt på å be bystyret om økonomiske rammer som muliggjør den aktiviteten som det legges opp til i møte- og arbeidsplanen. Kontrollutvalget er i henhold til kommuneloven pålagt å utarbeide budsjettforslag for kontroll- og tilsynsvirksomheten i kommunen, med selvstendig innstillingsrett overfor bystyret, dvs. at budsjettforslaget fra kontrollutvalget går uendret til bystyret. Budsjettet (ramme for kontroll, tilsyn og revisjon) blir vedtatt av bystyret. I denne posten ligger det kostnader til drift av kontrollutvalget, kjøp av sekretariattjenester og kjøp av revisjonstjenester.

Regnskapstallene for den samlede kontroll- og tilsynsvirksomheten i kommunen fremkommer av kommunens samlede årsregnskap. Budsjett og regnskap for 2018 viser følgende:

Beskrivelse	**Budsjett 2018**	**Regnskap 2018**
Møtegodtgjørelse mv.	298 000	280 400
Bevertning	11 000	11 122
Kurs/opplæring	97 000	36 276
Kontrolltjenester	115 000	4 836
Sum drift kontrollutvalget	**521 000**	**332 634**
Sekretariattjenester – Temark IKS	360 000	359 200
Tilskudd Aust-Agder Revisjon IKS	3 135 000	3 135 000
Sum kontroll, tilsyn og revisjon fra KU	**4 016 000**	**3 826 834**
Budsjettkutt Arendal bystyre 26.10.2017	-550 000	
Differanse	71 000	
Ramme for kontroll, tilsyn og revisjon	**3 537 000**	**3 826 834**

Kommentar:
Budsjett og regnskap for Arendal kontrollutvalg er en integrert del av budsjett og regnskap for Arendal kommune. Ved bystyrets vedtak av budsjett for 2018, ble det gjort en reduksjon av budsjettet for kontrollutvalget for 2018, som dessverre ikke ble meddelt sekretariatet. Det har ikke vært mulig å tilpasse aktiviteten etter vedtatt budsjett, siden dette verken har vært gjort kjent for sekretariatet eller har vært kvalitetssikret i forhold til allerede vedtatte overføringer til

interkommunale selskaper som leverer revisjon og sekretariatstjenester, og kommunens godtgjørelsesreglement for folkevalgte.

Kontroll, tilsyn og revisjon i Arendal kommune hadde totalt et merforbruk i forhold til vedtatt budsjettramme på ca. kr 290 000, mens det var et mindreforbruk i forhold til den rammen kontrollutvalget forholdt seg til (se forklaring over) på ca. kr 188 000. Forklaring kan kun gis i forhold til det budsjettet kontrollutvalget trodde de hadde å forholde seg til, og mindreforbruk i forhold til dette kan forklares som følger:

- Møtegodtgjørelse mv. viser et mindreforbruk på ca. kr 18 000. Dette skyldes hovedsakelig at ett medlem som har krav på å få dekket tapt arbeidsfortjeneste ikke har fremsatt krav om dette. Tapt arbeidsfortjeneste for de som har krav på det, er tatt med i budsjettet. Postens størrelse er for øvrig avhengig av kommunens vedtatte reglement for godtgjørelser til folkevalgte.
- Kurs/opplæring viser et mindreforbruk på ca. kr 61 000. Dette skyldes at færre enn planlagt har hatt anledning til å delta på opplæringstiltak.
- Utvalget har i 2018 brukt ca. kr 110 000 mindre enn budsjettert på kontrolltjenester. Dette er en post til disposisjon for utvalget til alt som ikke inngår i postene for bevertning og kurs/opplæring. Kontrollutvalget la inn et tillegg på kr 100 000 i sitt forslag til budsjett for 2018, for å kunne gjennomføre nødvendige undersøkelser utover Plan for forvaltningsrevisjon og Plan for selskapskontroll uten å måtte be om tilleggsbevilgninger fra bystyret. Det ble ikke gjennomført slike undersøkelser utover vedtatte planer i 2018.
- Overføringene til sekretariat og revisjon var i tråd med budsjett.

8. Saker som er behandlet i 2018

Kontrollutvalget hadde i 2018 8 møter og behandlet 73 saker. Sakspapirer og protokoller legges fortløpende ut på www.temark.no.

Kontrollutvalget inviterer ledere og andre nøkkelpersoner i organisasjonen for å bli orientert om og stille aktuelle spørsmål knyttet til forvaltningen, og for å bli gjensidig oppdatert og orientert om det enkelte tjenesteområdet og kontrollutvalgets rolle. I tillegg har ledere i Arendal kommunes kommunale foretak møtt for dialog og orienteringer. Følgende personer har møtt i kontrollutvalget i 2018 (utover medlemmer, møtende varamedlemmer, sekretariat og revisjon) og derigjennom bidratt til kontrollarbeidet:

- Rådmann Harald Danielsen
- Kommunalsjef økonomi Bente Rist
- Kommunalsjef HR, IKT og kvalitet Karl Mork
- Kommunalsjef pedagogiske tjenester Roar Aaserud
- Kommunalsjef helse og levekår Torill Skår
- Ass. Kommunalsjef helse og levekår Ragnhild Vignes
- Juridisk seniorrådgiver Sindre Kvammen
- Juridisk seniorrådgiver Charlotte Raudsandmoen
- Juridisk seniorrådgiver Ingunn Kilen Thomassen
- Fagleder regnskap Per Damsgård
- Seniorrådgiver økonomi Anita Rønning
- Rådgiver økonomi Tone Fjeldstrøm Trydal
- Spesialrådgiver rådmannens stab oppvekst Øystein Neegaard
- Rådgiver stab barnehage Gunn Alice Andersen
- IKT-leder Thomas Henriksen
- Enhetsleder institusjon Svein Elgvin

- Enhetsleder levekår Tora Halvorsen
- Barnevernleder Iris Olsen
- Avdelingsleder parkering Vidar Holmsen Engh
- Avdelingsleder tjenestekontoret Inger Lise Walløe
- Fagleder regulering Roy Vindvik
- Fagleder byggesak Frank Olav Gauslå
- Fung. fagleder arkiv Gro Stormoen Nilsen
- Seniorrådgiver arkiv Kåre Gamlemshaug
- Senioringeniør byggesaksavdelingen Jostein Aasbø
- Overarkitekt Nora Moberg Lillegaard
- Spesialrådgiver barnevern Kjell Fjermedal
- Prosjektleder Hans Birger Nilsen
- Saksbehandler/ingeniør byggesaksavd. Liv Cathrine Sælsbråten
- Daglig leder Arendal Eiendom KF Øystein Sangvik
- Havnefogd Rune Hvass
- Carina Haakenstad, Arendal Eiendom KF
- Økonomicontroller Karina Furevik

Fra Aust-Agder Revisjon IKS har følgende personer møtt:

- Daglig leder og oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor Kristian Fjellheim Bakke
- Oppdragsansvarlig regnskapsrevisor Ketil Raknes
- Hovedrevisor Thorny Grethe Olsen
- Hovedrevisor Irina Ivanova
- Forvaltningsrevisor Camilla N. Eriksrud
- Forvaltningsrevisor Stine Norrøne Beck

I det følgende har vi trukket frem noen av de største sakene som har vært behandlet i løpet av året 2018. Forvaltningsrevisjon og selskapskontroll er trukket ut som egne avsnitt.

a. Årsregnskapet

Kontrollutvalget skal påse at kommunens og de kommunale foretakenes årsregnskap blir revidert på en betryggende måte. Når kontrollutvalget er blitt forelagt revisjonsberetningen fra revisor, skal utvalget avgi uttalelse om årsregnskapet til bystyret før årsregnskapet vedtas der. Formannskapet skal ha kopi av uttalelsen i hende tidsnok til at det kan tas hensyn til den før de avgir sin innstilling om årsregnskapet til bystyret.

<u>Arendal Eiendom KF</u>
Kontrollutvalget avga en uttalelse til årsregnskap 2017 for Arendal Eiendom KF. Revisjonen hadde avlagt en normal revisjonsberetning, dvs. at revisjonen ikke har avdekket vesentlige feil eller mangler som krever forbehold eller presiseringer i revisjonsberetningen. Kontrollutvalget anbefalte godkjenning av særregnskapet 2017 for Arendal Eiendom KF.

<u>Arendal Havnevesen KF</u>
Kontrollutvalget avga en uttalelse til årsregnskap 2017 for Arendal Havnevesen KF. Revisjonen hadde avlagt en normal revisjonsberetning, dvs. at revisjonen ikke har avdekket vesentlige feil eller mangler som krever forbehold eller presiseringer i revisjonsberetningen. Kontrollutvalget anbefalte godkjenning av særregnskapet 2017 for Arendal Havnevesen KF.

<u>Arendal kommune</u>

Kontrollutvalget avga en uttalelse til årsregnskap 2017 for Arendal kommune. Revisjonen hadde avlagt en normal revisjonsberetning, dvs. at revisjonen ikke har avdekket vesentlige feil eller mangler som krever forbehold eller presiseringer i revisjonsberetningen.

Kontrollutvalget anbefalte at Arendal kommune sitt årsregnskap for 2017 skulle godkjennes, samtidig som de valgte å fremheve noen av kommentarene fra revisjonens oppsummeringsbrev til kontrollutvalget. Her pekte revisjonen på informasjon fra regnskapet som etter deres mening var sentral i forhold til kommunens virksomhet og økonomiske stilling pr. 31.12.2017, og utvalgte forhold som revisjonen anså som vesentlige for forståelsen av årsregnskapet:

- Kontrollutvalget merket seg at investeringsregnskapet ikke var avsluttet i balanse mellom investeringsutgifter og finansiering.
- Kontrollutvalget merket seg at det hadde vært overskridelser på flere investeringsprosjekter, hvor Bjønnes stadion og Barbu park ble trukket frem spesielt.
- Kontrollutvalget merket seg revisjonens omtale av premieavviket innen pensjonsordningen, og at den politiske «øremerkingen» av disposisjonsfond kalt Pensjonsfondet dekket akkumulert og årets balanseførte premieavvik.
- Kontrollutvalget fant grunn til å rette oppmerksomhet på revisjonens kommentarer til kommunens økende gjeld, med den risiko som følger av dette
- Kontrollutvalget merket seg revisjonens kommentarer omkring internkontrollen innenfor økonomiområdet
- Kontrollutvalget merket seg revisjonens kommentarer om at det var foretatt avsetninger og bruk av disposisjonsfond, samt overføring til investeringsregnskapet, utover revidert budsjett.

b. Forvaltningsrevisjonsprosjekter

Gjennomføring av forvaltningsrevisjoner er et viktig redskap for å bidra til bedre måloppnåelse og økt kvalitet på tjenestene i kommunen. Kontrollutvalget har fått i oppdrag gjennom kommuneloven § 77 nr. 4 å gjennomføre forvaltningsrevisjon. Forskrift for kontrollutvalg kap. 5 utdyper dette nærmere. I dette ligger bl.a.:

- Kontrollutvalget bør bruke tid på bestillingsprosessen, slik at de får formidlet en tydelig bestilling til revisjonen. Dette vil sikre at det er enighet om hva forvaltningsrevisjonen skal svare på.
- Det er en fordel om kontrollutvalget utarbeider en plan for hvordan revisjonen skal rapportere underveis i et forvaltningsrevisjonsprosjekt.
- Forvaltningsrevisjonsrapporten bør presenteres i bystyret enten av leder i kontrollutvalget (som i Arendal også er bystyrets representant i utvalget) eller revisor. Behandlingen i kontrollutvalget og forslaget til vedtak i bystyret bør presenteres av utvalgets leder (ev. nestleder) i bystyret.
- Kontrollutvalget skal følge opp at administrasjonen gjennomfører bystyrets vedtak. For dette formålet bør kontrollutvalget inkludere tidsfrister for tilbakemeldinger og/eller gjennomføring av tiltak i innstillingen til vedtak som oversendes bystyret.

Som grunnlag for valget av forvaltningsrevisjonsprosjekter skal det foreligge en **overordnet analyse og plan for forvaltningsrevisjon**. Planen skal vedtas innen årets slutt året etter bystyrevalget. Overordnet analyse ble utarbeidet av Aust-Agder Revisjon IKS og lagt frem for kontrollutvalget til behandling i møtet 9.3.2016. Sammen med analysen la revisjonen frem forslag til plan for forvaltningsrevisjon. Planen ble realitetsbehandlet og vedtatt i møtet, og bestod da av følgende prosjekter for perioden 2016-2019:

1. Kommunale foretak

2. Barnehage
3. Pleie og omsorg
4. Skole og barnehage
5. Barnevern

Bystyret ga i sitt møte 28.4.2016 sin tilslutning til planen og ga fullmakt til kontrollutvalget for å endre planen etter behov i perioden. Kontrollutvalget vedtok i sitt møte 1.11.2017 en endring i rekkefølgen av resterende prosjekter. Etter dette ser justert plan ut som følger:

1. Kommunale foretak
2. Barnehage
3. Skole og barnehage
4. Pleie og omsorg
5. Barnevern

Kontrollutvalget har jobbet med følgende forvaltningsrevisjoner i 2018:

i. Kommunale foretak i Arendal kommune

Arendal kontrollutvalg behandlet i sitt møte 7.9.2016 plan for forvaltningsrevisjonen «Kommunale foretak i Arendal kommune». Følgende problemstillinger ble vedtatt undersøkt:

1. *Er organiseringen og driften av de kommunale foretakene i samsvar med kommunens intensjoner og føringer?*
2. *Hvilke styrings- og rapporteringsrutiner foreligger mellom foretakene og kommunen? Og er rutinene hensiktsmessige for å sikre bystyrets eierstyring og demokratisk kontroll?*

Rapporten fra forvaltningsrevisjonsprosjektet ble behandlet av kontrollutvalget i deres møte 5.1.2017 sak 1/17. Kontrollutvalget tok rapporten til orientering og oversendte den til bystyret med følgende innstilling til vedtak:

Bystyret tar rapporten Forvaltningsrevisjon Kommunale foretak i Arendal kommune til orientering, og ber om at følgende tiltak gjennomføres med utgangspunkt i revisjonens funn og konklusjoner i prosjektet:

a. *Rådmannen foretar en generell gjennomgang av Arendal Havn KF sine oppgaver, ansvar og aktiviteter, herunder bl.a. avklare hva som omfattes av havnevirksomhet i forhold til ev. annen virksomhet i foretaket, samt avklare grensesnittet mot Arendal Eiendom KF i forhold til drift, vedlikehold og utvikling av kommunale eiendommer, i dialog med begge foretakene.*
b. *Rådmannen foretar en felles gjennomgang av foretakene i forhold til styring og rapportering og utarbeider så langt som praktisk mulig en felles ramme for styring og kontroll av og rapportering fra foretakene, herunder:*
    i. *Utarbeide vedtekter for foretakene og ev. andre aktuelle styringsdokumenter om hensiktsmessig, sett hen til kommunens eierstrategi for foretakene mv.*
    ii. *Samt ev. utarbeide retningslinjer for bl.a. skriftlig rapportering og saksbehandling til bystyret (ref. også neste punkt) og for samhandling og møtepunkter mellom foretaket og henholdsvis rådmannen og politisk ledelse.*
c. *Bystyret ber om at foretakene redegjør muntlig til bystyret, fast, halvårlig og samtidig i samme møte, om aktiviteter og planer, fordelt på de enkelte virksomhetsområdene i hvert foretak (ev. i tilknytning til behandling av melding til bystyret fra foretakene).*
d. *Rådmannen bes redegjøre skriftlig for gjennomføring av tiltakene kontrollutvalget senest innen 15.10.2017.*

Rapporten ble behandlet i bystyret 16.3.2017 sak 17/30. Følgende vedtak ble fattet:

1) *Bystyret tar rapporten til orientering.*
2) *Bystyret ber havnestyret utrede hvilke av de oppgavene som bystyret har gitt foretaket reguleres av lov om havne og farvannsloven og som dermed er en del av havnekapitalen. På bakgrunn av rapporten legger rådmannen frem en sak til bystyret.*
3) *Bystyret vedtar nye vedtekter for foretakene som tydeliggjør:*

- *oppgaver og ansvar*
- *styring og rapportering*

4) *Bystyret ber om at styreleder i foretakene redegjør muntlig til formannskapet halvårlig.*

Det endelige vedtaket i bystyret inneholdt ingen tidsfrist for gjennomføring av tiltak. Kontrollutvalget har likevel plikt etter forskrift om kontrollutvalg § 12 til å påse at bystyrets vedtak i tilknytning til behandling av rapporter om forvaltningsrevisjon følges opp, og til å rapportere til bystyret om oppfølgingen av rapporten. Kontrollutvalget bestilte derfor til sitt møte 14.3.2018 sak 12/18 en orientering fra rådmannen om oppfølgingen av bystyrets vedtak. Etter orienteringen ba kontrollutvalget om ny oppfølging av bystyrevedtakets punkt 2 og 4. Kontrollutvalget fikk i sitt møte 6.6.2018 sak 36/18 en ny oppdatering fra rådmannen i saken, og følgende vedtak ble fattet:

Redegjørelsen tas til orientering, og kontrollutvalget anser med dette arbeidet med forvaltningsrevisjonen Kommunale foretak i Arendal kommune for avsluttet.

ii. Styring, organisering og ressursbruk på barnehageområdet

Arendal kontrollutvalg bestilte i sitt møte 14.6.2017 sak 30/17.2.2017 forvaltningsrevisjonen Styring og ressursbruk på barnehageområdet i tråd med vedtatt Plan for forvaltningsrevisjon 2016-2019. Formålet med prosjektet var å gjennomgå kommunens barnehagestruktur, og se på hvordan organiseringen av barnehagene påvirker kommunens totale kostnadsbilde. Videre så prosjektet på kommunens håndtering av tilsynsplikten med barnehagene, både offentlige og private. Prosjektet inneholdt følgende problemstillinger:

1. *Hvordan kan ressursbruken på barnehageområdet i Arendal kommune beskrives sett i forhold til sammenlignbare kommuner?*
2. *Hvordan praktiserer og ivaretar kommunen sin tilsynsplikt som barnehagemyndighet? Og foreligger det samsvar mellom formelle styringsverktøy og det reelle ansvaret som barnehagemyndighet?*

Kontrollutvalget behandlet rapporten fra forvaltningsrevisjonen i sitt møte 14.3.2018 sak 13/18. Kontrollutvalget tok rapporten til orientering og oversendte den til bystyret med følgende innstilling til vedtak:

Bystyret tar rapporten Styring, organisering og ressursbruk på barnehageområdet til orientering og ber rådmannen:

- *Foreta risikovurderinger i forhold til de negative tendensene i utvikling av antall barn i barnehagene sett opp mot organisering av ressursene i de kommunale barnehagene. Dette bør sees i sammenheng med at kommunen allerede i dag har høye kostnader per barn i barnehage i forhold til sammenlignbare kommuner.*
- *Være oppmerksom på den økende tendensen til sykefravær i enkelte barnehageenheter, da det høye sykefraværet kan utgjøre en betydelig risiko knyttet til kommunens ressursbruk på barnehageområdet.*

Rådmannen bes komme tilbake til kontrollutvalget med en skriftlig plan for tiltak som settes i gang for å følge opp vedtaket og rapportens anbefalinger i utvalgets junimøte 2018. Senest til kontrollutvalgets andre møte i 2019 bes rådmannen gi kontrollutvalget en skriftlig tilbakemelding på hvordan vedtaket og rapportens anbefalinger er fulgt opp og hvilken effekt dette arbeidet har gitt.

Bystyret la ved sin behandling av saken 26.4.2018 sak 18/48 til følgende avsnitt i vedtaket:

Rådmannen bes vurdere sammenhengen mellom ressursbruk og kvalitet i barnehagene i Arendal kommune sammenliknet med sammenliknbare kommuner. Rådmannen bes fremme tiltak som kan bidra til økt kvalitet og mer rasjonell ressursbruk i de kommunale barnehagene.

I tråd med vedtaket ble det fremlagt skriftlig plan for tiltak for å følge opp vedtaket og rapportens anbefalinger til kontrollutvalgets møte 6.6.2018 sak 34/18. Rådmannen la vekt på følgende planer knyttet til vedtak og anbefalinger:

- *Rådmannen vil ha stort fokus på å ha fulle barnegrupper i kommunale barnehager*
- *Rådmannen vil tilpasse bemanningen til barnetallet og følge ny nasjonal bemanningsnorm for barnehagene*
- *Rådmannen ønsker at kommunen blir en mulig aktør for å kjøpe opp ev. private barnehager i kommunen som er til salgs*
- *Rådmannen vil fortsatt ha stort fokus på fravær/nærvær, både av hensyn til kvalitet i barnehagene og av hensyn til økonomi*
- *Rådmannen vil ha stort fokus framover på kvalitet i kommunens barnehager og samtidig ha fokus på rasjonell drift*
- *Større kommunale barnehager enn noen av de vi har i dag, vil, etter rådmannens mening, gi mer rasjonell drift.*

Følgende vedtak ble fattet:

Foreløpig rapportering tas til orientering. Det legges i tråd med bystyrevedtaket opp til endelig rapportering til andre møte i kontrollutvalget i 2019.

Utvalget fortsetter dermed arbeidet med forvaltningsrevisjonen Styring, organisering og ressursbruk på barnehageområdet i 2019.

iii. Psykososialt miljø i skole og barnehage

Ut fra kontrollutvalgets endring av Plan for forvaltningsrevisjon i deres møte 1.11.2017 sak 53/17, leverte Aust-Agder Revisjon IKS et forslag til plan for forvaltningsrevisjonen Psykososialt miljø i skole og barnehage til kontrollutvalgets møte 14.3.2018 sak 14/18. Prosjektet ble bestilt med følgende problemstillinger:

1. *Har skolene og barnehagene i Arendal kommune tilfredsstillende rutiner for å sikre et trygt og godt psykososialt miljø? Herunder sikre kompetanse til å forebygge, avdekke og håndtere krenkende adferd.*
2. *Ivaretar skolene informasjonsplikten knyttet til foreldre og elever, både i forhold til aktivitetsplikten og det systematiske arbeidet for et godt skolemiljø?*
3. *Tilfredsstiller skolene dokumentasjonskravet knyttet til aktivitetsplikten? Og foreligger det dokumentasjon i enkeltsaker som oppfyller kravene etter opplæringslovens bestemmelser om innholdet i den skriftlige planen når det skal gjøres tiltak i en sak?*

Kontrollutvalget behandlet rapporten Psykososialt miljø i skole og barnehage i sitt møte 21.11.2018 sak 62/18. Kontrollutvalget fattet følgende vedtak i saken:

Kontrollutvalget tar rapporten Psykososialt miljø i skole og barnehage til orientering.
Kontrollutvalget merker seg at det ikke er avklart i hvilket omfang det skjer mobbing i barnehagene i Arendal kommune. Temaet spilles inn til risiko- og vesentlighetsvurderingen knyttet til Plan for forvaltningsrevisjon for neste periode.
Kontrollutvalget merker seg at skolene har ulik kultur for håndtering av mobbesaker.

Kontrollutvalget oversender rapporten til bystyret med følgende innstilling til vedtak:

Bystyret tar rapporten Psykososialt miljø i skole og barnehage til orientering og ber rådmannen:

- *foreta en gjennomgang av beredskapsteamets mandat og ressursbehov, sett i forhold til skolenes og foreldrenes forventninger, og i sammenheng med opprettelse av mobbeombud i Arendal kommune..*
- *foreta en gjennomgang av skolenes hjemmesider for å sikre lik tilgjengelighet for elever og foresatte. Herunder sikre oppdatert og tydelig informasjon knyttet til elevenes rettigheter om et godt skolemiljø og fremgangsmåte ved mobbing. Dette på bakgrunn av at skolene selv i stor grad har valgt å satse på hjemmesidene for å sikre ivaretakelse av informasjonsplikten.*
- *iverksette et arbeid for å sikre at aktivitetsplaner inneholder de formkrav som stilles etter loven, særlig knyttet til beskrivelse av tiltak og rutine for evaluering og videreføring av tiltak.*

Bystyret ber rådmannen gi en skriftlig og muntlig tilbakemelding til kontrollutvalget om hvordan vedtaket er fulgt opp og hvilken effekt det har hatt, senest til utvalgets møte i mai 2019.

Bystyret behandlet saken i sitt møte 20.12.2018 sak 18/189. De ba om en tilleggsbehandling i bystyret før rådmannens tilbakemelding til kontrollutvalget, gjennom følgende tilleggsavsnitt i vedtaket, utover innstillingen fra kontrollutvalget:

Rapporten fremlegges som politisk sak. Rådmannen svarer.

Kontrollutvalget vil jobbe videre med forvaltningsrevisjonen Psykososialt miljø i skole og barnehage i 2019.

iv. Pleie og omsorg

Ut fra kontrollutvalgets endring av Plan for forvaltningsrevisjon i deres møte 1.11.2017 sak 53/17, skal neste forvaltningsrevisjon være innen pleie og omsorg. Det var stor oppmerksomhet omkring arbeidsforholdene og tjenestene i omsorgssektoren i Arendal kommune gjennom 2018. Bl.a. ble det varslet om kritikkverdige forhold ved Margarethestiftelsen og i hjemmetjenesten. Rådmannen selv igangsatte en systematisk gjennomgang av konkrete hendelser knyttet til driften og oppfølging av disse i november 2018, og fylkesmannen var anmodet om å foreta tilsyn.

På bakgrunn av dette, og muligheten for at mye kunne være endret siden Overordnet analyse ble gjennomført i 2015-16, ønsket kontrollutvalget større kunnskap om risiko og vesentlighet knyttet til tjenesteområdet, før en eventuell forvaltningsrevisjon på området. I kontrollutvalgets møte 24.10.2018 sak 53/18 fattet kontrollutvalget følgende vedtak:

Kontrollutvalget ber Aust-Agder Revisjon revidere den overordnede risiko- og sårbarhetsanalysen for tjenesteområdet pleie og omsorg i Arendal kommune, som en forundersøkelse før en

forvaltningsrevisjon på området. Undersøkelsen legges frem for behandling i kontrollutvalget i desembermøtet 2018.

Forundersøkelse Pleie og omsorg ble lagt frem for kontrollutvalget i deres møte 12.12.2018 sak 70/18. Revisjonen viste i forundersøkelsen til at det var grunn til å tro at de analyser revisjonen gjorde i 2015-16 fremdeles gjorde seg gjeldende ved dagens drift. Revisjonen vurderte den gang at det var høy sannsynlighet for at negative hendelser eller brudd på lover og regler kunne inntreffe innenfor pleie- og omsorgstjenesten, og da særlig innen hjemmetjenesten. Videre ble det lagt til grunn høy konsekvens hvis slike uønskede hendelser skulle inntreffe, og den samlede risiko ble derfor satt til høy. Høsten 2018 satte rådmannens i gang tiltak basert på varslene som var fremkommet. Revisjonen valgte ut fra dette å trekke frem andre tema knyttet til hendelsene og sårbarheten innen pleie og omsorg der kontrollutvalgets arbeid kunne bidra til forbedringer, nemlig ytringsbetingelser på arbeidsplassen, implementering og etterlevelse av gode etiske retningslinjer og avvikshåndtering. På bakgrunn av revisjonens forundersøkelse fattet kontrollutvalget følgende vedtak i saken:

Kontrollutvalget bestiller prosjektplan for forvaltningsrevisjonen Pleie og omsorg til kontrollutvalgets møte i mars 2019 fra Aust-Agder Revisjon IKS, på grunnlag av gjennomført analyse og drøftinger i møtet.

Kontrollutvalget vil dermed jobbe videre med forvaltningsrevisjonen Pleie og omsorg i 2019.

c. Selskapskontroller

Kontrollutvalget bør følge med på bystyret sine saker knyttet til valg av organisasjonsformer, og vurdere om saksutredningene har belyst kontroll- og tilsynskonsekvensene av de ulike valgene. I selskapene som kommunen eier, har kontrollutvalget rett til å ha en representant til stede på generalforsamlingen og lignende organ. Av kommunelovens § 77 nr. 5 fremgår følgende om selskapskontroll:
«Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskaper mm.»
Forskrift for kontrollutvalg kap. 6 utdyper dette nærmere. I dette ligger bl.a.:

- Kontrollutvalget må få utarbeidet en prosjektplan eller bestilling som tydeliggjør hvordan kontrollen skal gjennomføres.
- Dersom det i det aktuelle selskapet er flere eierkommuner, kan kontrollen samordnes mellom eierne.
- Det er viktig at selskapskontrollen gjennomføres på en planmessig måte, og at den er basert på en risiko- og vesentlighetsvurdering.
- Resultatene av selskapskontroller skal rapporteres til bystyret.

Som grunnlag for valget av selskapskontroller skal det foreligge en **analyse og plan for selskapskontroll**. Planen skal vedtas innen årets slutt året etter bystyrevalget. Analyse ble utarbeidet av Aust-Agder Revisjon IKS og lagt frem for kontrollutvalget til behandling i møtet 7.9.2016. Sammen med analysen la revisjonen frem forslag til plan for selskapskontroll. Planen ble vedtatt og består av følgende prosjekter for perioden 2016-2019:

1. Selskapskontroll/forvaltningsrevisjon som tar for seg kommunens eierskap og eierstyring på et overordnet nivå, ikke tilknyttet spesielle selskaper
2. Agder Arbeidsmiljø IKS – forvaltningsrevisjon i selskap
3. Konsesjonskraft IKS – eierskapskontroll (betinget av at flere eiere er med)
4. Etablerersenteret IKS

Kontrollutvalget vil forsøke å samkjøre selskapskontroller med andre eiere der det er aktuelt. Bystyret ga i sitt møte 8.12.2016 sak 202/16 sin tilslutning til planen og ga fullmakt til kontrollutvalget for å endre planen etter behov i perioden.

Kontrollutvalget har jobbet med følgende selskapskontroller i 2018:

i. Overordnet eierskap og eierstyring i kommunens selskaper

I sitt møte 9.2.2017 bestilte kontrollutvalget selskapskontrollen Overordnet eierskap og eierstyring i kommunens selskaper. Formålet med prosjektet var å foreta en gjennomgang av kommunens rammeverk for utøvende eierstyring, og hvilke formaliserte rutiner som forelå for å sikre en god ivaretakelse av kommunens eierinteresser. Planen inneholdt følgende problemstillinger:

1. *Har kommunen en overordnet strategi for styring og ivaretakelse av sine eierskap? Herunder hvilke oppfølgingsrutiner, eierskapsprinsipper og formålsbeskrivelser ligger til grunn for kommunens selskaper?*
2. *Hvilke prinsipper ligger til grunn for representantenes utøvelse av kommunens eierskap, og hvordan ivaretas kommunens eierinteresser?*

Kontrollutvalget behandlet rapport fra forvaltningsrevisjonsprosjektet Overordnet eierskap og eierstyring i kommunens selskaper i sitt møte 27.9.2017 sak 43/17. Kontrollutvalget tok rapporten til orientering og oversendte den til bystyret med følgende innstilling til vedtak:

Bystyret tar rapporten Overordnet eierskap og eierstyring ved kommunens selskaper til orientering og ber om at revisjonens anbefalinger i rapporten følges opp gjennom:

- *Årlig vedlikehold av eierskapsmeldingen*
- *Oppfølging av arbeidsgruppe*
- *Formalisering av opplæringen av eierrepresentanter gjennom skriftlig beskrivelse av eierrepresentantenes rolle og oppgaver*
- *Tydeliggjøring av forventninger til eierrepresentantene knyttet til ivaretakelse av kommunens eierinteresser og rapportering fra eierorganene*

Bystyret ber rådmannen rapportere til kontrollutvalget innen september 2018 om gjennomførte og planlagte tiltak for forbedret overordnet eierskap og eierstyring i Arendal kommune.

Bystyret behandlet rapporten i sitt møte 26.10.2017 sak 17/136, der kontrollutvalgets innstilling ble enstemmig vedtatt. Kontrollutvalget fulgte opp vedtaket i sitt møte 19.9.2018 sak 41/18. Utvalget fikk en orientering om tiltak som er iverksatt for oppfølging av selskapskontrollen. Siden det foreløpig var mye av arbeidet som var på planleggingsstadiet, ba utvalget om en ny orientering våren 2019, for å sjekke ut at aktuelle endringer er på plass før valgnemnd og partier skal utføre sitt arbeid frem mot og etter valget høsten 2019. Kontrollutvalget vil dermed jobbe videre med selskapskontrollen Overordnet eierskap og eierstyring i kommunens selskaper i 2019.

ii. Agder Arbeidsmiljø IKS

I tråd med vedtatt Plan for selskapskontroll 2016-2019 bestilte kontrollutvalget utvidet selskapskontroll i Agder Arbeidsmiljø IKS i sitt møte 1.11.2017 sak 54/17. I begrepet «utvidet selskapskontroll» ligger at prosjektet i tillegg til obligatorisk eierskapskontroll skal inneholde en gjennomgang av måloppnåelse og økonomi sett i forhold til deltakernes forutsetninger. Den vedtatte planen inneholdt følgende problemstillinger:

1. *Driver Agder Arbeidsmiljø IKS i samsvar med formålet for virksomheten?*

2. *Sikrer Arendal kommune at eierstyring og ledelse i Agder Arbeidsmiljø IKS gjøres i samsvar med føringer og anbefalinger?*

Kontrollutvalget behandlet rapporten i sitt møte 9.5.2018 sak 25/18. I tråd med revisjonens anbefalinger i rapporten, ga kontrollutvalget følgende innstilling til bystyret i saken:

Rapporten anbefaler at Arendal kommune formaliserer og strukturerer rapporteringsrutiner mellom selskapet og kommunen, for å tydeliggjøre den formelle dialogen mellom selskapet og bystyret som ansvarlig eierorgan.

Bystyret behandlet rapporten i sitt møte 21.6.2018 sak 18/97. Likelydende vedtak ble fattet. Det ble kun vist til mindre behov for endringer gjennom selskapskontrollen, men kontrollutvalget har uansett i oppgave å følge opp rapporten. Kontrollutvalget vil dermed arbeide videre med selskapskontrollen Agder Arbeidsmiljø IKS i 2019.

iii. Konsesjonskraft IKS

I tråd med vedtatt Plan for selskapskontroll 2016-2019 bestilte kontrollutvalget prosjektplan for selskapskontroll i Konsesjonskraft IKS i sitt møte 6.6.2018 sak 37/18. Prosjektplanen ble behandlet i kontrollutvalget møte 19.9.2018 sak 44/18. I planen foreslo revisjonen at følgende problemstillinger vil bli undersøkt:

1. *Sikrer eierkommunene at deres eierinteresser blir ivaretatt i selskapets styrende organer?*
2. *Rapporteres selskapets aktiviteter tilbake til de respektive eierkommunene i tråd med gitte anbefalinger?*
3. *Er fordelingsprinsippene for selskapets forvaltning av ressurser i tråd med de krav som stilles i lov og styringsdokumenter? Og gjennomføres utbetalingene i tråd med de føringer som ligger til grunn?*

Kontrollutvalget fattet følgende vedtak:

Prosjektplan for selskapskontroll i Konsesjonskraft IKS vedtas slik den foreligger. Kontrollutvalget ber om å bli holdt orientert gjennom prosjektets gang. Rapport til kontrollutvalget forventes innen første halvår 2019.

Selskapskontrollen vil bli gjennomført i samarbeid med andre eiere i Konsesjonskraft IKS. Kontrollutvalget vil jobbe videre med selskapskontrollen Konsesjonskraft IKS i 2019.

d. Arbeidsmiljøutfordringer i barnevernet

Kontrollutvalget har også gjennom 2018 fått to orienteringer fra rådmannen om arbeid knyttet til arbeidsmiljøutfordringer i barnevernet i Arendal kommune. Bystyret vedtok i sitt møte 27.10.2016 sak 158/16 en rekke tiltak (*tiltakspakke barnevern*). Rådmannen fikk i oppdrag å rapportere jevnlig på gjennomføring og effekt av de vedtatte tiltakene til kontrollutvalget. I 2018 ble dette gjort i møtene 6.6.2018 sak 33/18 og 21.11.2018 sak 59/18. Ett av tiltakene vedtatt i bystyret 27.10.2016 var at rådmannen skal igangsette ekstern evaluering av tiltakspakke barnevern våren 2019. Kontrollutvalget fattet 21.11.2018 følgende vedtak i saken:

Redegjørelsen tas til orientering. Kontrollutvalget merker seg at barneverntjenesten viser til at bemanningsplanen som ble lagt inn i tiltakspakken ikke tar høyde for den store veksten i svært

alvorlige saker. Kontrollutvalget ber om en ny orientering når ekstern evaluering av tiltakspakke barnevern er gjennomført våren 2019.

Utvalget har god og tett dialog med administrasjonen i behandlingen av saken, og vil fortsette å følge opp saken i 2019 i tråd med siste vedtak.

e. Norac stadion Arendal

Bystyret behandlet i sitt møte 29.11.2018 sak 18/175 en sak fra rådmannen i forbindelse med avslutningen av utbyggingsprosjektet Norac stadion, som var en oppgradering av Bjønnes stadion. Den viste en større budsjettoverskridelse. Følgende vedtak ble fattet:

Bystyret ber kontrollutvalget gjennomgå saken. Bystyret ønsker kontrollutvalgets vurdering. Kontrollutvalget bes vurdere om rådmannen burde ha forstått at det her ble underbudsjettert. Hva kan bystyret lære?

På grunn av en noe uklar og upresis bestilling fra bystyret, og drøftet kontrollutvalgets leder tolkning av oppdraget med bystyret. Kontrollutvalget drøftet så oppdraget videre og kom frem til følgende operasjonalisering av bystyrets vedtak:

Bystyret ønsker kontroll av prosjektregnskapet omkring Norac stadion:

- *Er regnskapet korrekt?*
- *Avvik fra opprinnelig budsjett (beløp)?*
- *Årsak til avvik?*
- *Hvem har vedtatt budsjettøkningene underveis, og på hvilket grunnlag?*
- *Forelå det risikoopplysninger for ev. endringer allerede på opprinnelig vedtakstidspunkt (var saken forsvarlig utredet)?*
- *Hva er kommunens andel av driftsutgiftene, og hvordan er dette gjort kjent?*
- *Hva er Noracs faktiske bidrag i prosjektet, og hvilken sikkerhet er knyttet til disse inntektene?*
- *Hva er læringspoengene i saken for bystyret?*

Kontrollutvalget var i sin behandling tydelig på at undersøkelsen trolig vil kreve tilleggsressurser for gjennomføring av øvrig vedtatte forvaltningsrevisjonsprosjekter i inneværende planperiode. Dette skal tas opp i forbindelse med leveranse av denne undersøkelsen. Følgende vedtak ble fattet:

Kontrollutvalget bestiller en undersøkelse fra Aust-Agder Revisjon IKS på bakgrunn av vedtak i bystyret sak 18/175 og drøftinger i kontrollutvalget, til kontrollutvalgets møte i mars 2019.

Kontrollutvalget vil jobbe videre med denne undersøkelsen i 2019.

f. Andre saker.

- Tiltak for å sikre kvalitet i undervisningen
- Oppfølging av bevaringsplan
- Kontrollutvalgets fokusområder 2018
- Revisors egenvurdering av uavhengighet 2018
- Tiltak mot arbeidslivskriminalitet Arendal Eiendom KF
- Uønsket hendelse Tromøy bokollektiv
- Oppfølging av tilsyn med arkiv 2016
- Varslingsrutiner Arendal kommune januar 2018
- Årsmelding 2017 Arendal kontrollutvalg

- Samordnet kalender for tilsyn og egenkontroll 2018
- Årsrapport kemneren i Arendal 2017
- Nye personvernregler 2018
- Forum for Kontroll og Tilsyn – medlemskap
- Håndtering av varsler rettet mot ansatte
- Tiltak mot arbeidslivskriminalitet Are dal Havnevesen KF
- Økonomisk situasjon pr. 1. tertial 2018
- Ansattes bevissthet omkring taushetsplikt
- Parkering for el-biler i Arendal kommune
- Budsjett for kontroll, tilsyn og revisjon 2019
- Overordnet revisjonsstrategi 2018 Arendal kommune
- Henvendelse vedr. reguleringsplanarbeid
- Økonomisk situasjon pr. 2. tertial 2018
- Internkontroll arkiv og journalføring
- Varsling pleie og omsorg
- Møte- og arbeidsplan 2019 Arendal kontrollutvalg
- Fylkesmannens tilsyn med barselomsorgen i Arendal kommune
- Kommunal registrering av psykisk utviklingshemmede og grunnlag for kompensasjon fra staten
- Orientering om beredskap i Arendal kommune
- Orientering om budsjett 2019 Arendal kommune
- Oppfølging av bystyrets vedtak
- Orienteringer fra revisjonen (hvert møte)
- Referatsaker (hvert møte)
- Eventuelt (hvert møte)

For nærmere informasjon om de enkelte sakene, henvises det til www.temark.no under Arendal kommune for sakspapirer til hvert enkelt møte.

9. Virksomhetsbesøk

For å få økt kunnskap om den kommunale driften og belyse aktuelle saker, har kontrollutvalget anledning til å besøke kommunens ulike virksomheter. I 2018 har kontrollutvalget gjennomført følgende virksomhetsbesøk:

- Arendal Havn (6.6.2018)

10. Avsluttende kommentarer

Kontrollutvalgets årsmelding for 2018 godkjennes av kontrollutvalget og legges frem for bystyret til orientering. Kontrollutvalget mener at årsmeldingen gir bystyret grunnlag for å følge med på om kontrollutvalget utfører sitt arbeid i tråd med lovverket og bystyrets vedtak.

Arendal 6.3.2019

Per-Jakob Haakstad (sign.)
Leder

Benedikte Muruvik Vonen (sign.)
Rådgiver

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Arkivsak-dok. 19/17931-1
Saksbehandler Benedikte Muruvik Vonen

Saksgang	Møtedato
Arendal kontrollutvalg	11.12.2019

Kontrollutvalgets samspill med ordfører

Forslag fra sekretariatet:

Saken tas til orientering og kontrollutvalget ser frem til samspillet med ordfører i respekt for hverandres roller.

Bakgrunn for saken:

Kommunen er samfunnets viktigste velferdsprodusent og forvalter betydelige ressurser på vegne av innbyggerne. Omfanget av og bredden i den kommunale tjenesteproduksjonen medfører et behov for utstrakt styring og kontroll.

Bystyret har det overordnede ansvaret for all intern kontrollvirksomhet i kommunen – kommunens egenkontroll. Fra bystyret går det to kontrollinjer:

1. Fra bystyret til kommunedirektøren (rådmannen). Rådmannen er ansvarlig for kommunens planlegging, myndighetsutøvelse og tjenesteproduksjon. Rådmannen skal også føre internkontroll med administrasjonens virksomhet.
2. Fra bystyret til kontrollutvalget. Kontrollutvalget er ansvarlig for kontroll med hele den kommunale virksomheten på vegne av bystyret. Dette omfatter både administrasjonen, formannskapet, andre politiske utvalg og ordføreren.

Det er viktig å legge et godt grunnlag tidlig i perioden for et konstruktivt samspill mellom kontrollutvalget og ordfører – ordfører er et viktig bindeledd til kontrollutvalgets premiss- og oppdragsgiver bystyret.

Saksopplysninger:

Kontrollutvalget har i utgangspunktet ikke et kontrollansvar overfor bystyret, siden kontrollutvalget er underordnet bystyret og ikke kan overprøve politiske prioriteringer som er foretatt av kommunens folkevalgte organer eller andre kommunale organer. Utvalget kan likevel uttale seg dersom bystyret har truffet, eller er i ferd med å treffe, et vedtak som er ulovlig. Kontrollutvalget kan i tillegg kontrollere om saker til bystyret er tilstrekkelig utredet.

God forståelse og respekt for hverandres roller er avgjørende for god samhandling mellom bystyret og kontrollutvalget. Det er derfor viktig at bystyret legger til rette for en god dialog og informasjonsutveksling. Kontrollutvalgets leder har møte- og talerett i bystyret når saker fra kontrollutvalget skal behandles. Utvalgets leder kan la ett av de andre medlemmene i utvalget utøve denne retten på sine vegne. Det er viktig at denne retten benyttes, og at ordfører gir kontrollutvalgets

representant egen taletid. Spesielt gjelder dette ved behandlingen av årsregnskap og rapporter fra forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller. Dette vil gi bystyret bedre grunnlag for behandling av sakene. I tillegg vil sakene bidra til å synliggjøre kontrollutvalgets arbeid og sette bystyret i stand til å forstå og bruke kontrollutvalget aktivt som sitt kontrollorgan.

Ordfører har møte- og talerett i kontrollutvalget. Ordførerens deltakelse på kontrollutvalgsmøter er med på å synliggjøre at kontrollutvalget er bystyrets kontrollorgan. Dette gir mulighet for en direkte dialog, der kontrollutvalg og ordfører kan utveksle informasjon og oppdatere hverandre på aktuelle saker.

Lovverket, bystyret som kollegium og kontrollutvalget selv er de eneste som kan pålegge kontrollutvalget å behandle en sak. Det kan likevel ha stor nytteverdi at ordfører er med på iallfall en del møter i kontrollutvalget. Dette vil redusere en mulig avstand mellom bystyret og det arbeidet som skjer i kontrollutvalget.

Dersom saker er til politisk behandling eller det har vært truffet lovlige politiske eller administrative vedtak i saker, bør ikke kontrollutvalget behandle sakene direkte. Bl.a. finnes det egne regler for klagebehandling på ulike typer vedtak, og kontrollutvalget har ingen rolle i denne klagebehandlingen. Bare dersom en sak viser mulige utfordringer på systemnivå knyttet til regeletterlevelse og forvaltning av kommunens midler, kan det være aktuelt å se nærmere på saken fra kontrollutvalgets side.

Ordfører Robert Cornels Norli er invitert til å stille i møtet for å bidra til å etablere den gode dialogen som er nødvendig for å få et godt samspill mellom kontrollutvalget og bystyret. Hvordan vil det være naturlig å ivareta ordførers møterett i kontrollutvalget på best mulig måte for begge parter? Og hvordan kan vi best legge opp til at leder får en mulighet til å orientere bystyret om arbeidet i kontrollutvalget?

Vurdering fra sekretariatet:

Saken skal gi et grunnlag for godt og konstruktivt samarbeid mellom kontrollutvalget og politisk ledelse.

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Arkivsak-dok. 19/17931-2
Saksbehandler Benedikte Muruvik Vonen

Saksgang	Møtedato
Arendal kontrollutvalg	11.12.2019

Kontrollutvalgets samspill med rådmannen

Forslag fra sekretariatet:

Saken tas til orientering og kontrollutvalget ser frem til samspillet med rådmannen i respekt for hverandres roller.

Bakgrunn for saken:

Kommunen er samfunnets viktigste velferdsprodusent og forvalter betydelige ressurser på vegne av innbyggerne. Omfanget av og bredden i den kommunale tjenesteproduksjonen medfører et behov for utstrakt styring og kontroll.

Bystyret har det overordnede ansvaret for all intern kontrollvirksomhet i kommunen – kommunens egenkontroll. Fra bystyret går det to kontrollinjer:

1. Fra bystyret til kommunedirektøren (rådmannen). Rådmannen er ansvarlig for kommunens planlegging, myndighetsutøvelse og tjenesteproduksjon. Rådmannen skal også føre internkontroll med administrasjonens virksomhet.
2. Fra bystyret til kontrollutvalget. Kontrollutvalget er ansvarlig for kontroll med hele den kommunale virksomheten på vegne av bystyret. Dette omfatter både administrasjonen, formannskapet, andre politiske utvalg og ordføreren.

Det er viktig å legge et godt grunnlag tidlig i perioden for et konstruktivt samspill mellom kontrollutvalget og rådmannen – rådmannen er ansvarlig for tjenesteleveranser og internkontroll i kommunen og gjennomføring av bystyrets vedtak, og er dermed det viktigste kontrollobjektet for kontrollutvalget.

Saksopplysninger:

Det er viktig at kontrollutvalget undersøker om kommunen har etablert en betryggende og hensiktsmessig internkontroll. Dette er de systemer og rutiner som rådmannen etablerer for å sikre at lover og forskrifter følges. I ny kommunelov § 25-1 er kravet til internkontroll lovfestet. I tillegg ligger det krav til internkontroll i en del av kommunens faglovverk.

Kontrollutvalget kan benytte ulike verktøy for å undersøke om kommunen har etablert betryggende og hensiktsmessig kontroll, som f.eks.:

- Orienteringer fra rådmannen
- Virksomhetsbesøk
- Forvaltningsrevisjon

- Regnskapsrevisjon
- Orienteringer fra revisjonen
- Høringer
- Granskinger
- Andre undersøkelser

Kontrollutvalget må alltid vurdere risiko og vesentlighet når de velger hvilke saker de skal ta opp, og hvilke verktøy de skal bruke i arbeidet. Både formelle undersøkelser som gjerne utføres av revisjonen, gjennomføring av større høringer og granskinger, men også skriftlige og muntlige orienteringer fra rådmannen medfører bruk av ressurser. Kontrollutvalget må derfor alltid vurdere hva som er nødvendig og tilstrekkelig for å sikre den nødvendige kontrollen.

Formålet med kontrollvirksomheten er det samme for alle parter: Å sikre at innbyggerne får de tjenester de har krav på, at tjenestene har god kvalitet, og at ressursene utnyttes effektivt og i tråd med bystyrets vedtak. Partene har også et felles ansvar for å bidra til læring og forbedring.

Administrasjonen og kontrollutvalget har et felles ansvar for å legge til rette for god dialog og godt samspill. Dialogen med rådmannen er grunnleggende for å gjøre gode undersøkelser, og han er den viktigste kilden til informasjon om internkontrollen i kommunen.

Kontrollutvalget kan be rådmannen om å orientere skriftlig og/eller muntlig om saker og aktuelle tema i kontrollutvalget. Dette kan gi kontrollutvalget et grunnlag for å vurdere om saken er tilstrekkelig belyst, eller om det er behov for ytterligere oppfølging og undersøkelse. Rådmannen kan også orientere kontrollutvalget om de risikovurderinger som administrasjonen gjør vedrørende internkontroll i kommunen. I kommuneloven § 25-2 er det fastlagt at rådmannen skal rapportere til bystyret om internkontroll og om resultater fra statlig tilsyn minst én gang i året. Denne rapporteringen vil gi nyttig informasjon til kontrollutvalget, og vil derfor bli fulgt opp i utvalget.

I mange tilfeller har administrasjonen, bare gjennom å bli innkalt for å orientere om en sak, startet et forbedringsarbeid før de møter i kontrollutvalget. Kontrollutvalgets forespørsler bidrar slik til å få satt viktige saker på agendaen i administrasjonen. Selv om selve vedtaket i kontrollutvalget helt enkelt sier at saken tas til orientering, kan kontrollutvalget dermed ha bidratt aktivt til å forbedre kommunens egenkontroll.

Kontrollutvalget forholder seg i utgangspunktet alltid til rådmannen når det ønsker informasjon om kommunens interne drift og kontroll. Rådmannen kan så delegere til andre i administrasjonen å svare når han finner det hensiktsmessig. Eksempelvis vil det være naturlig at kommunalsjef økonomi er den som orienterer om kommunens økonomi og endringer i det økonomiske risikobildet.

Kontrollutvalget kan ikke overprøve administrasjonens vedtak som er fattet etter delegasjon fra bystyret eller kommunens folkevalgte organer eller andre kommunale organer.

Rådmann Harald Danielsen stiller i møtet for å bidra til å etablere den gode dialogen som er nødvendig for å få et godt samspill mellom kontrollutvalget og administrasjonen.

Vurdering fra sekretariatet:

Saken skal gi et grunnlag for godt og konstruktivt samarbeid mellom kontrollutvalget og administrativ ledelse.

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Arkivsak-dok. 19/17959-1
Saksbehandler Benedikte Muruvik Vonen

Saksgang	Møtedato
Arendal kontrollutvalg	11.12.2019

Orientering om budsjett 2020 Arendal kommune

Forslag fra sekretariatet:
Saken tas til orientering.

Saksopplysninger:
Kontrollutvalget skal ikke behandle forslag til budsjett verken fra rådmannen eller formannskapet, men har selvstendig innstillingsrett overfor bystyret når det gjelder den delen av budsjettet som gjelder kontroll, tilsyn og revisjon. Dette har kontrollutvalget oversendt til kommunen, og det skal følge budsjettsaken via formannskapet til bystyret.

Det har likevel stor verdi for kontrollutvalget å få en orientering om hvordan budsjettsituasjonen for 2020 er for kommunen, som et ledd i kontrollutvalgets ansvar for å påse at det føres kontroll med at den økonomiske forvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak, jf. Kommuneloven § 23-2 b.

Kommunalsjef økonomi Bente Rist kommer i møtet for å orientere om rådmannens forslag til budsjett for 2020 og svare på spørsmål.

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Arkivsak-dok. 18/06528-10
Saksbehandler Benedikte Muruvik Vonen

Saksgang	Møtedato
Arendal kontrollutvalg	11.12.2019

Rapport fra selskapskontroll Konsesjonskraft IKS Arendal

Forslag fra sekretariatet:

Kontrollutvalget oversender rapporten Selskapskontroll Konsesjonskraft IKS – Arendal kommune til Arendal bystyre med følgende forslag til vedtak:

Arendal bystyre tar rapporten Selskapskontroll Konsesjonskraft IKS – Arendal kommune til orientering og merker seg at:

- *Arendal kommune sikrer at deres eierinteresser blir ivaretatt gjennom selskapets styrende organer,*
- *momenter som ble påpekt i selskapskontroll gjennomført i 2009, har blitt rettet opp.*
- *Konsesjonskraft IKS rapporterer tilbake til Arendal kommune i tråd med gitte anbefalinger, og*
- *det er tilstrekkelige mekanismer som sammen utgjør tilfredsstillende kontroll av selskapet, særlig gjennom åpenhet fra selskapet og at det er representantskapet som vedtar utbetalingene.*

Bystyret merker seg utsagnene om at det foreligger risiko knyttet til lovendringer på området, og merker seg at selskapsavtalen vil komme til ny behandling i forbindelse med fylkes- og kommunesammenslåinger pr. 1.1.2020.

Bakgrunn for saken:

Selskapskontroll følger av bestemmelsene i kommuneloven (av 1992) § 77 nr. 5 og forskrift om kontrollutvalg kap. 6. Hensikten med selskapskontroll er at kontrollutvalget skal påse at det gjennomføres kontroll med forvaltningen av eierinteressene i kommunens selskaper, herunder kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser i selskaper gjør dette i samsvar med bystyrets vedtak og forutsetninger (eierskapskontroll). Selskapskontroll kan også omfatte forvaltningsrevisjon, men i dette tilfellet er det gjennomført en ren eierskapskontroll.

Kontrollutvalget bestilte prosjektet i sitt møte 19.9.2018 sak 44/18 Bestilling av selskapskontroll Konsesjonskraft IKS Arendal, ut fra vedtatt Plan for selskapskontroll. Prosjektet er bestilt sammen med de fleste av de øvrige eierne av Konsesjonskraft IKS, og prosjektet er etter avtale mellom revisjonsselskapene til eierkommunene gjennomført av Aust-Agder Revisjon IKS.

Saksopplysninger:

Formålet med eierskapskontrollen var å undersøke og vurdere om Konsesjonskraft IKS driver etter sitt formål, i samsvar med eierkommunenes vedtak, selskapets vedtekter samt sentrale lover og regler. Det var sentralt for prosjektet å se på om selskapets uttak og omsetning er i samsvar med lovverket,

selskapsavtalen og andre føringer fra eierkommunene. Selskapet har i dag 20 kommuner og de to fylkeskommunene i Agder som eiere. Selv om eierandelen for den enkelte eieren ikke nødvendigvis er høy, er det store verdier som forvaltes fra selskapet for hver enkelt eierkommune. Arendal kommune har i dag en eierandel på 1,02 %.

Prosjektplanen ble vedtatt med følgende problemstillinger:

1. *Sikrer eierkommunene at deres eierinteresser blir ivaretatt i selskapets styrende organer?*
2. *Rapporteres selskapets aktiviteter tilbake til de respektive eierkommunene i tråd med gitte anbefalinger?*
3. *Er fordelingsprinsippene for selskapets forvaltning av ressurser i tråd med de krav som stilles i lov og styringsdokumenter? Og gjennomføres utbetalingene i tråd med de føringer som ligger til grunn?*

Prosjektet har hentet sine revisjonskriterier fra aktuelt lovverk, veileder fra KS: Anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll», selskapsavtalen og politiske føringer fra eierkommunene. Prosjektet har benyttet dokumentanalyse og samtale med daglig leder og de ansatte i Konsesjonskraft IKS.

Funn og konklusjoner
Revisjonen finner at Arendal kommune vedtok sin eierskapsmelding i 2017, og at denne inneholder overordnede prinsipper for eierskap i tråd med KS' anbefalinger, og har en oversikt over alle selskaper kommunen har eierinteresser i. I kommunens eierstrategi vedtatt i 2018 er selskapets formål og kommunens mål med deltakelsen beskrevet. Kommunen har vurdert styringsdialogen med selskapet, og de vurderer at fremleggelse av årsberetning til formannskapet er en tilstrekkelig styringsdialog.

Selskapsavtalen krever at representantskapet ser til at det blir utarbeidet en strategiplan for arbeidet. Dette mener revisjonen sikrer at eiernes målsetninger for selskapet danner grunnlaget for selskapets aktiviteter.

Revisjonen bemerker at det nå foreligger styringsdokumenter som ble etter spurt ved forrige selskapskontroll, som ble gjennomført i 2009. Revisjonen finner at Arendal kommune har flere tiltak som kan være med på å sikre at deres eierinteresser blir ivaretatt gjennom selskapets styrende organer.

Rapportering og informasjon fra Konsesjonskraft IKS tilbake til eierne er ikke regulert, og dette er dermed opp til den enkelte eier å formalisere. Revisjonen anser det som positivt at Arendal kommune gjennom eierskapsstrategien har vedtatt at årsmeldingen skal behandles i formannskapet hvert år, noe revisjonen mener bør følges opp. Kommunen har i tillegg egne eierskapsrapporteringsrutiner for representanter i kommunens selskap. Om kommunen anser denne rapporteringen som begrenset, må dette tas opp politisk.

Revisjonen vurderer at det er tilstrekkelige mekanismer som sammen utgjør tilfredsstillende kontroll av selskapet. Revisjonen viser her til åpenhet fra selskapet, og at det er representantskapet som vedtar utbetalingene. Revisjonen legger til grunn at selskapets eiere alltid vil være interessert i størst mulig gevinst fra selskapet, kombinert med en forutsigbarhet. Dette i seg selv er med på å sikre at utbetalingene gjøres i henhold til foreliggende avtaleverk.

Ut fra sine funn og konklusjoner har Aust-Agder Revisjon IKS ingen konkrete anbefalinger om endringer verken overfor selskapet eller Arendal kommune som eier.

Høring
I tråd med forskriftene har revisjonsrapporten blitt sendt på høring til ordfører/eierrepresentant gjennom kommunens postmottak, med kopi til rådmannen. Revisjonen har ikke mottatt noen tilbakemelding, og forutsetter dermed at kommunen som eier ikke har noen kommentarer til selskapskontrollen.

Vurdering fra sekretariatet:

Prosjektets formål, problemstillinger, revisjonskriterier og metodevalg samsvarer med vedtatt prosjektplan.

Revisjonen har ikke anbefalt endringer for selskapet eller for Arendal kommune. Det er derfor heller ikke nødvendig med ytterligere oppfølging av rapporten fra Arendal kontrollutvalg sin side.

Vedlegg:
Selskapskontroll Konsesjonskraft IKS – Arendal kommune
Prosjektplan selskapskontroll Konsesjonskraft IKS

2019

For kontrollutvalget i Arendal kommune

KONSESJONSKRAFT IKS

Selskapskontroll oktober 2019

Aust-Agder Revisjon IKS

Innhold

1.0 Bakgrunn 2
2.0 Innledning 4
2.1 Kontrollutvalgenes bestilling 4
2.2 Formål 4
2.3 Problemstillinger 6
2.4 Kontrollkriterier 6
3.0 Fakta om Konsesjonskraft IKS 7
3.1 Opprettelse av selskapet 7
3.2 Formålet med selskapet 8
3.3 Organisering 8
3.4 Økonomi 9
3.5 Rammer for selskapet 10
4.0 Eierskapskontroll: problemstillinger, fakta og vurderinger 12
4.1 Første problemstilling 12
4.1.1 Kontrollkriterier 12
4.1.2 Fakta 13
4.1.3 Konklusjon og vurdering 16
4.2 Andre problemstilling 18
4.2.1 Kontrollkriterier 18
4.2.2 Fakta 18
4.2.3 Konklusjon og vurdering 20
4.3 Tredje problemstilling 21
4.3.1 Kontrollkriterier 21
4.3.2 Fakta 22
4.3.3 Vurdering og konklusjon 26
5.0 Eiers kommentar 27
6.0 Litteratur 28
7.0 Vedlegg 29

1.0 Bakgrunn

Selskapskontroll er regulert av kommunelovens § 77, og skal bestilles av kontrollutvalget etter bestemmelsene i forskrift om kontrollutvalg kapittel 6. Selskapskontrollens innhold er definert i forskriftens § 14, og kan gjennomføres på to forskjellige måter. En *eierskapskontroll* kontrollerer om den som utøver kommunens eierinteresser i selskaper, gjør dette i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger. En selskapskontroll kan også gjøres som en mer omfattende *forvaltningsrevisjon*. Dette prosjektet er gjennomført som en eierskapskontroll av Konsesjonskraft IKS.

Hensikten med selskapskontrollen har vært å se på hvorvidt selskapets virksomhet er i samsvar med formålet, og hvorvidt kommunene sikrer en god eierstyring av selskapet. På bakgrunn av dette er følgende problemstillinger utledet:

1. *Sikrer eierkommunene at deres eierinteresser blir ivaretatt i selskapets styrende organer?*
2. *Rapporteres selskapets aktiviteter tilbake til de respektive eierkommunene i tråd med gitte anbefalinger?*
3. *Er fordelingsprinsippene for selskapets forvaltning av ressurser i tråd med de krav som stilles i lov og styringsdokumenter? Og gjennomføres utbetalingene i tråd med de føringer som ligger til grunn?*

Konsesjonskraft IKS er et interkommunalt selskap mellom 20 kommuner og de to fylkeskommunene i Agder. Konsesjonskraft IKS skal forvalte kommunene/fylkeskommunene sin konsesjonskraft og sørge for at konsesjonskraften blir omsatt i markedet og prissikret i samsvar med den fastsatte risikostrategien. For sine eiere skal konsesjonskraft IKS ta imot og formidle videre den pengeytelsen som oppstår gjennom forvaltningen av konsesjonskraftretten. Konsesjonskraft IKS har følgende eierkommuner, sortert etter deltakeransvar:

- Aust-Agder fylkeskommune (38,33 %)
- Vest-Agder fylkeskommune (19,24 %)
- Bykle kommune (10,35 %)
- Valle kommune (4,83 %)
- Kvinesdal kommune (3,55 %)
- Vennesla kommune (3,42 %)
- Bygland kommune (3,30 %)
- Åseral kommune (3,13 %)
- Froland kommune (2,40 %)
- Åmli kommune (1,89 %)
- Marnardal kommune (1,76 %)
- Iveland kommune (1,69 %)
- Flekkefjord kommune (1,31 %)
- Sirdal kommune (1,09 %)
- Arendal kommune (1,02 %)
- Grimstad kommune (0,83 %)
- Evje og Hornnes kommune (0,39 %)
- Birkenes kommune (0,36 %)
- Audnedal kommune (0,31 %)
- Lindesnes kommune (0,20 %)
- Kristiansand kommune (0,07 %)
- Hægebostad kommune (0,03 %)

Definisjoner:

Konsesjonsavgifter:

Årlige avgifter som en kraftverkseier plikter å betale til kommunene som blir berørt av en regulering eller utbygging

Konsesjonskraft:

En andel av kraftproduksjonen, som en kraftverkseier er pålagt å levere kommunene/ fylkeskommunene som er berørt av en regulering eller utbygging. Prisen fastsettes uavhengig av markedsprisen.

2.0 Innledning

2.1 Kontrollutvalgenes bestilling

Etter bestemmelsene i kommuneloven[1] § 77 og forskrift om kontrollutvalg[2] kapittel 6, er ansvaret for selskapskontroll lagt til kontrollutvalget.

Selskapskontrollens innhold defineres i forskrift om kontrollutvalg § 14, og kan gjennomføres på to forskjellige måter. Selskapskontroll består av en obligatorisk del som omfatter en eierskapskontroll og en valgfri del som omfatter forvaltningsrevisjon. Eierskapskontrollen innebærer en kontroll med forvaltningen av eierinteresser i de aktuelle selskapene, herunder om den som utøver eierinteressen gjør dette i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger. En selskapskontroll i form av forvaltningsrevisjon innebærer en systematisk vurdering av økonomi og måloppnåelse sett i forhold til kommunestyrets vedtak og forutsetninger. Aust-Agder Revisjon IKS har fått i oppgave av kontrollutvalgene å gjennomføre en eierskapskontroll.

Konsesjonskraft IKS er et interkommunalt samarbeid som har ansvaret for uttak og omsetning av all konsesjonskraft den enkelte deltakerkommunen disponerer. Når et vassdrag blir regulert, følger det med økonomiske forpliktelser overfor de berørte kommunene. Dette innebærer blant annet at kraftverket skal betale årlige konsesjonsavgifter og selge konsesjonskraft. Forpliktelsene er nedfelt i konsesjonslovgivningen.

Ettersom rapporten er utarbeidet i 22 ulike versjoner med ulike forutsetninger og konklusjoner, har revisjonen valgt å ikke gi individuelle anbefalinger til den enkelte eierkommune. Det vil derfor være opp til hvert enkelt kontrollutvalg å vurdere behovet for oppfølging av rapportens funn og konklusjoner.

2.2 Formål

Formålet med eierskapskontrollen er å undersøke og vurdere om Konsesjonskraft IKS driver i tråd med sitt formål, i samsvar med eierkommunenes vedtak, selskapets vedtekter, samt relevante lover og regler. Det vil bli sentralt for prosjektet å se på om selskapets uttak og omsetning er i samsvar med lovverket, selskapsavtalen og andre føringer fra eierkommunene.

Eierskapskontrollen vil ha fokus på formålet til Konsesjonskraft IKS, som går ut på å omsette kommunenes og fylkeskommunenes konsesjonskraft gjennom å ta imot og formidle videre den pengestrømmen som oppstår gjennom forvaltningen av konsesjonskraftrettighetene. Konsesjonskraft IKS forvalter store verdier som årlig fordeles på de ulike eierkommunene. Utebetalingsprognosen til fordeling blant kommunene er i 2019 på nærmere 154 millioner kroner, noe som vil utgjøre relativt store utbetalinger for eierkommunene. Til tross for en del små prosentvise eierandeler, er det derfor likevel store midler som forvaltes fra selskapet for den enkelte eierkommune.

[1] LOV-1992-09-25-107 Lov om kommuner og fylkeskommuner (Kommuneloven) Heretter koml.
[2] FOR-2004-06-15-905 Forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner

Setesdal Revisjonsdistrikt gjennomførte i 2009 en selskapskontroll, av det som da het «Konsesjonskraftfondet for Aust-Agder IKS», på oppdrag fra Aust-Agder fylkeskommune. Kontrollen fokuserte på eierskapet til Aust-Agder fylkeskommune. Anbefalingene fra selskapskontrollen den gang var følgende:

- *Kommunen bør utvikle en eierstrategi for selskapet*
- *Kommunen bør utarbeide instruks for daglig leder*
- *Det bør utarbeides en reglement for styrets og representantskapets virksomhet*
- *Kommunen bør utvikle et system for oppfølging av sine selskaper*
- *Kommunen bør utarbeide rutiner for rapportering av sine selskaper*

Konsesjonskraft IKS er opprettet i henhold til lov om interkommunale selskaper[3] og skal drive blant annet etter bestemmelser i vannfallsrettighetsloven (tidl. Industrikonsesjonsloven) og vassdragsreguleringsloven[4].

Selskapskontrollen skal påse om kommunenes og fylkeskommunens forvaltning av sine eierinteresser fungerer tilfredsstillende i henhold til kommunestyrets og fylkestingets vedtak og forutsetninger samt i henhold til aktuelt lovverk.

Selskapskontrollen skal videre vurdere hvorvidt den som utøver kommunens-/ fylkeskommunens eierinteresser, utøver myndigheten i henhold til det som er fastsatt i IKS-loven. Videre vil det være aktuelt å se på hvordan kommunens/ fylkeskommunens interesser ivaretas i samsvar med politisk vedtak og forutsetninger vedrørende forvaltningen av eierinteressene. I selskapskontrollen foretar revisjonen videre en vurdering av om hvorvidt eierstyringen i eier(fylkes)kommunene er i samsvar med gjeldende regelverk og eiernes forventninger.

Selskapskontrollen ble vedtatt gjennomført kontrollutvalgene gjennom følgende behandlinger:

- Arendal kommunes kontrollutvalg 19.9.2018
- Audnedal kommunes kontrollutvalg 29.11.2018
- Aust-Agder fylkeskommunes kontrollutvalg 26.9.2018
- Birkenes kommunes kontrollutvalg 24.9.2018
- Bykle kommunes kontrollutvalg 22.11.2018
- Bygland kommunes kontrollutvalg 8.11.2018
- Evje og Hornnes kommunes kontrollutvalg 15.11.2018
- Flekkefjord kommunes kontrollutvalg 26.11.18
- Froland kommunes kontrollutvalg 19.11.2018
- Grimstad kommunes kontrollutvalg 23.10.2018
- Hægebostad kommunes kontrollutvalg 4.12.2018

[3] LOV-1999-01-29-6 Lov om interkommunale selskaper (IKS-loven)

[4] LOV-1917-12-14-16 Lov om konsesjon for rettigheter til vannfall og LOV-1917-12-14-17 Lov om regulering og kraftutbygging i vassdrag

- Iveland kommunes kontrollutvalg 7.11.2018
- Kvinesdal kommune kontrollutvalg 27. 2.2019
- Lindesnes kommunes kontrollutvalg 21.11.2018
- Marnardal kommunes kontrollutvalg 13.12.2018
- Sirdal kommunes kontrollutvalg 9.4.2019
- Valle kommunes kontrollutvalg 23.1.2019
- Vennesla kommunes kontrollutvalg 20.11.2018
- Vest-Agder fylkeskommunes kontrollutvalg 19.9.2018
- Åseral kommunes kontrollutvalg 5.12.2018
- Åmli kommunes kontrollutvalg 8.10.2018

2.3 Problemstillinger

I samsvar med veileder «Selskapskontroll fra A til Å»[5] fra Norges kommunerevisorforbund (NKRF) har revisjonen valgt å utarbeide følgende problemstillinger:

Hovedformålet med problemstillingene vil være å kartlegge hvordan kommunene sikrer sine eierinteresser, samt om fordeling av ressurser gjøres i henhold til formålet med selskapet.

Følgende problemstillinger vil bli undersøkt:

1. ***Sikrer eierkommunene at deres eierinteresser blir ivaretatt i selskapets styrende organer?***
2. ***Rapporteres selskapets aktiviteter tilbake til de respektive eierkommunene i tråd med gitte anbefalinger?***
3. ***Er fordelingsprinsippene for selskapets forvaltning av ressurser i tråd med de krav som stilles i lov og styringsdokumenter? Og gjennomføres utbetalingene i tråd med de føringer som ligger til grunn?***

2.4 Kontrollkriterier

Kontrollkriterier er elementer som inneholder krav eller forventninger, som revisjonen bruker for å vurdere funnene i våre undersøkelser. Kontrollkriteriene skal være begrunnet i, eller utledet av, autorative kilder innenfor det kontrollerte området, for eksempel lovverk og politiske vedtak.

Ved denne selskapskontrollen har vi tatt utgangspunkt i følgende kilder: lov om interkommunale selskaper, kommuneloven, industrikonsesjonsloven og vassdragsreguleringsloven. Andre kilder som vil legges til grunn er veileder fra KS: *«Anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll»*, selskapsavtalen og politiske føringer fra eierkommunene. 2.5 Metodisk gjennomføring

Det metodiske arbeidet har bestått av en kvalitativ tilnærming gjennom dokumentanalyse, samtidig som revisjonen har hatt møte og samtale med daglig leder og de ansatte i

[5] NKRF. Praktisk veileder. *Selskapskontroll – Fra A til Å*

Konsesjonskraft IKS i deres lokaler i Valle. Revisjonen har i tillegg kontakt med daglig leder for utfyllende informasjon ved behov. Dokumentanalysen har bestått av en gjennomgang av kommunale styringsdokumenter, rutinebeskrivelser, politiske vedtak og eierskapsmeldinger.

Prosjektet har blitt gjennomført av Aust-Agder Revisjon IKS ved forvaltningsrevisorer Camilla Nordwall Eriksrud og Magnus Solsvik, med Kristian Fjellheim Bakke som ansvarlig forvaltningsrevisor.

Selskapskontrollen vil fremlegges som en rapport til *hver enkelt* eierkommune.

3.0 Fakta om Konsesjonskraft IKS

3.1 Opprettelse av selskapet

Det interkommunale samarbeidet om konsesjonskraften ble startet i Aust-Agder i 1984, og utvidet med Vest-Agder i 2014. Samarbeidet i Aust-Agder het tidligere Konsesjonskraftfondet for Aust-Agder IKS. I 2014 sendte samarbeidet ut en invitasjon til konsesjonskraftkommunene i Vest-Agder, som resulterte i opprettelsen av konsesjonskraft IKS. I august 2014 ble det avholdt et valg av representanter fra Vest-Agder inn i eksisterende styre, hvor man samme dag skiftet navn til Konsesjonskraft IKS.

Nøkkelopplysninger om selskapet[6]:

Navn:	**Konsesjonskraft IKS**
Organisasjons nr.:	971 330 937
Organisasjonsform:	Interkommunalt selskap
Stiftet:	25.08.2003
Forretningsadresse:	4747 Valle
Daglig leder:	Glenn Quam Håkonsen
Eiere:	Arendal kommune, Audnedal kommune, Aust-Agder fylkeskommune. Birkenes kommune, Bygland kommune, Bykle kommune, Evje og Hornnes kommune, Flekkefjord kommune, Froland kommune, Grimstad kommune, Hægebostad kommune, Iveland kommune, Kristiansand kommune, Kvinesdal kommune, Lindesnes kommune, Marnardal kommune, Sirdal kommune, Valle kommune, Vennesla kommune, Vest-Agder fylkeskommune, Åmli kommune og Åseral kommune
Revisor:	BDO AS

[6] Proff.no

3.2 Formålet med selskapet

Lov om interkommunale selskaper setter et krav om at ethvert selskap gjennom selskapsavtalen skal angi og definere selskapets formål, jfr. § 4 ledd 3 nr. 3.

I selskapsavtalen § 3 defineres følgende formål for Konsesjonskraft IKS:

«Konsesjonskraft IKS skal vere ein leiande nasjonal forvalter av konsesjonskraft.

Konsesjonskraft IKS skal omsetje kommunane og fylkeskommunen si konsesjonskraft, gjennom å ta imot og formidle vidare den pengeytinga som oppstår gjennom fovaltninga av konsesjonskraftrettane og delta i veksemd som har naturleg samanheng med dette.

Konsesjonskraft skal etterleve og praktisere prinsippet om meiroffentligheit i alt arbeid.

Konsesjonskraft IKS skal mellom anna trygge konsesjonskraftordninga som ein kommunal/fylkeskommunal rett. Trygge verdien i konsesjonskraftordninga, og sikre deltakarane påreknelige og gode inntekter.»

Formålet er i verdiene til selskapet beskrevet slik:

«Konsesjonskraft IKS – vaktar og forvarar rettane, tek vare på verdien og fører den attende til deltakarane.»

I følge selskapsavtalen skal deltakerkommunene overlate til selskapet - uttak og omsetning av all konsesjonskraft den enkelte deltaker disponerer til enhver tid.

3.3 Organisering

Konsesjonskraft IKS har hovedkontor i Valle.

Konsesjonskraft IKS har et egen administrasjon, eget representantskap og eget styre. I tillegg er det opprettet et porteføljeutvalg som gir råd til administrasjonen. Administrasjonen består av fire ansatte; daglig leder, rådgiver, juridisk rådgiver og rådgiver med ansvar for krafthandel. I tillegg har selskapet tilknyttet seg en kontroller, som tidligere ble ivaretatt av Aust-Agder fylkeskommune, denne stillingen (20%) ble fra 1.12.18 ivaretatt av en ansatt i Valle kommune.

Som et rådgivende organ for daglig leder, er det også etablert et porteføljeutvalg, med representanter fra flere av eierkommunene. Inge Hedenstad Stangeland, rådmann i Sirdal, er valgt til leder av utvalget.

Selskapet driver også, som bestemt i strategiplanen, undervisningsopplegg i skoleverket. Tidligere gjaldt dette kun ungdomsskoler, men fra 2017 har selskapet også hatt presentasjoner for elever i videregående opplæring.

3.4 Økonomi

Konsesjonskraft IKS fører regnskap etter regnskapsloven, som er hovedregelen etter lov om interkommunale selskaper § 27.

Resultatregnskap for Konsesjonskraft IKS 2018[7]:

	Regnskap 2018	Budsjett 2018	Regnskap 2017
Konsesjonskraftinntekter	221 050 895	195 320 314	220 205 591
Annen relatert inntekt	70	-	-
Sum driftsinntekter	**221 050 965**	**195 320 314**	**220 205 591**
Kjøp av konsesjonskraft	98 732 015	105 336 778	101 316 457
Lønn inkl. sosiale utgifter	3 278 678	3 771 024	3 500 880
Avskrivninger	58 176	30 000	15 121
Eksterne honorarer	3 584 135	2 493 000	2 282 394
Div merkantile og administrative kostnader	988 219	1 110 000	1 046 327
Sum driftskostnader	**106 641 223**	**112 770 802**	**108 161 179**
Driftsresultat	**114 409 742**	**82 549 512**	**112 044 412**
Finansinntekter og -kostnader			
Finansinntekter	1 205 459	2 600 001	6 619 813
Finanskostnader	1 674 302	1 800 000	1 252 960
Resultat av finansposter	**(468 843)**	**800 001**	**5 367 853**
Resultat før overførte konsesjonskraftsinntekter	**113 940 899**	**83 349 513**	**117 412 265**
Overførte konsesjonskraftsinntekter	103 854 000	-	92 154 015
Resultat	**10 086 899**	**83 349 513**	**25 258 250**
Overføringer			
Overføringer til driftsfond og reservekapital	10 086 899	(10 583 487)	25 258 250
Sum overføringer	**10 086 899**	**(10 583 487)**	**25 258 250**

[7] Årsmelding 2018 med signatur og revisjonsberetning, oversendt til revisjonen august 2019

Balanseregnskap for Konsesjonskraft IKS[8]:

	2018	2017
EIENDELER		
Anleggsmidler		
Varige driftsmidler		
Driftsløsøre og inventar	418 411	61 707
Sum varige driftsmidler	**418 411**	**61 707**
Sum anleggsmidler	**418 411**	**61 707**
OMLØPSMIDLER		
Kortsiktige fordringer	37 677 734	713 137
Finansplassering	136 680 294	117 765 234
Bankinnskudd og kontanter	20 580 606	63 966 583
SUM OMLØPSMIDLER	**194 938 634**	**182 444 954**
SUM EIENDELER	**195 357 045**	**183 506 661**
RESERVEKAPITAL OG GJELD		
RESERVEKAPITAL		
Driftsfond og reservekapital	147 671 081	147 671 079
Udisponert resultat	10 086 899	0
Sum reservekapital	**157 757 980**	**147 671 079**
GJELD		
KORTISKTIG GJELD		
Leverandørgjeld	**14 563 060**	**13 322 686**
Skyldige offentlige avgifter	**12 216 732**	**8 795 992**
Annen kortsiktig gjeld	**10 819 273**	**12 716 903**
Sum kortsiktig gjeld	**37 599 065**	**34 835 581**
Sum gjeld	**37 599 065**	**34 835 581**
Sum reservekapital og gjeld	**195 357 045**	**182 506 660**

Aust-Agder Revisjon IKS bemerker at regnskapet er i balanse. Selskapet har god reservekapital og solid likviditet.

3.5 Rammer for selskapet

Konsesjonskraft IKS er et interkommunalt selskap som plikter å følge lov om interkommunale selskap. Etter loven skal det utarbeides en selskapsavtale som selskapet skal følge. Etter lov og selskapsavtale er representantskapet selskapets øverste organ. Nærmere ansvar for representantskapet og styret er regulert i selskapsavtalen.

Konsesjonskraft IKS er et heleid interkommunalt selskap og skal følge offentlighetsloven.

[8] Årsmelding 2018 Konsesjonskraft

Konsesjonskraft IKS skal etter selskapsavtalen omsette fylkes- og kommunenes konsesjonskraft. Kraftverk som benytter vann regulert i vassdragsreguleringsloven eller industrikonsesjonsloven, plikter å avstå konsesjonskraft til berørte kommuner. Konsesjoner gis etter søknad til Norges Vassdrags- og energidirektorat. Det er NVE som beregner mengden konsesjonskraft, fordelingen til de berørte kommuner og fylkeskommuner.

Eiere av større vannverk plikter i henhold til konsesjonen å levere en viss andel av kraften som produseres til de kommunene som er berørt av kraftutbyggingen. Denne konsesjonskraften skal leveres til en nærmere avtalt pris.

I utgangspunktet har partene avtalefrihet og kan fastsette prisen selv, men loven gir veiledning om beregningsmåten. Dette avhenger av om konsesjonen ble gitt før 10. april 1959 eller etter. Om ikke partene blir enige, er det OED (Olje- og Energidepartementet) som skal fastsette prisen.

Ved konsesjoner gitt etter vassdragsreguleringsloven, eller industrikonsesjonsloven, plikter kraftverkseierne å betale en årlig avgift til staten og de berørte kommunene.

4.0 Eierskapskontroll: problemstillinger, fakta og vurderinger

4.1 Første problemstilling

Sikrer eierkommunene at deres eierinteresser blir ivaretatt i selskapets styrende organer?

4.1.1 Kontrollkriterier

Eierinteressene menes her som selskapets målsettinger, samt at de tiltakene som selskapet ivaretar for å nå disse målsettingene er innenfor det gjeldende regelverk.

Kontrollkriteriene tar utgangspunkt i IKS-loven, selskapsavtalen og KS-anbefalinger. Kriteriene er avgrenset av revisjonen etter hva som er hensiktsmessig for å besvare problemstillingen.

Kontrollen vil fokusere på representantskapet, da det er gjennom dette eierne av selskapet utøver sin myndighet.

Selskapets formål

- Selskapsavtalen skal, jfr. IKS-loven § 4, beskrive selskapets formål

Eierskapsprinsipper

- Etter KS «Anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll», anbefaling nr. 4, bør kommunestyret/ fylkestinget utarbeide en eierskapsmelding med overordnede prinsipper for sitt eierskap
- For å underbygge selskapsavtalen, kan det etter KS-anbefaling nr. 5, være hensiktsmessig å utarbeide andre styringsdokumenter, gjerne i form av eierstrategi

Representantskap

- Etter IKS-loven § 7 utøves eierskapet gjennom de valgte medlemmer i representantskapet. Ved oppnevnelse av representant til selskapet, skal eierkommunen ta hensyn til en effektiv måte å ivareta sitt eierskap. KS anbefaler å oppnevne sentrale folkevalgte som representanter
- Hver kommune skal ha en representant og fylkeskommunene skal ha 2 representanter i representantskapet, med like mange vararepresentanter, jfr. IKS-loven § 6 og selskapsavtalen

Innkalling til representantskap

- Innkalling til representantskapsmøter skal gjøres i henhold til selskapsavtalen; *«leiaren i representantskapet innkallast til møte når han finn det påkravt, eller når styret vedtek at det skal innkalles til et slikt møte. Det skal haldast minst eitt ordinært representantskapsmøte i året».* Møteinnkalling skal iht. selskapsavtalen § 5 sendes ut med minst to ukers varsel. I henhold til IKS-loven § 8 ledd 2 skal innkalling skje med minimum 4 ukers varsel. Selskapet opplyser at de vil endre bestemmelsen i

selskapsavtalen i forbindelse med revidering av avtalen i 2020.

Styreinstruks, godkjent instruks for daglig leder og vedtatt strategiplan

- Representantskapet skal utføre de oppgaver som er nærmere fastsatt i selskapsavtalen; her vil det kontrolleres om det er vedtatt en styreinstruks, godkjent instruks for daglig leder og vedtatt strategiplan.

4.1.2 Fakta

Selskapets formål
Konsesjonskraft IKS har i sin selskapsavtale § 3 følgende formål:

«Konsesjonskraft IKS skal vere ein leiande nasjonal forvaltar av konsesjonskraft. Konsesjonskraft IKS skal omsetje kommunane og fylkeskommunens si konsesjonskraft, gjennom å ta i mot og formidle vidare den pengeytinga som oppstår gjennom forvaltninga av konsesjonskraftrettane og delta i verksemnd som har naturleg samanheng med dette. Konsesjonskraft IKS skal etterleve og praktisere prinsippet om meiroffentleghet i alt arbeid. Konsesjonskraft IKS skal mellom anna trygge konsejonskraftordninga som ein kommunal/fylkeskommunal rett, trygge verdien i konsesjonskraftordninga, og sikre deltakarane påreknelege og gode inntekter»

På spørsmål fra revisjonen om selskapsavtalen er i samsvar med formålet, svarer selskapet følgende: «Formålet med selskapet er formulert i selskapsavtalen § 3, og er således i samsvar med formålet til selskapet. Man ser at mindre ting i selskapsavtalen må justeres i sammenheng med revisjon av selskapsavtalen, blant annet oppfølging av arkivansvar. I tillegg til selskapsavtalen, har man blant annet politisk vedtatte styringsdokumenter for daglig drift, blant annet strategiplan, risikostrategi m.m.» Selskapet sier også at de anser organiseringen av selskapet hensiktsmessig, da rammeverket for et IKS er gunstig for driften, som blant annet kredittrating som er gunstig med hensyn til krafthandel.

Eierskapsprinsipper
Aust-Agder Revisjon har undersøkt om eierkommunene har eierskapsmelding og innholdet i disse. Det er undersøkt om eierskapsmeldingen inneholder overordnede prinsipper for eierskap, og om det eventuelt er utarbeidet spesifikke eierskapsstrategier for Konsesjonskraft IKS.

Bystyret i Arendal kommune vedtok 16.3.2017 revidert eierskapsmelding. I den generelle delen legger kommunen blant annet KS sine anbefalinger til grunn for god eierstyring. Eierskapsmeldingen inneholder overordnede prinsipper for eierskap, og har en oversikt over alle selskaper kommunen har eierinteresser i. Revisjonen finner for øvrig ingen informasjon knyttet til kommunens konkrete forventninger, oppfølging av eller intensjoner/ strategier med

Konsesjonskraft IKS gjennom eierskapsmeldingen, men dette er angitt i kommunens eierskapsstrategi.

Arendal kommune vedtok i 2018 en selskapsspesifikk eierstrategi, hvor nærmere informasjon om Konsesjonskraft IKS er tatt med.[9] Her står det beskrevet hva som er selskapets formål, og hva som er kommunens mål med deltakelsen: «Kommunens deltakelse er finansielt motivert». Det er videre beskrevet at kommunen har en mindre deltakerandel, og at deltakelsen vurderes som lav. De årlige overføringene fra selskapet til kommunen er ifølge eierstrategien på ca. 1 million kroner. Kommunen har også vurdert styringsdialogen med selskapet, og de vurderer at fremleggelse av årsberetning til formannskapet er en tilstrekkelig styringsdialog. Kommunen anbefaler også videre deltakelse.

Oppnevnelse av representanter hos eierne
Aust-Agder Revisjon har gjennomgått eierkommunenes vedtak for valg til representantskapet i Konsesjonskraft IKS. Representantene er som hovedregel foreslått av en valgkomite, sammensatt av folkevalgte i kommunestyre/fylkesting. Revisjonen har også undersøkt om det foreligger offentlig informasjon om grunnlaget for valg av representanter.

Arendal kommune valgte 22.10.15 følgende representasjon til Konsesjonskraft IKS:

Representant: Ordfører
Vara: Varaordfører

Kommunen har eierskapsrapporteringsrutiner for representanter i kommunens selskap. Kommunens eierskapsprinsipper legger til grunn at habilitet skal vurderes ved oppnevnelse til styremedlemmer, og folkevalgte skal som hovedregel ikke velges til styrer. I følge Konsesjonskraft IKS årsmelding 2017, består representantskapet av følgende:

- Leder Reidar Saga (Åmli kommune)
- Nestleder Janne F. Kristoffersen (Lindesnes kommune)
- Anders Kylland (Aust-Agder fylkeskommune)
- Knut A. Austad (Aust-Agder fylkeskommune)
- Nils Harald Rennestraum (Vest-Agder fylkeskommune)
- Sally Vennesland (Vest-Agder fylkeskommune)
- Robert C. Nordli (Arendal kommune)
- Reidun Bakken (Audnedal kommune)
- Anders Christiansen (Birkenes kommune)
- Leiv Rygg (Bygland kommune)
- Hans Blattmann (Bykle kommune)
- Bjørn Ropstad (Evje og Hornnes kommune)
- Jan Sigbjørnsen (Flekkefjord kommune)
- Ove Gundersen (Froland kommune)
- Per Svenningsen (Grimstad kommune)
- Margrethe Handeland (Hægebostad kommune)
- Odd Ivar Aasen (Iveland kommune)
- Ole Magne Omdal (Kristiansand kommune)
- Per Sverre Kvinlaug (Kvinesdal kommune)
- Helge Sandåker (Marnardal kommune)
- Thor Jørgen Tjørhom (Sirdal kommune)
- Steinar Kyrvestad (Valle kommune)
- Eivind Drivenes (Vennesla kommune)
- Olav Åsland (Åseral kommune)

[9] Arendal kommunes eierstrategi 2018 – alle selskap. Vedtatt i bystyret 26.4.2018, sak 18/42

Innkalling til representantskapsmøter

Revisjonen har undersøkt innkalling og gjennomføring av representantskapsmøter de 4 siste årene: I 2016 ble det avholdt representantskapsmøte 17. juni, hvor innkalling ble sendt 3. juni, og 8. desember, hvor innkallingen ble sendt 28. november. Daglig leder informerer i dokumentasjon fra selskapet til revisjonen at innkallingen blir sendt ut med minst to uker varsel før ordinært representantskapsmøte.

Ifølge årsmeldingen 2017, ble det avholdt 2 møter i representantskapet i 2017, 15. juni og 15. desember.

Styreinstruks, instruks for daglig leder og strategiplan

Styreinstruks ble vedtatt av styret 23. januar, og av representantskapet 19. juni 2015. Styret skal i sitt arbeid følge instruksen, og dersom de i saker må gå bort fra instruksen, skal dette rapporteres til representantskapet.

Instruks for daglig leder ble vedtatt av styret 23. januar 2015. Instruksen regulerer daglig leders oppgaver, ansvar og fullmakter når det gjelder den daglige driften av selskapet. I tillegg gjelder også arbeidsavtalen og andre instrukser og retningslinjer i selskapet som for eksempel gjeldende risikostrategi med definerte fullmakter.

Styret gjennomførte i 2017 en revidering av **strategiplanen** til selskapet. Hovedmål og retning for selskapet er ikke forandret, hovedmålet til selskapet er å være en ledende nasjonal forvalter av konsesjonskraftrettighetene. Den viktigste endringen gikk på en presisering av kontakt med deltagere og samarbeid med andre aktører innenfor kraftmarkedet. Strategiplanen ble ifølge selskapets hjemmesider vedtatt på representantskapsmøtet 15. desember 2017[10]. Strategiplanen legger til grunn at selskapet skal forvalte eiernes rettigheter og føre verdiene tilbake til eierne. Selskapet skal ikke bare gjennomføre det operative arbeidet med å hente ut konsesjonskraften til rett pris, men også *«ha fokus på læring og kunnskap i administrasjon, så vel som politisk og hos deltakarkommunane ellers»*.

Strategiplanen legger også opp til, som tidligere omtalt, at selskapet skal ha et undervisningsopplegg for skolen Selskapet har i tråd med dette gjennomført flere presentasjoner for elever, blant annet for 9. og 10. klassinger i Åmli kommune.

[10] Konsesjonskraft IKS – «Strategiplan og grunnleggende etiske prinsipp 2018-2023».

4.1.3 Konklusjon og vurdering

Konklusjon

Selskapets formål

Selskapets formål er beskrevet i selskapsavtalen, etter kravet i IKS-loven.

Eierskapsprinsipper

Arendal kommune har utarbeidet eierskapsmelding, i tråd med KS-anbefalinger. Disse inneholder også det som KS setter opp som sine minimumskrav til innhold. Eierskapsmelding blir nå et krav etter ny kommunelov som trer i kraft høsten 2019, og revisjonen anbefaler dermed at de kommunene som ikke har eierskapsmelding, innretter seg på å utarbeide en slik. Arendal kommune har i tillegg vedtatt en egen eierskapsstrategi, med konkrete vurderinger for sin deltakelse i Konsesjonskraft IKS.

Oppfølgingen av Konsesjonskraft IKS gjennom eierskapsmelding og eierskapsstrategi finner revisjonen tilfredsstillende, da Arendal kommune har vedtatt forventninger og strategi om hva de ønsker med deltakelse i selskapet. Revisjonen legger til grunn at kommunen i stor grad baserer eierskapet på selskapsavtalen, og denne krever at representantskapet ser til at det blir utarbeidet en strategiplan for selskapet. Dette sikrer, etter revisjonens synspunkt, at eiernes målsetninger for selskapet danner grunnlaget for selskapets aktiviteter.

Representantskap

Revisjonen fant i sin gjennomgang av offentlige tilgjengelige dokumenter lite vurderingsgrunnlag for valg av representanter til representantskap i eierkommunenes eierselskaper. Kommunene har ofte mer utførlige vurderinger om valg til styrer. Det er avgjørende for et aktivt eierskap at eierne velger hensiktsmessig med tanke på representanter til representantskap, og de fleste eierne legger til grunn en todeling i sine valg; folkevalgte til selskap som driver politisk, og rådmann/administrasjonen til selskap som i hovedsak driver med fylkeskommunal/kommunal drift. Revisjonen legger til grunn at dette kan være en hensiktsmessig inndeling. De fleste eierne har sine ordførere eller varaordførere som representantskapsmedlemmer i Konsesjonskraft IKS. Ordfører/varaordfører er en sentral aktør i fylkeskommunen/kommunen, med god kjennskap til kommunens politikk og mål for selskapet, og som derfor kan sikre eierskapet på en hensiktsmessig måte.

Representantskapet er satt sammen etter kravene i IKS-loven og selskapsavtalen, med en representant fra hver av kommunene og to fra hver fylkeskommune. Faktisk representantskap er også i samsvar med valgte representanter.

Innkalling til representantskap

Representantskapet har de tre siste årene hatt to møter i året, og er således gjennomført etter selskapsavtalens krav .

Innkallingen er sendt ut i henhold til selskapsavtalens krav om to uker før møtet. I henhold til IKS-loven § 8 ledd 2 skal innkalling skje med minimum 4 ukers varsel. Selskapet opplyser at de vil endre bestemmelsen i selskapsavtalen i forbindelse med revidering av avtalen i 2020.

Styreinstruks, instruks for daglig leder og strategiplan
Revisjonen har kontrollert at det er vedtatt en styreinstruks, en instruks for daglig leder og en strategiplan. Revisjonen bemerker at det nå foreligger styringsdokumenter som ble etterspurt ved selskapskontrollen fra 2009.

Vurdering

Revisjonen finner det tilfredsstillende at flere av de føringer som anbefales fra KS i forhold til eierskap, er gjennomført av Arendal kommune. Dette gjelder blant annet utarbeidelse av eierskapsmelding. Kommunen har også en konkret strategi for selskapet i sin selskapsspesifikke eierstrategi, og revisjonen mener eierskapet kan sikres gjennom de eierskapsdokumenter som foreligger.

Som representant for Arendal kommune møter ordfører i representantskapet til Konsesjonskraft IKS. Dette kan være en god forutsetning for oppfølging av selskapet og sterkere styring av kommunens eierinteresser.

Arendal kommune har flere tiltak som kan være med på å sikre at deres eierinteresser blir ivaretatt gjennom selskapets styrende organer.

4.2 Andre problemstilling

Rapporteres selskapets aktiviteter tilbake til de respektive eierkommunene i tråd med gitte anbefalinger?

4.2.1 Kontrollkriterier

Kriteriene er avgrenset av revisjonen etter hva som er hensiktsmessig for å besvare problemstillingen.

Eierkommunene har det overordnede ansvaret for de deler av kommunens virksomhet som er lagt ut til selskaper, og en aktiv og god demokratisk eierstyring kan sikre en optimal ivaretakelse av deres eierinteresser.

Som en del av eierstyringen i kommunen, kan styringslinjer i form av rapportering og dialog mellom selskapet og kommunen sikre en bedre eierskapskontroll.

Eiermøter

- KS anbefaler at det jevnlig gjennomføres eiermøter for å bidra til en god eierstyring og kommunikasjon med selskapet. Et eiermøte er et møte mellom representanter fra eier, styret og faglig leder for selskapet. Eiermøter er ikke lovregulert, og er en uformell arena der det ikke treffes vedtak.

Rapportering

- Rapportering er et kjent virkemiddel for å ivareta en god eierstyring, hvor rapportering fra selskapet til politisk nivå i kommunene/fylkeskommunen er en mye anvendt styringskanal. Rapportering kan for eksempel gjøres gjennom en årsmelding fra selskapet til behandling i kommunestyre/bystyre/fylkesting. Tilbakerapportering må vurderes opp mot formålet til selskapet.

Etter Forskrift om rapportering fra interkommunale selskaper og kommunale og fylkeskommunale foretak som driver næringsvirksomhet, gjelder ikke denne for virksomheter som driver produksjon og omsetning av elektrisk kraft.

4.2.2 Fakta

Det finnes ingen formell rutine for rapportering tilbake til eierkommunene i selskapsavtale eller andre føringer hos selskapet. Selskapet har under sin strategiplan et delmål om «trygge konsesjonskraftordninga som kommunal og fylkeskommunal rett». En av tiltakene for å nå dette målet er beskrevet som *«orientere kommunestyre og fylkesting om status og utfordringar»*.

Representantskapsmøter avholdes to ganger hvert år, ett av møtene forlenges med et seminar, arrangert av Konsesjonskraft IKS.

Daglig leder informerer i samtale med revisjonen at det sendes tertialrapport og årsmelding/regnskap til alle eierkommunenes postmottak. I tillegg legger selskapet ut en månedsrapport over kraftpriser og salg på sine hjemmesider for hver måned. Ifølge daglig leder har selskapet kommet med tilbud til de respektive fylkesting/kommunestyrene om å komme å informere om selskapet, og at de så langt har vært i 14 kommunestyrer/fylkesting. Selskapet kommuniserer overfor revisjonen at de gjerne skulle gitt mer informasjon til sine eiere.

Selskapet gjennomfører et såkalt porteføljeutvalg med rådmennene, hvor daglig leder gir overfor revisjon uttrykk for at kommunikasjonen med rådmennene er god. På denne måten får de gitt mer informasjon til sine eierkommuner, og bedre forankring av det de driver med i sitt arbeid. Daglig leder opplever også porteføljeutvalget som et kollegium som på ulike måter bidrar til gode diskusjoner når det kommer til drift og øvrige administrative perspektiver som i mindre grad fokuseres på i møte med representantskap. Dette er noe daglig leder gir uttrykk for at han verdsetter.

Flere av eierne legger i sine eierskapsmeldinger opp til at rapportering fra selskapet skal skje gjennom årsmeldinger som behandles politisk. Dette gjelder også for Arendal kommune, som gjennom eierskapsstrategien har vedtatt at årsmeldingen skal behandles i formannskapet hvert år.

Informasjon om drift og pågående prosjekter og lignende kan eierne få gjennom ordfører som er representant i representantskapet. Dette er det også lagt opp til i flere ev eiernes eierskapsmeldinger, deriblant eierskapsmeldingen til Arendal kommune. Om eierkommunen/fylkeskommunen anser denne rapporteringen som begrenset, må dette tas opp politisk.

Andre typer rapporteringer fra selskapet kan komme som annen type informasjon, som for eksempel gjennom behandling av budsjett, eksempelvis i form av en oversikt over konsesjonskraftsinntekter.[11]

[11] Eksempelvis Flekkefjord kommunes «Regnskap 2017 med årsberetning»

4.2.3 Konklusjon og vurdering

Rapportering og informasjon fra Konsesjonskraft IKS tilbake til eierne er ikke regulert, og det foreligger ingen bestemmelse om regelmessige rapporteringer tilbake til eierkommunene. Dette er således opp til den enkelte eier å formalisere. At selskapet er pålagt å informere om selskapets aktiviteter anser revisjonen som positivt.

Det er etter revisjonens mening fornuftig at tilbakerapportering fra selskapet må være opp til den enkelte eier. Kommunen har også vurdert hvilke føringer som skal ligge til grunn for rapportering, noe som sikrer at målene for eierskapet kan nås. Dette anser revisjonen som positivt. Det er gjennom eierskapsprinsipper bestemt at man skal ha rapportering gjennom årsmeldinger fra selskapet, og dette bør ifølge revisjonen følges opp.

Eierskapsmøter gjennomføres ikke, men seminaret som arrangeres av selskapet hvert år, kan legge rammer for det samme formålet. Det er etter det revisjonen kjenner til, ikke ønsket egne eiermøter av eierne, og revisjonen legger til grunn at eierne da ønsker kontroll og styring ved bruk av andre verktøy. Selskapets leder er positiv til bruken av rådmannsforum, som gir en direkte dialog med de eiere som ønsker å delta på dette.

At orientering skal gis av ordfører, som sitter i representantskapet, kan være grunnlag for en god kommunikasjon til eierkommunen. Dette skjer, ettersom revisjonen kan se, sporadisk i enkelte eierkommuner og uten formelle retningslinjer. Dette må være opp til den enkelte eier å regulere.

4.3 Tredje problemstilling

Er fordelingsprinsippene for selskapets forvaltning av ressurser i tråd med de krav som stilles i lov og styringsdokumenter? Og gjennomføres utbetalingene i tråd med de føringer som ligger til grunn?

4.3.1 Kontrollkriterier

Forpliktelsene til de berørte kommunene er nedfelt i vassdragsreguleringsloven og vannrettighetsloven. Lovverket hjemler rett til alminnelig forsyning for kommunene. Det overskytende tilfaller fylkeskommunene.

Konsesjonsavgifter:

> ***Årlige avgifter som en kraftverkseier plikter å betale til kommunene som blir berørt av en regulering eller utbygging***

Konsesjonskraft:

> ***En andel av kraftproduksjonen, som en kraftverkseier er pålagt å levere kommunene/ fylkeskommunene som er berørt av en regulering eller utbygging. Prisen fastsettes uavhengig av markedsprisen.***

Konsesjonsavgifter skal gi kommunene erstatning for generelle skader og ulemper som ikke blir kompensert på annen måte. Det skal også gi kommunene rett til en andel av verdiskapningen som finner sted. Konsesjonskraft skal sikre kommunene elektrisk kraft til en rimelig pris.

Både konsesjonsavgifter og konsesjonskraft er basert på en beregning av kraftverkets teoretiske produksjonskapasitet, som fastsettes ut fra fallhøyde og vannføring gjennom kraftverket. Dette kapasitetsbegrepet kalles kraftgrunnlag, og regnes ut i naturhestekrefter.

Etter selskapsavtalen skal Konsesjonskraft IKS omsette eiernes konsesjonskraft, gjennom å ta imot og formidle videre den pengeytelsen som oppstår gjennom forvaltning av konsesjonskraftrettighetene. Kapitalen til selskapet er omhandlet i selskapsavtalen §13: *«Konsesjonskraft IKS sin kapital og inntekter kjem fram gjennom omsetning av konsesjonskraft og avkastning av kapitalen»*

Fordelingsprinsipper

Konsesjonskraft IKS selskapsavtale inneholder i § 14 en bestemmelse om fordeling av selskapets midler. Etter bestemmelsen skal de midlene som tilføres Konsesjonskraft IKS, fordeles i samsvar med bestemmelsen.

For Aust-Agder gjelder følgende fordeling:

- For alle kommunene utenom Bykle og Valle skal konsesjonskraftkommunene tildeles inntekter tilsvarende alminnelig forsyning tillagt inntil 10 GWh.

Aust-Agder fylkesting vedtok i oktober 2009 at fylkeskommunen fortsatt skulle være medlem av Konsesjonskraftfondet, i den forbindelse ble det inngått en avtale med kommunene om fordeling av konsesjonskraftinntekter for perioden 1.5.2010-31.12.2019. Ny selskapsavtale for fondet ble også vedtatt.

Avtalen innebærer at fylkeskommunen i en 10-års periode har forpliktet seg til årlige bevilgninger til utbygginger av riksveg 9 og Setesdal regionråd.

For kommunene Bykle og Valle gjelder:

- Kommunen prioriterer den rimeligste kraften innenfor det som til enhver tid er forbruket til alminnelig forsyning.
- Overskytende kraft ut over forbruket til alminnelig forsyning fordeles på følgende måte: fylkeskommunen 90 %, kommunen 10 %.

For Vest-Agder gjelder følgende fordeling:

- Kommunen prioriterer den rimeligste kraften innenfor det som til enhver tid er forbruket til alminnelig forsyning.
- Overskytende kraft over forbruket til alminnelig forsyning fordeles på følgende måte: Fylkeskommunen 95 %, kommunen 5 %.

4.3.2 Fakta

Beregning av kraft

Revisjonen får oppgitt fra selskapet at etter at konsesjon er gitt, beregner NVE kraftgrunnlag og fordeling til hver kommune. Selskapet bemerker at NVE kun beregner for kommunene, og ikke har noen mening om forbruket og således ingen mening om hvor stor del fylkeskommunene får. Selskapet har derimot et styrevedtak på hvordan de skal beregne alminnelig forbruk i kommunene. Selskapet gjør revisjonen oppmerksom på at selskapsavtalen hjemler en litt annen fordeling av kraftressursene enn hovedregelen i loven. Dette er henvist til i kapittel 4.3.1, kontrollkriterier.

Konsesjonskraft IKS forholder per i dag seg til totalt 11 konsesjonærer.

Selskapet selger ut kraften de forvalter, for deretter å beregne GWh fra hvert kraftselskap for å beregne utbetalingene til kommunene.

På spørsmål fra revisjonen om hvordan områdeprisene beregnes, svarer selskapet: «alle våre kraftprodusenter ligger i prisområde N02[12]. Vi har kraftprisprodusenter som leverer kraft

[12] Revisjonen blir i møte med selskapet vist på kart at dette gjelder hele området Norden

både til OED-pris, individuell selvkostpris og Sira-Kvina-pris. I tillegg til kraftpris, har vi kostnader til nettariffer (sentralnett) og produksjonslinje.»

Selskapet forklarer at de arbeider ut ifra en kilowattpris, beregnet fra hvert kraftselskap. I møte med revisjonen, legger selskapet frem sine regneark for «konsesjonskraftvolumet» og «budsjettplan». «Konsesjonskraftvolumet» er et statisk regneark med en oversikt over de 11 konsesjonærene, med 50 kraftverk. Fordelingsmatrisen blir utarbeidet fra en fordelingsnøkkel, hvor man blant annet beregner KWh per kraftverk, og driften av disse; fordelingsnøkkelen består av seks-syv forskjellige fordelingsnøkler. En av disse «nøklene» går blant annet ut på avstander til det sentrale nettet, da kraftselskapene kanskje må betale for å få kraften ut på nettet. Eksempelvis ligger Rygene nærmere nettet, og det er derfor billigere å få sendt ut kraften de produserer. Skjerka er et eksempel på kraftverk som ligger langt fra det sentrale nettet.

Utbetalinger til eierne

Daglig leder for Konsesjonskraft IKS forklarer at det er representantskapet som vedtar utbetalingene til eierkommunene. Når det gjelder utbetalinger til eierne, forklarer selskapet overfor revisjonen at det ligger en fastsatt utbetalingsstruktur til grunn, men at det kan komme inn enkelte endringer her. Selskapet tar eksempelvis opp utbetaling på Sira-Kvina med porteføljeutvalget.

Daglig leder beskriver overfor revisjonen en god kommunikasjon med rådmennene i eierkommunene, og at selskapet gjerne tar imot innspill til hvordan selve utbetalingene til eierne skal gjennomføres. Kommunikasjonen foregår blant annet gjennom porteføljeutvalget, hvor daglig leder har møter med rådmennene i eierkommunene. Det er klart kommunisert fra eierkommunene at de vil vite hva de vil få utbetalt av selskapet, og selskapet forklarer at de derfor utarbeider detaljerte budsjettplaner. Denne budsjettplanen og utbetalingene legges frem i representantskapsmøter. Daglig leder sier at det også fra kommunene er ønsket en utbetalingskurve, og at forutsigbarhet er viktig for eierne.

Selskapet oppgir at det blir sendt ut en utbetalingsprognose til økonomisjefene i eierkommunene i forkant av representantskapsmøtet. Prognosen er en del av en rapport som sendes hver enkelt kommune. Revisjonen blir vist disse rapportene, som blant annet viser totalt volum av GWh, kjøpskostnad for kommunen, markedspris og snitt sikringspris. Denne rapporten sendes gjerne i februar måned. Om representantskapet vedtar denne prognosen, er det det som sendes til kommunene. Utbetalingene til kommunene vedtas i representantskapet gjennom årlig behandling i møte i juni hvert år.

Risiko

Formålet til Konsesjonskraft IKS er blant annet å omsette konsesjonskraft, og sikre deltakerne påregnelige og gode inntekter. En risiko for selskapet, er om man ikke klarer dette, gjennom blant annet endrede forutsetninger for konsesjonskraft. Selskapet sier selv i samtale

med revisjonen at den største risikoen selskapet står ovenfor, er at det kommer en ny lov på området.

Den finansielle risikoen for selskapet er i hovedsak svingninger i kraftpriser og valuta. Representantskapet har vedtatt en risikostrategi ved handel av kraft. Dette har til formål å sikre seg mot økende kraftpriser. Sikringshandel gjøres mot systemprisen, men områderisikoen er ikke sikret.

En annen risiko som blir fremhevet i selskapets årsmelding er fremtidige endringer i rammevilkår fra politisk hold, tolkninger av regelverket, klimaforhold og den internasjonale økonomiske utviklingen.

Styret i KIKS har utarbeidet en risikostrategi. Denne ligger på selskapets hjemmeside, og inneholder blant annet en oversikt over «ansvar og kompetanse» i selskapet, informasjon om organiseringen av krafthandelen, og «sikringsstrategier». I tillegg er det her vedtatt hva styret i selskapet hver måned skal motta av rapporteringer. Rapporteringen til styret skal vise at summen for transaksjoner til enhver tid ligger innenfor de fastsatte rammer etter nevnte risikostrategi. Om grensene ikke holdes, skal dette rapporteres til styreleder.

På spørsmål fra revisjonen om hvem som har den overordnede kontroll av selskapet, svarer selskapet at dette er kommunene. Daglig leder peker i denne sammenheng på at det krever en viss kunnskap om området fra kommunene. Selskapet har luftet muligheten for å ha noen politikere med ekstra kompetanse om konsesjonskraft, men dette fikk ikke gjennomslag.

BDO som selskapets revisor hatt en kontroll av utbetalingene til eierkommunene; dette var en overordnet kontroll, men de gjennomførte en mer omfattende kontroll av Rykene kraftverk, og så på fordeling til kommunen herfra. I følge daglig leder fant revisor resultatet av denne kontrollen tilfredsstillende.

Daglig leder informerer revisjonen om at de i selskapets styre har et eget styreseminar med risiko som tema, og i juni 2019 gjennomførte Konsesjonskraft IKS et todagers seminar om risiko, hvor alle eierkommunene var invitert.

Styret i Konsesjonskraft IKS vedtok i september 2015, en langsiktig finansstrategi, som blant annet omhandler risikohåndtering av kapitalforvaltningen. Styret vedtok i juni 2015 en «Finansstrategi for kortsiktig finansiell aktiva».

I følge daglig leder driver selskapet med opplæring av styret, men da styret ikke har den faglige kompetansen som trengs, har selskapet ansatt en kontroller. Denne kontrolleren arbeider kun med forvaltning av kraft. Kontrollers uttalelse vedlegges hvert år årsmeldingen til selskapet.

Som nevnt tidligere i rapporten, er det fra eierne av KIKS signalisert et ønske om forutsigbarhet. Daglig leder opplyser om at kommunene i denne sammenheng aksepterer en viss risiko, mot å få denne forutsigbarheten. I følge styreleder opplever selskapet en tillit fra eierkommunene om at selskapet har god kompetanse på sitt fagfelt.

I forbindelse med fylkessammenslåingen skal det utarbeides ny selskapsavtale, og for de to fylkeskommunene har det inntil nå foreligget en privatrettslig avtale om utbetalinger. Dette blir av selskapet påpekt som en mulig fremtidig utfordring.

Reservekapital, overføringer og fordelinger i 2018[13]:

Note 8 – Reservekapital, overføringar og fordelingar

	Deltakaransvar i selskapsavtale	Reservekapital pr. 31.12.17	Tilført frå årets resultat	Utbetalt til deltakarar	Reservekapital pr. 31.12.18
Aust-Agder fylkeskommune	38,33 %	60 927 683	40 887 339	39 654 000	62 161 022
Vest-Agder fylkeskommune	19,24 %	16 080 518	20 463 224	14 948 000	21 595 742
Arendal kommune	1,02 %	1 635 457	1 103 726	1 118 000	1 621 183
Audnedal kommune	0,31 %	202 458	360 856	278 000	285 314
Birkenes kommune	0,36 %	699 296	411 439	429 000	681 736
Bygland kommune	3,30 %	6 179 697	3 758 412	4 002 000	5 936 109
Bykle kommune	10,85 %	20 023 240	12 304 328	13 013 000	19 314 568
Evje og Hornnes kommune	0,39 %	667 664	420 243	435 000	652 907
Flekkefjord kommune	1,31 %	1 258 017	1 927 231	1 575 000	1 610 248
Froland kommune	2,40 %	4 036 224	2 521 627	2 630 000	3 927 851
Grimstad kommune	0,83 %	1 293 279	891 206	902 000	1 282 485
Hægebostad kommune	0,03 %	15 229	24 749	20 000	19 978
Iveland kommune	1,69 %	2 771 008	1 794 671	1 854 000	2 711 679
Kristiansand kommune	0,07 %	41 743	65 751	51 000	56 494
Kvinesdal kommune	3,55 %	6 765 291	5 738 309	4 836 000	7 667 600
Lindesnes kommune	0,20 %	120 463	191 991	154 000	158 454
Marnardal kommune	1,76 %	1 105 659	1 841 811	1 391 000	1 556 470
Sirdal kommune	1,09 %	3 420 593	3 058 888	2 143 000	4 336 481
Valle kommune	4,83 %	10 389 270	6 218 055	7 026 000	9 581 325
Vennesla kommune	3,42 %	1 913 560	3 551 427	2 603 000	2 861 987
Åmli kommune	1,89 %	2 974 900	1 910 577	2 055 000	2 830 477
Åseral kommune	3,13 %	3 148 933	4 495 039	2 737 000	4 906 972
Driftsfond		2 000 898	-		2 000 898
Sum	**100,0 %**	**147 671 081**	**113 940 899**	**103 854 000**	**157 757 980**

Ifølge årsmeldingen 2017 ønsker Konsesjonskraft IKS å redusere reservekapitalen de neste 4 årene, slik at hver deltaker har samme reservekapital i øre/KWh. Dette betyr at eierkommunene fra Aust-Agder, som har opparbeidet mer reservekapital, vil redusere mer her enn for deltakerkommunene i Vest-Agder.

[13] Fond og reservekapital, note 8 i regnskapet

4.3.3 Vurdering og konklusjon

Revisjonen har gjennomgått de føringer som ligger til grunn for utbetalingene til eierkommunene, og sett hvordan dette løses i praksis av selskapet. Revisjonen har ikke mulighet til å vurdere de tekniske løsningene som ligger i dette, og gjør kun vurderinger på et overordnet plan.

Konsesjonskraft IKS har en rekke rammer å forholde seg til ved utbetalinger til sine eiere. Utbetalingene er regulert blant annet i selskapsavtalen og vedtak i representantskapet. Det ligger i ansvaret til selskapet å utarbeide en utbetalingsnøkkel, men det er representantskapet, ved eierne, som vedtar utbetalingene.

Revisjonen vurderer at det er tilstrekkelige mekanismer som sammen utgjør tilfredsstillende kontroll av selskapet. Dette innebærer blant annet representantskapets rolle i vedtak for utbetalinger. Revisjonen legger til grunn at selskapets eiere alltid vil være interessert i størst mulig gevinst fra selskapet, kombinert med en forutsigbarhet. Dette i seg selv er med på å sikre at utbetalinger gjøres i henhold til foreliggende avtaleverk.

Revisjonen vurderer at selskapet opererer med stor grad av åpenhet, ved blant annet å informere representantskapet om hvordan fordelingsnøklene utarbeides. Åpenhet kan være med på å legge gode rammer for kontroll. I tillegg legger selskapet informasjon om kraftmarkedet ut på nett. Dette er en hensiktsmessig metode for deling av informasjon, da selskapets eiere er spredt over et stort geografisk område.

Selskapet trekker selv frem den største risikoen for endringer i selskapsstrukturen, og herunder utbetalinger til eierkommunene, til å være lovendringer på området.

5.0 Eiers kommentar

I henhold til forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 14 har følgende uttalelsesrett ved revisjonsrapporter: «... *selskapet som er omfattet av eierskapskontrollen og til den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierfunksjon*». Ordfører og eierrepresentant gjennom kommunens postmottak har mottatt rapporten til uttalelse, med rådmannen på kopi.

Revisjonen har ikke mottatt noen tilbakemelding, og forutsetter dermed at kommunen som eier ikke har noen kommentarer til selskapskontrollen.

6.0 Litteratur

LOV-1917-12-14-16 Lov om konsesjon for rettigheter til vannfall

LOV-1917-12-14-17 Lov om regulering og kraftutbygging i vassdrag

LOV 1992-09-25-107 Lov om kommuner og fylkeskommuner (Kommuneloven)

LOV 1999-01-29-6 Lov om interkommunale selskaper (IKS-loven)

FOR-2004-06-15-906 Forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner

NKRF. Praktisk veileder. *Selskapskontroll – Fra A til Å*

Konsesjonskraft IKS – Årsmelding 2018

Konsesjonskraft IKS – «Strategiplan og grunnleggende etiske prinsipp 2018-2023»

7.0 Vedlegg

Selskapsavtale

Selskapsavtale Konsesjonskraft IKS

§ 1 – Firma

Konsesjonskraft er eit interkommunalt selskap med firmanamn:

Konsesjonskraft IKS

Selskapet er skipa med heimel i lov om interkommunale selskap, lov av 29. 1.1999, nr. 6.

Selskapsavtalen gjeld i tillegg til lov om interkommunale selskap, og erstattar tidlegare selskapsavtale datert 1.5.2010.

§ 2 – Deltakarar i selskapet

Aust-Agder fylkeskommune	943 039 046
Vest-Agder fylkeskommune	960 895 827
Arendal kommune	940 493 021
Audnedal kommune	964 966 753
Birkenes kommune	964 965 870
Bygland kommune	964 966 397
Bykle kommune	958 814 968
Evje og Hornnes kommune	964 966 109
Flekkefjord kommune	964 967 369
Froland kommune	964 439 045
Grimstad kommune	864 964 702
Hægebostad kommune	964 963 916
Iveland kommune	864 966 012
Kristiansand kommune	963 296 746
Kvinesdal kommune	964 964 076
Lindesnes kommune	964 966 664
Marnardal kommune	964 966 931
Sirdal kommune	964 964 165
Valle kommune	964 966 575
Vennesla kommune	936 846 777
Åmli kommune	864 965 962
Åseral kommune	964 966 842

Deltakarane i selskapet overlet til Konsesjonskraft IKS uttak og omsetning av all konsesjonskraft den enkelte deltakar disponerer til ei kvar tid.

Avtalane kommunane i Vest-Agder har med Eramet blir fullt ut akseptert fram til utløp, høvesvis 31.12.2022 for Kvinesdal og 30.6.2024 for Sirdal og Vest-Agder fylkeskommune.

§ 3 – Føremålet med selskapet

Konsesjonskraft IKS skal vere ein leiande nasjonal forvaltar av konsesjonskraft.

Konsesjonskraft IKS skal omsetje kommunane og fylkeskommunen si konsesjonskraft, gjennom å ta i mot og formidle vidare den pengeytinga som oppstår gjennom forvaltinga av konsesjonskraftrettane og delta i verksemd som har naturleg samanheng med dette.

Konsesjonskraft IKS skal etterleve og praktisere prinsippet om meiroffentlegheit i alt arbeid.

Konsesjonskraft IKS skal mellom anna trygge konsesjonskraftordninga som ein kommunal/fylkeskommunal rett, trygge verdien i konsesjonskraftordninga, og sikre deltakarane påreknelege og gode inntekter.

§ 4 – Selskapet sitt hovudkontor

Selskapet har hovudkontor i Valle kommune.

Adresse 4747 Valle

§ 5 – Representantskapet

Representantskapet er øvste organet i selskapet og deltakarane utøver sitt mynde i selskapet gjennom dette. Representantar og vararepresentantar blir valde av dei respektive kommunestyra og fylkestinget for fire år av gongen. Funksjonstida fylgjer den kommunale valperioden. For perioden fram til neste kommunevalperiode oppnemner kommunane i Vest-Agder og Vest-Agder fylkeskommune representantar uavhengig av nåverande representantar frå Aust-Agder.

Representantskapet har 24 faste representantar, fordelt med 2 representant frå kvar fylkeskommune og 1 representant frå kvar kommune. Det skal oppnemnast like mange vararepresentantar.

Representantane har fylgjande stemmefordeling: 1 GWh konsesjonskraft rekna etter alminnelege avrundingsreglar svarer til 1 stemme, men likevel slik at alle deltakarane har minst 1 stemme. Stemmene blir berekna etter volumtala per 1. januar kvart år. Representantane frå fylkeskommunen stemmer i fellesskap for det tal på stemmer fylkeskommunen har. For representantskapsmøte i 2014 legg ein volumtala per 1. januar 2015 til grunn for deltakarane frå Vest-Agder.

Om inhabilitet for representantar og vararepresentantar gjeld reglane i kommunelova § 40 nr. 3.

Leiaren i representantskapet innkallar til møte når han finn det påkravt, eller når styret vedtek at det skal innkallast til slikt møte. Det skal haldast minst eitt ordinært representantskapsmøte i året. Møtet skal haldast innan utgongen av juni månad. Innkallinga skal sendast ut med minst 2 - to vekers varsel. Dersom leiaren i representantskapet eller styret finn det naudsynt, kan representantskapet innkallast med kortare varsel.

Innkalling med saksdokument skal sendast til vararepresentantane i representantskapet.

Leiaren leiar representantskapet sine møte. Dersom leiaren har forfall, vert møtet leia av nestleiaren. Er ingen av desse til stades vert møteleiaren vald av dei representantane som er til stades ved vanleg fleirtall. Står stemmene likt, skjer valet ved loddtrekking.

Representantskapet er vedtaksført når minst halvdelen av medlemene er til stades og desse representerer minst 2/3 av stemmene. Eit vedtak er gyldig når det er gjort med fleirtalet av stemmene i eit vedtaksført representantskap. Ved likt stemmetal er leiaren si stemme avgjerande.

Det same gjeld dersom møtet vert leia av nestleiaren eller ein vald representant. Desse avstemmingsreglane gjeld og ved tilsetjingar.

Representantskapet vel sjølv leiar og nestleiar, i tillegg til styre, revisor og valnemnd.

Representantskapet sine oppgåver er elles:

1. Vedtake styreinstruks.
2. Godkjenne instruks for dagleg leiar.
3. Vedtake strategiplan etter framlegg frå styre
4. Vedtake finansreglement
5. Vedtake økonomiplan og budsjett etter framlegg frå styret.
6. Godkjenne rekneskapen og handsame årsmelding.
7. Fastsette godtgjering til styremedlemene og representantskapets medlemer.
8. Handsame andre saker som styret legg fram for det.

§ 6 – Styret

Konsesjonskraft IKS vert leia av eit styre på 7 medlemer med like mange varamedlemer i rekkefylgje. Medlemmene er valde av representantskapet for den kommunale valperioden, av desse 4 medlemer med varamedlemer etter framlegg frå kraftutbyggingskommunane og 3 medlemer med varamedlemer etter framlegg frå fylkeskommunane. Styret vel sjølv leiar og nestleiar.

For perioden fram til nytt kommunestyreval i 2015, skal auken i talet på styremedlemmer berre skje med medlemer frå Vest-Agder. Dette blir gjort ved at Vest-Agder møter med to faste medlemer og to fast møtande varamedlemer, fastsett på representantskapet av kommunane og fylkeskommunen i Vest-Agder.

Leiaren i representantskapet har møte- og talerett i styremøta.

Om inhabilitet for medlemene og varamedlemene i styret gjeld reglane i kommunelova § 40.

Styreleiaren innkallar til møte når han finner det påkravd eller når minst tre av styremedlemene krev at det skal innkallast til slikt møte. Innkallinga skal sendast ut skriftleg med minst 1 - ei vekes varsel. Dersom styreleiaren finn det naudsynt, kan styret innkallast med kortare varsel. Innkallinga med saksdokument skal sendast til varamedlemene i styret.

Dersom leiaren har forfall, vert styremøtet leia av nestleiaren. Er ingen av desse tilstades, vert møteleiaren vald av dei styremedlemene som er til stades ved vanleg fleirtal. Ved likt stemmetal, skjer valet ved loddtrekking.

Styret er vedtaksført når minst fire av medlemene eller deira varamedlemer er til stades.

Når ikkje anna er fastsett i selskapsavtalen, er eit vedtak gyldig når det er gjort med halvdelen av dei medlemmene som er til stades. Ved stemmelikskap er leiarens stemme avgjerande. Det same gjeld dersom møtet vert leia av nestleiaren eller eit vald medlem. Desse avstemmingsreglane gjeld og ved val og tilsetjingar.

§ 7 – Styret sine oppgåver

Styret skal:

- Sjå til at Konsesjonskraft IKS vert styrt og forvalta i samsvar med selskapsavtalen, instruksar og vedtak.

- Tilsette dagleg leiar.
- Legge fylgjande fram for representantskapet:
  - Styreinstruks.
  - Instruks for dagleg leiar.
  - Strategiplan
  - Økonomiplan og budsjett.
  - Rekneskap og årsmelding.
- Gjennomføre fordeling av selskapet sine midlar i samsvar med § 14.
- Inngå kontraktar innafor ramma av dei vedtaka representantskapet har gjort.
- Vedtake og vedlikehalde risikostrategien.
- Vedtake og vedlikehalde beredskapsplanen.
- Vedtake eventuell deltaking i andre selskap.
- Utøve mynde som ikkje ligg til representantskapet.

Det skal førast protokoll frå styremøta.

§ 8 – Valnemnd til styret

Valnemnda skal bestå av tre medlemmer, og blir valt av representantskapet på møtet i juni i kvart kommunevalår. Valnemnda har som oppgåve å fremje forslag for representantskapet i desember same år på nytt styre etter valet.

Valnemnda vel sin eigen leiar.

Funksjonstida er over når nytt styre er valt.

§ 9 – Dagleg leiar

Konsesjonskraft IKS skal ha ein dagleg leiar som står for den daglege leiinga av selskapet og som skal følgje dei retningsliner og pålegg som styret gjev.

Instruks for dagleg leiar skal utarbeidast av styret, jfr. § 7.

§ 10 – Forvaltning

Styret er ansvarleg for at den delen av kapitalen som representantskapet vedtek ikkje å utbetale til deltakarane, jfr. §§ 14 og 15, gjev ei tilfredsstillande renteavkastning, samstundes som naudsynt kapital må kunne stillast til rådvelde på kort varsel. Konsesjonskraft IKS sin kapital elles blir å plassere på renteberande konto i bank, i pante- og/eller ihendehavarobligasjonar, i aksjar eller aksjefond, i fast eigedom eller på annan måte mot tilfredsstillande tryggleik. Dette skjer i medhald av finansreglement vedteke av representantskapet.

Årsmelding og rekneskap skal handsamast ferdig av representantskapet innan utgongen av juni månad, og sendast deltakarane i selskapet for handsaming.

§ 11 – Innskott frå deltakarane

Deltakarane skal ikkje gjere innskott i selskapet.

Ikkje utbetalte inntekter inkl. renteavkastning, skal til ei kvar tid forvaltast av styret for eventuell seinare utbetaling til dei einskilde kommunane/fylkeskommunen, jfr. § 10.

GAM

BSL

§ 12 – Eigardel og ansvarsdel

Eigardel per utgongen av 2013 er fylgjande:

Aust-Agder fylkeskommune	38,33
Vest-Agder fylkeskommune	19,24
Bykle	10,85
Valle	4,83
Kvinesdal	3,55
Vennesla	3,42
Bygland	3,30
Åseral	3,13
Froland	2,40
Åmli	1,89
Marnardal	1,76
Iveland	1,69
Flekkefjord	1,31
Sirdal	1,09
Arendal	1,02
Grimstad	0,83
Evje og Hornnes	0,39
Birkenes	0,36
Audnedal	0,31
Lindesnes	0,20
Kristiansand	0,07
Hægebostad	0,03
Totalt	100,00

Ansvarsdelen er lik eigardelen.

Dersom det oppstår endring for ein eller fleire deltakarar på minst 10 % av opphavleg eigardel og denne endringa utgjer minst 2 prosentpoeng, skal styret ta initiativ til å få endre selskapsavtalen gjennom ny handsaming hos alle deltakarane. Revisjon skal i alle tilfelle skje etter avlagt rekneskap for 2018, då dette er tidspunktet for full implementering og sikring av tilgjengeleg kraftvolum frå Vest-Agder.

§ 13 – Kapital og avkastning

Konsesjonskraft IKS sin kapital og inntekter kjem fram gjennom omsetning av konsesjonskraft og avkastning av kapitalen.

§ 14 – Fordeling av selskapet sine midlar

Dei midlane som vert tilførde Konsesjonskraft IKS, skal fordelast i samsvar med denne paragrafen.

For Aust-Agder gjeld fylgjande fordeling:

- For alle kommunane utanom Bykle og Valle gjeld:
  - Konsesjonskraftkommunane skal tildelast inntekter tilsvarande alminneleg forsyning tillagt inntil 10 GWh

- For kommunane Bykle og Valle gjeld:
    - Kommunen prioriterer den rimelegaste krafta innanfor det som til kvar tid er forbruket til alminneleg forsyning.
    - Overskytande kraft utover forbruket til alminneleg forsyning fordelast fylgjande:
        - Fylkeskommunen 90%
        - Kommunen 10%

For Vest-Agder gjeld fylgjande fordeling:

- For alle kommunane i Vest-Agder gjeld:
    - Kommunen prioriterer den rimelegaste krafta innafor det som til kvar tid er forbruket til alminneleg forsyning.
    - Overskytande kraft utover forbruket til alminneleg forsyning fordelast fylgjande:
        - Fylkeskommunen 95%
        - Kommunen 5%

§ 15 – Utgifter til administrasjonen

Utgiftene til administrasjon vert dekt av Konsesjonskraft IKS sine inntekter og avkastning. Styret fastset løn til dagleg leiar.

Utgifter til administrasjon av Konsesjonskraft IKS skal fordelast høvesvis på kommunane/fylkeskommunen etter storleiken på konsesjonskraftinntektene det einskilde året.

§ 16 – Endring av selskapsavtalen

Selskapsavtalen skal vedtakast i kommunestyre og fylkesting av alle deltakarane.

Endringar i selskapsavtalen som gjeld endringar som nemnt i lov om interkommunale selskap § 4, tredje ledd, må vedtakast av kommunestyre og fylkesting. Dette gjeld:

1. Selskapet sitt føretaksnamn
2. Deltakarar i selskapet
3. Formålet til selskapet
4. Kommunen der selskapet har sitt hovudkontor
5. Tal på styremedlemmer
6. Deltakarane si innskotsplikt og plikt til å gjere andre ytingar overfor selskapet
7. Den enkelte deltakar sin eigardel i selskapet og den enkelte deltakar sin ansvarsdel i selskapet dersom denne avvik frå eigardelen.
8. Tal på representantar i representantskapet og kor mange medlemmer den enkelte deltakar oppnemner
9. anna som etter lov skal fastsettast i selskapsavtalen

Andre endringar kan gjerast med minst 2/3 av stemmene i eit vedtaksført representantskap.

§ 17 – Voldgift

Ein tvist mellom partane om denne kontrakten skal avgjerast med voldgift etter Lov om voldgift av 14. mai 2004 nr. 25, med mindre ein av partane krev avgjerd ved dei ordinære domstolane.

Voldgiftsretten skal bestå av tre medlemmer, kvar av partane vel eitt medlem. Voldgiftsretten sin leiar skal vere jurist i dømmande stilling, og blir valt av dei partane valde medlemmer i fellesskap.

§ 18 – Andre reglar

Selskapsavtalen erstattar selskapsavtalen frå 2008 og trer i kraft 1.7.2014.

Det er deltakarane sin intensjon å reforhandle avtalen innan 1.7.2024.

Avtalen gjeld til og med 31.12.2029.

FOR KONTROLLUTVALGET I EIERKOMMUNER
PROSJEKTPLAN FOR SELSKAPSKONTROLL

KONSESJONSKRAFT IKS

AUST-AGDER REVISJON IKS, SEPTEMBER 2018

Aust-Agder Revisjon IKS

INNLEDNING

Selskapskontroll er hjemlet i kommuneloven § 77 nr. 5 og nærmere omtalt i forskrift for kontrollutvalg kapittel 6 (§§13-15).

Kommuneloven § 77 Kontrollutvalget nr. 5

Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunen eller fylkeskommunes interesser i selskaper m.m.

Forskrift om kontrollutvalg § 13 (1) Selskapskontroll

Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskaper m.m.

Selskapskontrollens innhold er definert i forskriftens § 14, og kan gjennomføres på to forskjellige måter. En *eierskapskontroll* kontrollerer om den som utøver kommunens eierinteresser i selskaper, gjør dette i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger. En selskapskontroll kan også gjøres som en mer omfattende *forvaltningsrevisjon*. Denne prosjektplanen vil beskrive en eierskapskontroll av Konsesjonskraft IKS.

BAKGRUNN

Konsesjonskraft IKS er et interkommunalt selskap mellom 20 kommuner og de to fylkeskommunene i Agder. Konsesjonskraft IKS skal forvalte kommunene/fylkeskommunene sin konsesjonskraft og sørge for at konsesjonskraften blir omsatt i markedet og prissikret i samsvar med den fastsatte risikostrategien. For sine eiere skal konsesjonskraft IKS ta imot og formidle videre den pengeytelsen som oppstår gjennom forvaltningen av konsesjonskraftretten. Konsesjonskraft IKS har følende eierkommuner:

• Aust-Agder fylkeskommune • Vest-Agder fylkeskommune • Arendal kommune • Audnedal kommune • Birkenes kommune • Bygland kommune • Bykle kommune • Evje og Hornnes kommune	• Flekkefjord kommune • Froland kommune • Grimstad kommune • Hægebostad kommune • Iveland kommune • Kristiansand kommune • Kvinesdal kommune	• Lindesnes kommune • Marnardal kommune • Sirdal kommune • Valle kommune • Vennesla kommune • Åmli kommune • Åseral kommune

Kontrollutvalgene i de deltakende kommunene vedtok i løpet av 2016 «Plan for selskapskontroll 2016-2019» for sine respektive kommuner. Disse planene baseres på en overordnet analyse av kommunens eierskap ut ifra risiko- og vesentlighetsvurderinger, med sikte på å identifisere behovet for selskapskontroll i kommunen.

I «Plan for selskapskontroll» ble en eierskapskontroll av Konsesjonskraft IKS vurdert som hensiktsmessig, særlig med utgangspunkt i intensjonen med selskapet, og på bakgrunn av at forrige selskapskontroll av selskapet ble foretatt i 2009. Eierskapskontrollen er planlagt gjennomført som en felles kontroll for alle eierkommunene. Aust-Agder Revisjon IKS vil gjennomføre eierskapskontrollen med samarbeid fra Ager Kommunerevisjon IKS og Kommunerevisjonen Vest, Vest-Agder IKS.

KONSESJONSKRAFT IKS

Konsesjonskraft IKS ble startet i 1984, og ble utvidet med Vest-Agder i 2014. Selskapet skal sørge for at konsesjonskraften blir prissatt riktig og omsatt i markedet i henhold til formålet. Selskapet har et eget styre, representantskap og administrasjon. I tillegg er det opprettet et porteføljeutvalg som gir råd til administrasjonen. Administrasjonen består av fire ansatte, og selskapet hadde i 2017 et driftsresultat på 112 MNOK.[1]

Resultatregnskap i hele 1000	**2017**	**2016**
Sum driftsinntekter	220 206	238 196
Driftsresultat	112 044	131 905
Årsresultat	25 258	22 323
Balanseregnskap i hele 1000	**2017**	**2016**
Sum egenkapital og gjeld	182 507	149 223

FORMÅL

Formålet med eierskapskontrollen er å undersøke og vurdere om Konsesjonskraft IKS driver etter sitt formål, i samsvar med eierkommunenes vedtak, selskapets vedtekter, samt sentrale lover og regler. Det vil bli sentralt for prosjektet å se på om selskapets uttak og omsetning er i samsvar med lovverket, selskapsavtalen og andre føringer fra eierkommunene.

Eierskapskontrollen vil ha fokus på formålet til Konsesjonskraft IKS, som går ut på å omsette kommunenes og fylkeskommunenes konsesjonskraft gjennom å ta imot og formidle videre den pengestrømmen som oppstår gjennom forvaltningen av konsesjonskraftrettighetene. Konsesjonskraft IKS forvalter store verdier som årlig fordeles på de ulike eierkommunene. Utebetalingsprognosen til fordeling blant kommunene er i 2018 på nærmere 100 millioner

[1] Proff.no/regnskap/konsesjonskraft

kroner, noe som vil utgjøre relativt store utbetalinger for eierkommunene. Til tross for en del små prosentvise eierandeler, er det derfor likevel store midler som forvaltes fra selskapet til den enkelte eierkommune.

Konsesjonskraft IKS er opprettet i henhold til lov om interkommunale selskaper og skal drive blant annet etter bestemmelser i industrikonsesjonsloven og vassdragsreguleringsloven.

PROBLEMSTILLINGER

Hovedformålet med problemstillingene vil være å kartlegge hvordan kommunene sikrer sine eierinteresser, samt om fordeling av ressurser gjøres i henhold til formålet med selskapet.

Følgende problemstillinger vil bli undersøkt:

1. **Sikrer eierkommunene at deres eierinteresser blir ivaretatt i selskapets styrende organer?**
2. **Rapporteres selskapets aktiviteter tilbake til de respektive eierkommunene i tråd med gitte anbefalinger?**
3. **Er fordelingsprinsippene for selskapets forvaltning av ressurser i tråd med de krav som stilles i lov og styringsdokumenter? Og gjennomføres utbetalingene i tråd med de føringer som ligger til grunn?**

REVISJONSKRITERIER

Revisjonskriterier er de krav, normer og/eller standarder som kommunen skal revideres/ vurderes i forhold til, og som er utledet av autorative kilder. Revisjonskriteriene vil blant annet være:

- Aktuelle lover med forskrifter, som for eksempel vassdragsreguleringsloven
- Selskapets stiftelsesdokumenter og vedtekter
- Eierkommunenes vedtak tilknyttet selskapet
- Styringsdokumenter
- Administrative retningslinjer og mål
- Statlige føringer/veiledere

GJENNOMFØRING, METODE OG AVGRENSNING

Prosjektet vil gjennomføres av Aust-Agder Revisjon IKS ved jurist Camilla Eriksrud, med Kristian Fjellheim Bakke som ansvarlig forvaltningsrevisor.

Det metodiske arbeidet vil ta utgangspunkt i en kvalitativ tilnærming, hovedsakelig gjennom en dokumentanalyse av kommunale styringsdokumenter, rutinebeskrivelser og relevante lover

på området. Det vil i tillegg innhentes informasjon fra nøkkelpersoner tilknyttet selskapet og kommunen som anses å ha kunnskap som kan belyse problemstillingene basert på sine roller, ved eksempelvis daglig leder av selskapet og styrets leder.

RESSURSER OG TIDPLAN

Prosjektet anslås å bli gjennomført og ferdigstilt innen sommeren 2019. Tidsbruken anslås omkring 100 timer.

Arendal september 2018

Ansvarlig forvaltningsrevisor

Kristian Fjellheim Bakke

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Arkivsak-dok. 19/13922-4
Saksbehandler Benedikte Muruvik Vonen

Saksgang	Møtedato
Arendal kontrollutvalg	11.12.2019

Overordnet revisjonsstrategi regnskapsrevisjon 2019 Arendal

Forslag fra sekretariatet:

Overordnet revisjonsstrategi 2019 for Arendal kommune tas til orientering.

Saksopplysninger:

Kommunens revisor skal følge lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i revisjonsarbeidet. Revisjon av kommunen utgjør i henhold til ny kommunelov § 24-2 tre hovedoppgaver: regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Aust-Agder Revisjon IKS er valgt som revisor for Arendal kommune og har avtale om å levere disse tjenestene for kommunen.

Overordnet revisjonsstrategi 2019 er det overordnede planleggingsdokumentet for gjennomføring av regnskapsrevisjon for regnskapsåret 2019. Formålet med overordnet revisjonsstrategi er å planlegge revisjonshandlingene på et overordnet nivå, men den egner seg også til å gi kontrollutvalget informasjon om de overordnede vurderingene og hensynene som revisor har lagt vekt på i planleggingen av revisjonsarbeidet. Ut fra overordnede vurderinger av kommunens drift og økonomiske internkontroll, vesentlighet og risiko, har revisor utarbeidet en overordnet revisjonsplan, som inngår som en del av strategidokumentet.

Den overordnede revisjonsstrategien, sammen med revisjonens øvrige muntlige og skriftlige rapporteringer, vil være et grunnlag for å oppfylle kontrollutvalgets tilsyns- og påseansvar overfor revisjonen. Kontrollutvalget kan ved revisors rapportering gjennom året og i forbindelse med revisjonen av årsregnskapet etterspørre oppfølging av strategi og revisjonsplan.

Revisor vil redegjøre kort for overordnet revisjonsstrategi i møtet.

Vurdering fra sekretariatet:

Overordnet revisjonsstrategi er revisjonens dokument og skal bare tas til orientering av kontrollutvalget. Den vil likevel sikre utvalget et bedre grunnlag for å ivareta sitt påseansvar overfor revisjonen. Strategien ble tatt til orientering av avtroppende kontrollutvalg, men blir her også lagt frem for det nye utvalget, som får ansvaret for å følge opp strategien.

Vedlegg:
Overordnet revisjonsstrategi 2019

Overordnet revisjonsstrategi Arendal kommune

Regnskapsrevisjon 2019

DEL I

Innledning og bakgrunn

Kontrollutvalget er kommunestyrets valgte organ for å forestå det løpende tilsynet med forvaltningen. Som en del av dette tilsynet er det også et krav om at kommunens regnskaper blir revidert på betryggende måte, og at det er kontrollutvalget som skal påse at dette skjer. Dette følger av kommunelovens kapittel 12. Av samme kapittel presiseres det at revisjon av en kommune består av både *regnskapsrevisjon* og *forvaltningsrevisjon.*

Det foreligger også en egen forskrift om kontrollutvalg som nærmere definerer kontrollutvalgets oppgaver og ansvar – også overfor revisor.

Norges kommunerevisorforbund (NKRF) har dessuten utgitt en veileder til bruk for kontrollutvalget i forhold til forventninger til, og dialog med kommunens regnskapsrevisor.

Tilsvarende veileder er utarbeidet for forvaltningsrevisjon.

Rammeverk

Kommunens revisjonsplikt framkommer av kommunelovens § 78. Her blir det fastsatt at revisjonen skal skje i henhold til *god kommunal revisjonsskikk.* Det foreligger i tillegg en egen forskrift om revisjon av kommuner og fylkeskommuner, som utdyper revisors oppgaver utover kommunelovens bestemmelser.

Uttrykket *god kommunal revisjonsskikk* er et dynamisk begrep som er, og blir, formet over tid. Begrepet tilsvarer i stor grad *god revisjonsskikk* i privat sektor, og består av internasjonale revisjonsstandarder (ISA) som er direkte oversatt til norsk. Disse standardene gir veiledning og krav til revisors gjennomføring og rapportering av et revisjonsoppdrag, i tillegg til de krav som er nedfelt i lov og forskrift. Disse standardene har for øvrig tillegg som gjelder offentlig sektor.

Disse standardene krever at revisor etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører en revisjon for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlige feil eller mangler.

Dersom revisor avdekker forhold ved kommunens virksomhet som anses å være av vesentlig betydning for revisjon av kommunen, rådmannens overordnede ansvar for virksomheten, eller av betydning for kontrollutvalget, må revisor vurdere om det er nødvendig å utarbeide et nummerert brev. Nummererte brev *skal* utarbeides av revisor og sendes rådmann og kontrollutvalg dersom følgende forhold foreligger (revisjonsforskriften § 4):

- Mangler ved plikten til registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger
- Feil og mangler ved organiseringen av den økonomiske internkontrollen
- Misligheter
- Feil som kan medføre feilinformasjon i årsregnskapet
- Om det ikke er redegjort for vesentlige avvik mellom beløp i årsregnskapet og regulert budsjett
- Manglende underskrift ved bekreftelser til offentlig myndighet (pliktig rapportering)
- Begrunnelse for å si i fra seg oppdraget

Slike brev skal nummereres fortløpende.

Formål

Revisjonsberetningen er regnskapsrevisors endelige konklusjon på prosessen knyttet til revisjon av kommunens årsregnskap. Gjennom revisjonsberetningen skal revisor bekrefte at:

- Årsregnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til kommunen per 31. desember, og av resultatet for regnskapsåret som avsluttes per denne dato i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge
- De disposisjoner som ligger til grunn for regnskapet er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpene i årsregnskapet stemmer med regulert budsjett
- Opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrift
- Ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av kommunens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god kommunal regnskapsskikk i Norge

Dersom det er forhold som gjør at revisor ikke kan stå bak en eller flere av disse punktene, vil dette framkomme som en merknad i revisjonsberetningen i form av et *forbehold*. I slike tilfeller vil det være sendt et nummerert brev til rådmann og kontrollutvalg i forkant, jf. regnskapsforskriftens § 4, 2. ledd.

Mindre merknader til årsregnskapet og årsberetningen vil framkomme som en *presisering*. Dette er forhold som ikke påvirker konklusjonene nevnt i punktene over, men som leseren av årsregnskapet bør være oppmerksom på.

Revisjonsberetningen skal følge kommunens årsregnskap til kommunestyret, og er et «kvalitetsstempel» på at regnskapet er avlagt iht. gjeldende krav, og at tallene som framkommer i regnskapet er uten vesentlige feil.

Ressursbruk

Et revisjonsoppdrag skal gjennomføres på en mest mulig effektiv måte. I dette ligger det et krav om at revisjon av et årsregnskap skal gjennomføres med tilfredsstillende kvalitet iht. lov, forskrift og revisjonsstandarder - samt uten unødig tidsbruk. Kravet skal føre til en mest mulig kostnadseffektiv revisjon.

Det er derimot en balansegang mellom en tidseffektiv og kvalitetsmessig tilfredsstillende revisjon – spesielt innenfor offentlig virksomhet. Mens det er vernet for kreditor og eksterne investorer som er pådriver for revisjon av privat sektor, er det bruken av offentlige midler som har fokus i offentlig revisjon.

Vi vil dessuten bemerke at vår ressursbruk knyttet til lovpålagt regnskapsrevisjon av kommunen, utgjør om lag 40 % av totale timer som leveres kommunen. Øvrig tidsbruk utgjør:

- Forvaltningsrevisjon
- Løpende rådgivning og bistand knyttet til regnskap, merverdiavgift og intern kontroll
- Gjennomgang av terminvise krav på kompensasjon av merverdiavgift
- Ulike særattestasjoner (tippemidler, prosjektregnskap, lønnsrefusjoner, etc.)
- Revisjon av legater/stiftelser/kirkeregnskaper som kommunen er forretningsfører for
- Forberedelse til, og møte i kontrollutvalg og evt. kommunestyre

Som vi vil komme tilbake til under, vil vi presisere at det er en omvendt sammenheng mellom revisors tidsbruk på et oppdrag og kommunens bruk av ressurser på den økonomiske intern kontrollen.

Planlegging og revisjonsstrategi

Som nevnt foran styres regnskapsrevisors gjennomføring av oppdraget av internasjonale revisjonsstandarder (ISA). Disse standardene angir krav knyttet til planleggingsfasen (ISA 320):

- Kunnskap om kommunen:
  - Forstå kommunens interne og eksterne rammebetingelser
  - Hva genererer inntekter og utgifter
  - Økonomisk intern kontroll

- Vesentlighet
  - Hva må anses som vesentlig beløpsmessig feil i årsregnskapet

- Risikovurdering knyttet til vesentlige feil og misligheter i regnskapet:
  - Hva kan gå galt
  - Hva er sannsynligheten for at noe går galt
  - Hva er konsekvensen dersom noe går galt

- Anslått risiko
    - En vurdering av forholdet mellom kommunens økonomiske intern kontroll og risiko for feil i regnskapet
    - Foreløpig risikovurdering danner grunnlag for vår revisjonsstrategi og hva vi faktiske skal se på og gjøre av revisjonshandlinger. Disse vil fremkomme i vår revisjonsplan

Kunnskap om kommunen

Som en del av risikovurderingen på oppdraget, er det viktig å forstå hva som skjer i kommunen, samt de rammebetingelsene som ligger til grunn for virksomheten – både intern og ekstern. Denne kunnskapen gir oss en overordnet informasjon om mulige risikoer for feil eller misligheter, samt hvilke regnskapsmessige områder vi må fokusere på (ISA 315).

Vi har hatt kommunen som revisjonsklient i flere år og har god kjennskap til hva som rører seg innad i kommunen, samt de forutsetninger som staten setter gjennom rammetilskudd og andre krav/forhold som kan påvirke kommunens virksomhet og økonomi. Denne kunnskapen ligger som en del av fundamentet i vår risikovurdering på oppdraget.

Det blir dessuten gjennomført en forespørsel til administrasjonen i forhold til endringer gjennom året, samt forhold knyttet til misligheter og risiko for vesentlige feil. Endringer knyttet til kommunens virksomhet gjennom året, vil kunne påvirke vår opprinnelige revisjonsstrategi dersom de er vesentlige.

Vesentlighet

For å kunne gjennomføre en effektiv revisjon, kan ikke revisor bruke tid på mindre enkeltbeløp, områder eller andre mindre forhold. Revisor skal planlegge og gjennomføre oppdraget i den hensikt å konkludere på at *årsregnskapet* er uten vesentlige feil, og skal i den forbindelse fastsette en vesentlighetsgrense for årsregnskapet totalt sett (ISA 320).

Som det framkommer over vil vesentlighetsbegrepet følge revisor fra planleggingsfasen til utarbeidelsen av revisjonsberetningen. I planleggingsfasen vil vesentlighetsgrensen og risikovurderingen påvirke hva vi må inkludere, og hva vi evt. kan utelate, i vår utarbeidelse av revisjonsstrategien.

I avslutningsfasen av revisjonsprosessen vil summen av identifiserte og ikke-identifiserte beløpsmessige feil i regnskapet måtte vurderes mot vesentlighetsgrensen. Dersom summen overstiger denne grensen, vil det kunne få konsekvens for revisjonsberetningen i form av et forbehold for identifiserte feil i årsregnskapet.

Den totale vesentlighetsgrensen fastsettes i utgangspunktet basert på kommunens økonomiske situasjon, revisors profesjonelle skjønn, kunnskap om kommunen, samt forventninger hos brukeren av regnskapet. Andre momenter i fastsettingen er økonomiske størrelser som totale driftsinntekter, sum eiendeler etc.

Risikovurdering

Kommunens rutinebeskrivelser knyttet til den økonomiske intern kontrollen, danner et utgangspunkt for vår forståelse av hvordan kommunen har organisert sin intern kontroll knyttet til økonomifunksjonene. En beskrivelse av hvordan en intern kontroll skal utføres, betyr ikke nødvendigvis at den faktisk blir gjennomført, eller at den blir utført med tilfredsstillende kvalitet. Revisor må derfor vurdere kvaliteten av den faktiske intern kontrollen innenfor kommunens økonomifunksjon.

Gjennom forståelse av kommunens virksomhet, og identifisering av de rutiner og kontroller som er etablert som en del av kommunens økonomiske intern kontroll, vil vi være i stand til å foreta en risikovurdering på oppdraget. Risikovurderingen danner grunnlag for revisjonsplanen, dvs. hva som skal gjøres, tidspunkt for gjennomføring, samt hvordan våre kontrollhandlinger skal utføres.

I planleggingsfasen identifiserer vi områder det er hensiktsmessig å inndele revisjonen i, samt risikoer for feil og misligheter på de enkelte områdene. Forhold hvor risikoen for feil eller misligheter har stor konsekvens, samt er sannsynlig, vil få prioritet. Risikoer som har lav konsekvens og lav sannsynlighet, vil tilsvarende få lav prioritet i vår revisjonsplan.

Omfang og kvalitet på etablerte rutiner knyttet til den økonomiske internkontrollen i kommunen, vil påvirke våre kontrollhandlinger/revisjonsplan. Relevante og fungerende kontroller, betyr at vi kan stole på det kommunen selv gjør, mens manglende kontroller betyr at vi må gjøre flere handlinger for å oppnå samme sikkerhet.

DEL II - REVISJONSPLAN

Generelt om kommunen

Arendal kommune har de to siste årene hatt positivt netto driftsresultat (etter justering for bruk og avsetning av øremerkede tilskudd). Dette skyldes i hovedsak høyere skatteinntekter og rammetilskudd, statlige overføringer og refusjoner.

Pr 1. tertial 2019 er det derimot budsjettert med et negativt driftsresultat for 2019. Det er særlig endringer knyttet til ressurskrevende tjenester og øvrig tjenesteproduksjon som gir grunnlag for økningene i rammene til enhetene. Imidlertid økes utgiftsnivået mer enn inntektene gir grunnlag for.

Det må også tas hensyn til at det kan komme endringer i prognosene for 2019 i forhold til tallene som ble fremlagt pr 1. tertial. Pr nåværende tidspunkt er det ikke avlagt økonomisk rapportering for 2. tertial, dvs. pr 30. august 2019.

Endringer og økonomiske rammebetingelser med negativ effekt for kommunen, samt planlagte investeringer, vil gi økonomiske utfordringer i årene fremover. Dette gjelder særskilt økte avdragsutgifter ved innføring av ny kommunelov.

Kommunen har derimot de siste årene klart å opparbeide seg en økonomisk buffer som ved utgangen av 2018 utgjør kr 155,6 mill. (disposisjonsfond + mindreforbruk fra 2018). Netto premieavvik utgjør samtidig kr 90,3 mill., som igjen tilsier at frie driftsfond / buffer i realiteten kun utgjør kr 65,3 mill.

Kommunen har relativ høy lånegjeld i forhold til driftsinntekter og antall innbyggere, og det er kommunens driftsinntekter som skal betjene denne lånegjelden. Ved utgangen av 2018 utgjør kommunens lånegjeld knyttet til investeringer mer enn kommunens driftsinntekter, og tilsier at en forholdsmessig stor andel av driftsinntektene vil måtte gå med til å dekke renter og avdrag i årene framover.

Vurdering av intern kontroll og risiko for feil eller mangler i regnskapet

Arendal kommunes regnskap føres av det interkommunale samarbeidet for Arendal og Grimstad kommuner - Agder kommunale støttetjenester (AKST). Samarbeidet er formalisert i tjenestenivåavtale mellom kommunene og AKST. Avtalen spesifiserer også fordeling av ansvarsområder mellom partene.

Nytt regnskapssystem og lønnssystem har vært i bruk siden 1. januar 2017. Kvaliteten på systemene er i kontinuerlig forbedring.

Kommunens egen økonomistab server enhetene og har fordelte spesialoppgaver. Vi har god erfaring med økonomiavdelingens arbeid, både når det gjelder kvalitet på utført arbeid, men også i forhold til gjennomføring og kompetanse.

Det foreligger noe risiko knyttet til opprettholdelse av etablert kompetansenivå i tilfelle høy utskiftning av ansatte (gjelder både økonomistab og AKST). Avtalen mellom kommunen og AKST regulerer ansvar for faglig utvikling og opplæring innenfor fagområdene lønn, regnskap og arkivtjenester. Det rettes fokus mot kvalitet og kompetanse ved vurdering av intern kontrollmiljø.

Misligheter

Risiko for misligheter er alltid til stede, og vil være i fokus på alle områder vi reviderer i kommunen.

Revisjonsplan

Gjennomførte risikoanalyser har gitt revisor en oversikt over områder som kan gi ulike tilnærminger i forhold til hva som skal utføres av kontrollhandlinger i kommunen. Svak intern kontroll gir vanligvis høyere risiko for feil, og fører til at revisor må utføre flere kontrollhandlinger. Revisors kontrollhandlinger oppsummeres i en revisjonsplan. Revisjonsplanen er en konsekvens av de risikovurderingene som er gjort på oppdraget, men er en del av revisjonsstrategien.

Revisors kontrollhandlinger består av en blanding av følgende type handlinger:

- Substanskontroll/detaljtest
- Test av (interne) kontroller

Vår tilnærming til oppdraget er på områdenivå, dvs. transaksjoner og konti som har en grunnleggende likhet, uavhengig av hvilket regnskap de påvirker. De følgende områdene vil/kan derfor påvirke både driftsregnskapet, investeringsregnskapet, og balansen. Revisjonsplanen er revisors interne arbeidspapir, men vi vil kort gjengi vår angrepsvinkel/revisjonsplan på et overordnet nivå:

Revisjonsområde	Beskrivelse av transaksjoner	Regnskapslinjer (driftsregnskap, investeringsregnskap og balanse)	Anslått risiko (overordnet på området)	Planlagte handlinger
Lønn	Ordinær lønnsutbetalinger, overtid, naturalytelser etc. Sykelønnsrefusjon Pensjonspremiebetalinger Premieavvik Skattetrekk og arbeidsgiveravgift	Lønn inkl. sosiale utgifter Pensjonsmidler og -forpliktelser Skyldige offentlige avgifter Kortsiktige fordringer/gjeld Premieavvik Kapitalkonto	Lav	- Kartlegge og etterprøve rutiner knyttet til lønn - Identifisere og teste evt. kontroller knyttet til månedlig lønnskjøring - Tilgangskontroller samt kontroll av utbetalingene til personer som har tilgang til å gjøre endringer i lønnssystemet - Kontrollere korrekt lønn for ledelsen og andre ressurspersoner - Gå gjennom grunnlag for utbetaling av feriepenger - Avstemme skattetrekk og arbeidsgiveravgift - Avstemme bokførte lønnsutgifter mot innberettet til myndighetene
Likvider	Håndtering av bankinnskudd Ut- og innbetalinger	Bankinnskudd Kassekreditt	Lav	- Kartlegge og etterprøve rutiner for inn- og utbetalinger - Tilgangskontroller - Kontroll av remittering/utbetaling

66/19 Overordnet revisjonsstrategi regnskapsrevisjon 2019 Arendal - 19/13922-4 Overordnet revisjonsstrategi regnskapsrevisjon 2019 Arendal : Overordnet revisjonsstrategi 2019

				- Gjennomgang av bankavstemming ved årsslutt
Finans	Låneopptak og bruk av lån Kjøp og salg av finansielle eiendeler (aksjer, obligasjoner etc.) Startlån (Husbanken) Minste tillatte avdrag på lån	Finansielle eiendeler Lånegjeld Finansinntekter og – utgifter Kortsiktig gjeld Bruk og avsetning til fond (frie og bundne) Kapitalkonto	Lav	- Gå gjennom evt. endringer i kommunens gjelds- og finansreglement - Kontrollere at låneopptak er iht. vedtak og rutine - Aksjer og andeler – nedskrivningsbehov - Avdrag i driftsregnskapet utgjør minimumsavdraget - Kontroll av finanskostnader - Kontroll av startlån - Kontroll av andre utlån - Gjennomgang av bankavstemminger ved årsslutt (med tilhørende rentekostnader)
Driftsmidler	Investeringer i fysiske anleggsmidler (bygg/anlegg/maskiner) Avskrivninger og nedskrivninger Salg av anleggsmidler Finansiering av investeringer	Anleggsmidler Avskrivninger Investeringsregnskapet Kapitalkonto Bruk av lån Bruk av frie og bundne fond	Lav	- Kontroll av anleggsmiddelregisteret, herunder tilganger/avganger (bilagskontroll) og avskrivninger - Kontrollere korrekt skille mellom drift og investering - Kontroll av at det foreligger vedtak på igangsatte prosjekter

66/19 Overordnet revisjonsstrategi regnskapsrevisjon 2019 Arendal - 19/13922-4 Overordnet revisjonsstrategi regnskapsrevisjon 2019 Arendal : Overordnet revisjonsstrategi 2019

				- Gjennomgang av avstemming av anleggsmiddelregisteret mot regnskapet ved årsslutt
Overføringer	Rammetilskudd og skatteinntekter Tilskudd til/fra stat, kommune, fylke, m.m. Andre statlige overføringer Sosiale utlån	Overføringer fra andre Overføringer til andre Rammetilskudd Skatteinntekter Kortsiktige fordringer og gjeld Bundne fond Mottatte avdrag på utlån	Lav	- Avstemme rammetilskudd og skatt - Terminvise avstemminger av merverdiavgiftskompensasjon - Kontrollere større overførings- utgifter og inntekter - Avstemminger og dokumentasjon ved årsslutt
Innkjøp	Kjøp av varer og tjenester Koding og behandling av merverdiavgift (ordinær og kompensasjon)	Kjøp av varer og tjenester til kommunal tjenesteproduksjon Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal tjenesteproduksjon Leverandørgjeld Skyldige offentlige avgifter Kortsiktige fordringer og gjeld	Lav	- Kartlegge og etterprøve rutiner knyttet til innkjøpsområde - Teste at rutiner for attestasjon og anvisning fungerer samt utføre test av kontroll «Attestasjon – anvisning» - Tilgangskontroller, herunder identifisere attestasjons- og anvisningsfullmakter med kryssende roller - Terminvise bilagskontroller - Større innkjøp vurderes mot avtale/kontrakt/anbud - Større leverandører avstemmes pr 31.12

66/19 Overordnet revisjonsstrategi regnskapsrevisjon 2019 Arendal - 19/13922-4 Overordnet revisjonsstrategi regnskapsrevisjon 2019 Arendal : Overordnet revisjonsstrategi 2019

				- Gjennomgang av avstemminger og dokumentasjon ved årsslutt
Salg	Fakturering Håndtering av merverdiavgift	Brukerbetalinger Andre salgs- og leieinntekter Kundefordringer Skyldige offentlige avgifter Kortsiktige fordringer og gjeld	Lav	- Kartlegge og etterprøve rutiner knyttet til salgsområde - Kontroll utvalgte områder - Vurdere fordringer i reskontro med hensyn på nedskrivninger, samt vurdere avsetning til tap på kundefordringer - Avstemminger og dokumentasjon ved årsslutt
Regnskapsrapportering	Avslutning og utarbeidelse av årsregnskapet Bruk og avsetning til investerings og driftsfond (frie og bundne) Disponering mer-/mindreforbruk Kretsløp Andre avslutningsposteringer	Løpende økonomisk rapportering Årsregnskap med noter	Lav	- Kartlegge og etterprøve rutiner knyttet til regnskapsrapportering - Gå gjennom løpende økonomisk og finansiell rapportering - Kontrollere at bruk og avsetning til fond gjøres iht. regelverket - Avslutningsposteringer - Avstemminger og dokumentasjon ved årsslutt

66/19 Overordnet revisjonsstrategi regnskapsrevisjon 2019 Arendal - 19/13922-4 Overordnet revisjonsstrategi regnskapsrevisjon 2019 Arendal : Overordnet revisjonsstrategi 2019

Oppsummering

Som nevnt over bygger vår revisjonsstrategi, og dermed vår revisjonsplan, på en foreløpig anslått risiko på de enkelte områdene. Dette har sammenheng med at vi forutsetter at kommunens interne kontroller knyttet til økonomi fungerer som forutsatt i vår planlegging og risikovurdering. Dersom det viser seg at disse kontrollene ikke fungerer som forutsatt, kan dette påvirke vår opprinnelig revisjonsstrategi og revisjonsplan. Vi kan måtte gjennomføre flere kontrollhandlinger for å dekke opp en økt risiko pga. svakheter eller mangler i den interne kontrollen.

Endringer i strategien skal dokumenteres, og kontrollutvalget vil bli informert dersom det skjer vesentlige endringer.

Arendal, 16. august 2019

Ketil Raknes
Oppdragsansvarlig revisor

Irina Ivanova
Hovedrevisor

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Arkivsak-dok. 19/10232-12
Saksbehandler Benedikte Muruvik Vonen

Saksgang	Møtedato
Arendal kontrollutvalg	11.12.2019

Orientering om risiko- og vesentlighetsvurderinger som grunnlag for planer for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2020-2023 Arendal

Forslag fra sekretariatet:
Saken tas til orientering.

Bakgrunn for saken:
Av kommuneloven § 23-2 c og d fremgår det at kontrollutvalget skal påse at det utføres forvaltningsrevisjon av kommunens virksomhet og av selskaper kommunen har eierinteresser i, og at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eierinteresser i selskaper mv. (eierskapskontroll).

Saksopplysninger:
Forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller skal gjennomføres planmessig, og planen skal baseres på risiko- og vesentlighetsvurderinger. Kontrollutvalget bestilte i sitt møte 4.9.2019 sakene 44/19 og 45/19 slike risiko- og vesentlighetsvurderinger fra Aust-Agder Revisjon IKS. Disse vil bli lagt frem for kontrollutvalget i løpet av våren 2020, og vil dermed danne grunnlaget for planer for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2020-2023.

Denne saken legges frem nå, for å gi et første innblikk i hva dette går ut på. Saksutskrift fra bestillingene av risiko- og vesentlighetsvurderingene følger ved saken, og forteller nærmere om hva forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll er.

Avtroppende kontrollutvalg ga på bakgrunn av sine erfaringer og tilegnet kompetanse om kommunen, innspill om risikoområder å vurdere i forbindelse med planene for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll, i sitt møte 9.10.2019 sak 55/19. Disse var som følger:

- *Barnevern – ressursbruk*
- *Etablerersenteret IKS – hvordan bidrar selskapet til å underbygge kommunens mål med tjenesten?*
- *Beslutningsgrunnlag for investeringer*
- *Kjøp av konsulenttjenester – behovsvurderinger og regler for offentlige anskaffelser*
- *Selvkost innen VAR-området*
- *Fordeling av ansvar og myndighet mellom kommunen og kommunens selskaper*

Kontrollutvalget har i tillegg gjennom behandling av sak 40/19 gitt følgende innspill til analysearbeidet:

- *Kommunens tilpasning til gjeldende personvernregler*

Revisjonen er nå i gang med sitt analysearbeid, og vil orientere litt om dette og prosessen videre i møtet.

Vurdering fra sekretariatet:

Det er viktig å merke seg at denne saken ikke har som formål å lage noen plan, da det er et omfattende analysearbeid som skal gjennomføres før planene kan utarbeides. Den er ment som en del av opplæringen av det nye kontrollutvalget.

Vedlegg:

Saksutskrift sak 44-19 Bestilling av risiko- og vesentlighetsvurderinger som grunnlag for Plan for forvaltningsrevisjon 2020-2023
Saksutskrift sak 45-19 Bestilling av risiko- og vesentlighetsvurderinger som grunnlag for Plan for eierskapskontroll 2020-2023

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Saksutskrift

Arkivsak-dok. 19/10232-1
Arkivkode 217
Saksbehandler Benedikte Muruvik Vonen

Saksgang	Møtedato	Saksnr
1 Arendal kontrollutvalg	04.09.2019	44/19

Bestilling av risiko- og vesentlighetsvurdering som grunnlag for plan for forvaltningsrevisjon 2020-2023 Arendal

Forslag fra sekretariatet:

Arendal kontrollutvalg bestiller risiko- og vesentlighetsanalyse av kommunens virksomhet og virksomheten i kommunens selskaper i tråd med ny kommunelov § 23-3 fra Aust-Agder Revisjon IKS. Analysen forventes levert i løpet av våren 2020. Det forventes at både avtroppende og nytt kontrollutvalg blir sterkt involvert i analyseprosessen.

Bakgrunn for saken:

Ny kommunelov, som i hovedsak trer i kraft ved konstituering av nytt bystyre i Arendal i oktober 2019, sier følgende om forvaltningsrevisjon (§ 23-3):

Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak.

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet og virksomheten i kommunens eller fylkeskommunens selskaper. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon.

Planen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.

Saksopplysninger:

Vi nærmer oss slutten av inneværende valgperiode, og det er på tide å tenke fremover mot ny valgperiode. For å sikre at kompetansen til det avtroppende kontrollutvalget blir tatt vare på i

overgangen til ny periode og nytt utvalg, er det naturlig at revisjonen allerede nå får bestillingen av ny analyse av kommunens virksomhet og virksomheten i kommunens selskaper. Det vil i tråd med fastsatt møte- og arbeidsplan for Arendal kontrollutvalg 2019 bli satt opp en egen sak i møtet i september 2019 der kontrollutvalget kan gi sine innspill om hvilke områder som kan være relevant å undersøke nærmere for vurdere om det kan være behov for forvaltningsrevisjon.

Det er imidlertid viktig å merke seg at det er det nye kontrollutvalget valgt på konstituerende møte i bystyret i oktober 2019 som skal legge frem Plan for forvaltningsrevisjon for det nye bystyret. Det er derfor ikke meningen at risiko- og vesentlighetsvurderingen skal ferdigstilles før også det nye kontrollutvalget har vært sterkt involvert i analyseprosessen. Det skal skje gjennom vinteren 2019 – våren 2020. En grundig analyseprosess er nødvendig for å gjøre de beste prioriteringene av hvilke områder kontrollutvalget mener det er viktigst å gjennomføre forvaltningsrevisjoner på.

Det er nytt i ny kommunelov at det skal lages en felles plan for forvaltningsrevisjoner som gjelder både egen virksomhet og kommunens selskaper. Dette er gjort for at kontrollen av kommunale tjenester skal behandles likt uansett om kommunen løser oppgavene innen egen organisasjon eller gjennom et selskap. Det er også nytt at kravet om risiko- og vesentlighetsanalyse fremgår av lovteksten og ikke som før i forskrift om kontrollutvalg. Risiko- og vesentlighetsanalysen er det som i tidligere forskrift ble kalt overordnet analyse.

Vurdering fra sekretariatet:
Saken er ment som et startpunkt for arbeidet med risiko- og vesentlighetsvurderingen. Forvaltningsrevisjon skal gjennomføres av revisjonen, men loven sier ikke noe om hvem som skal gjennomføre analysen. Denne bestillingen vil dermed være avklarende i forhold til revisjonen i forhold til dette.

Arendal kontrollutvalg har behandlet saken i møte 04.09.2019 sak 44/19

Møtebehandling

Votering
Enstemmig for forslag til vedtak.

Vedtak
Arendal kontrollutvalg bestiller risiko- og vesentlighetsanalyse av kommunens virksomhet og virksomheten i kommunens selskaper i tråd med ny kommunelov § 23-3 fra Aust-Agder Revisjon IKS. Analysen forventes levert i løpet av våren 2020. Det forventes at både avtroppende og nytt kontrollutvalg blir sterkt involvert i analyseprosessen.

RETT UTSKRIFT
DATO 10.september.2019

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Saksutskrift

Arkivsak-dok. 19/10232-2
Arkivkode 217
Saksbehandler Benedikte Muruvik Vonen

Saksgang	Møtedato	Saksnr
1 Arendal kontrollutvalg	04.09.2019	45/19

Bestilling av risiko- og vesentlighetsvurdering som grunnlag for plan for eierskapskontroll 2020-2023 Arendal

Forslag fra sekretariatet:

Arendal kontrollutvalg bestiller risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eierskap i tråd med ny kommunelov § 23-4 fra Aust-Agder Revisjon IKS. Analysen forventes levert i løpet av våren 2020. Det forventes at både avtroppende og nytt kontrollutvalg blir involvert i analyseprosessen.

Bakgrunn for saken:

Ny kommunelov, som i hovedsak trer i kraft ved konstituering av nytt bystyre i Arendal i oktober 2019, sier følgende om eierskapskontroll (§ 23-4)

Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring.

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens og fylkeskommunens eierskap. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for eierskapskontroll.

Planen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.

Saksopplysninger:

Vi nærmer oss slutten av inneværende valgperiode, og det er på tide å tenke fremover mot ny valgperiode. For å sikre at kompetansen til det avtroppende kontrollutvalget blir tatt vare på i

overgangen til ny periode og nytt utvalg, er det naturlig at revisjonen allerede nå får bestillingen av ny analyse av kommunens eierskap. Det er i tråd med fastsatt møte- og arbeidsplan satt opp en egen sak i møtet der kontrollutvalget kan gi sine vurderinger av hvilke selskaper som kan være relevante å undersøke nærmere for å vurdere om det kan være behov for eierskapskontroll.

Det er imidlertid viktig å merke seg at det er det nye kontrollutvalget valgt på konstituerende møte i bystyret i oktober 2019 som skal legge frem Plan for eierskapskontroll for det nye bystyret. Det er derfor ikke meningen at risiko- og vesentlighetsvurderingen skal ferdigstilles før også det nye kontrollutvalget har vært involvert i analyseprosessen. Det skal skje gjennom vinteren 2019-våren 2020. En grundig analyseprosess er nødvendig for å gjøre de beste prioriteringene av hvilke selskaper kontrollutvalget mener det er viktigst å gjennomføre eierskapskontroller i.

Det er nytt i ny kommunelov at det skal lages en egen plan for eierskapskontroller løsrevet fra behovet for forvaltningsrevisjon i selskap. Det er også nytt at kravet om risiko- og vesentlighetsanalyse fremgår av lovteksten, og ikke som før, i forskrift om kontrollutvalg.

Vurdering fra sekretariatet:
Saken er ment som et startpunkt for arbeidet med risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eierskap. Loven fastsetter at det er revisjonen som skal gjennomføre eierskapskontroller, men den sier ikke noe om hvem som skal gjennomføre den bakenforliggende risiko- og vesentlighetsvurderingen. Dette bestillingen vil dermed være avklarende i forhold til revisjonen når det gjelder dette.

Arendal kontrollutvalg har behandlet saken i møte 04.09.2019 sak 45/19

Møtebehandling

Votering
Enstemmig for forslag til vedtak.

Vedtak
Arendal kontrollutvalg bestiller risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eierskap i tråd med ny kommunelov § 23-4 fra Aust-Agder Revisjon IKS. Analysen forventes levert i løpet av våren 2020. Det forventes at både avtroppende og nytt kontrollutvalg blir involvert i analyseprosessen.

RETT UTSKRIFT
DATO 10.september.2019

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Arkivsak-dok. 19/14803-6
Saksbehandler Benedikte Muruvik Vonen

Saksgang	Møtedato
Arendal kontrollutvalg	11.12.2019

Møte- og arbeidsplan 2020 for Arendal kontrollutvalg - ny behandling

Forslag fra sekretariatet:

Revidert møte- og arbeidsplan 2020 for Arendal kontrollutvalg godkjennes.

Planen og møtedatoene er veiledende og kontrollutvalget står fritt til å ta opp de saker og avholde de møter utvalget ønsker.

Møtedatoer 2020: Onsdager kl. 09:00.
5.2.2020 – 4.3.2020 –22.4.2020 – 17.6.2020 – 9.9.2020 – 7.10.2020 – 18.11.2020 – 16.12.2020.

Vedtaket oversendes bystyret til orientering.

Bakgrunn for saken:

Arendal kontrollutvalg vedtok sin møte- og arbeidsplan for 2020 allerede i sitt møte 4.9.2019. Etter valget har utvalget fått ny leder, og det er behov for en gjennomgang av datoene for tilpassing til hans studiesituasjon.

Saksopplysninger:

Møteplanen settes opp med 8 møter i 2020, i tråd med omfanget avtalt med sekretariatet. Det er forsøkt tatt hensyn til kommunens plan for behandling av årsregnskap 2019 for Arendal kommune og foretakene. Det aktuelle møtet kan det likevel være behov for å flytte om behandlingen i bystyret tilsier det.

Kontrollutvalget har møtene sine på onsdager kl. 09:00. Varigheten på møtet bestemmes av saksmengden til møtet og utvalgets behandling av sakene.

Møte- og arbeidsplanen er ikke å forstå som en fullstendig presentasjon av alle de oppgaver/saker som kontrollutvalget vil behandle i løpet av året, da mange av disse foreløpig ikke er tidfestet. Møte-/arbeidsplanen skal legges frem som orienteringssak i bystyret.

Det vil bli lagt til rette for opplæring og kursvirksomhet for medlemmene i kontrollutvalget. Denne kan skje regionalt (vår- og høstkonferanse i regi av Temark/Vetaks) og/eller gjennom sentrale tilbud. Temark anbefaler at alle medlemmer deltar på

- *Kontrollutvalgskonferansen i regi av Norges Kommunerevisorforbund 29.-30.1.2020* og/eller *Fagkonferansen i regi av Forum for kontroll og tilsyn 3.-4.6.2020* i tillegg til
- *Temarks regionale konferanser* (vår + høst).

Dette vil være av særlig betydning for nye medlemmer (ev. varamedlemmer) i kontrollutvalget. Det er derfor ikke lagt møter til tidspunktene for de sentrale konferansene. Dato for de regionale konferansene er ennå ikke klare.

Vurdering fra sekretariatet:

Sekretariatet foreslår vedlagte veiledende møte-/arbeidsplan 2020 for Arendal kontrollutvalg. Innholdet i de enkelte møtene vil bli fastsatt etter hvert.

Vedlegg:
Møte- og arbeidsplan 2020 Arendal kontrollutvalg

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Arendal kontrollutvalg
Møte-/arbeidsplan 2020

(29.-30.1.2020: Kontrollutvalgskonferanse i regi av Norges Kommunerevisorforbund, Gardermoen)

Onsdag 5.2.2020 kl. 09:00 – 14:00
- Godkjenning av innkalling og protokoll
- Oppfølging av sak om ressursbruk i barnevernet
- Oppfølging av tilsyn Solhaug bo- og omsorgssenter
- Oppfølging av tilsyn Margarethestiftelsen
- Rapport fra forvaltningsrevisjonen Pleie og omsorg
- Årsmelding 2019 fra kontrollutvalget
- Revisors uavhengighet 2019
- Orienteringer fra revisor
- Referatsaker
- Eventuelt

Onsdag 4.3.2020 kl. 09:00 – 14:00
- Godkjenning av innkalling og protokoll
- Oppfølging av generell selskapskontroll: Overordnet eierskap og eierstyring i kommunens selskaper
- Risiko- og vesentlighetsvurderinger som grunnlag for plan for forvaltningsrevisjon (?)
- Risiko- og vesentlighetsvurderinger som grunnlag for plan for eierskapskontroll (?)
- Orienteringer fra revisor
- Referatsaker
- Eventuelt

(April 2020: Vårkonferanse i regi av Temark, Agder/Telemark/Vestfold)

Onsdag 22.4.2020 kl. 09:00 – 14:00
- Godkjenning av innkalling og protokoll
- Årsregnskap 2019 for Arendal kommune, Arendal Havn KF og Arendal Eiendom KF
- Plan for forvaltningsrevisjon (?)
- Bestilling av prosjektplan for første forvaltningsrevisjon (?)
- Plan for eierskapskontroll (?)
- Orienteringer fra revisor
- Referatsaker
- Eventuelt

(3.-4.6.2020: Fagkonferanse i regi av Forum for kontroll og tilsyn, Gardermoen)

Onsdag 17.6.2020 kl. 09:00 – 14:00
- Godkjenning av innkalling og protokoll
- Orientering om 1. tertial 2020
- Oppfølging av forvaltningsrevisjon Hove Drifts- og Utviklingsselskap
- Bestilling av første forvaltningsrevisjonsprosjekt (?)
- Bestilling av prosjektplan for første eierskapskontroll (?)
- Orienteringer fra revisor
- Referatsaker
- Eventuelt

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Onsdag 9.9.2020 kl. 09:00 – 14:00

- Godkjenning av innkalling og protokoll
- Evaluering av tiltakspakke barnevern
- Budsjett for kontrollarbeidet i Arendal kommune 2021
- Overordnet revisjonsstrategi 2020
- Orienteringer fra revisor
- Referatsaker
- Eventuelt

Onsdag 7.10.2020 kl. 09:00 – 14:00

- Godkjenning av innkalling og protokoll
- Orientering om 2. tertial 2019
- Møte- og arbeidsplan 2021 Arendal kontrollutvalg
- Orienteringer fra revisor
- Referatsaker
- Eventuelt

Onsdag 18.11.2020 kl. 09:00 – 14:00

- Godkjenning av innkalling og protokoll
- Orienteringer fra revisor
- Referatsaker
- Eventuelt

November 2020: Høstkonferanse i regi av Temark/Vetaks, Agder/Telemark/Vestfold

Onsdag 16.12.2019 kl. 09:00 – 14:00

- Godkjenning av innkalling og protokoll
- Orientering om budsjett 2021 for Arendal kommune
- Rapport fra første forvaltningsrevisjonsprosjekt (?)
- Orienteringer fra revisor
- Referatsaker
- Eventuelt

Det kan være aktuelt å kalle inn rådmannen (/representanter fra administrasjonen) for å orientere om aktuelle saker/temaer utover de punktene som er nevnt i planen. Vi gjør oppmerksom på at planen er dynamisk, og at saker kan bli flyttet til et annet møte. Ved behov kan det være aktuelt å avlyse, flytte eller ta ekstra møter.

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Arkivsak-dok. 19/00117-13
Saksbehandler Benedikte Muruvik Vonen

Saksgang	Møtedato
Arendal kontrollutvalg	11.12.2019

Orienteringer fra revisor 11.12.2019

Forslag fra sekretariatet:
Saken tas til orientering.

Bakgrunn for saken:
Kontrollutvalget har et påseansvar for at det blir gjennomført forsvarlig revisjon i Arendal kommune. For å holde utvalget orientert om det pågående revisjonsarbeidet i kommunen, orienterer revisor kontrollutvalget fortløpende gjennom året.

Saksopplysninger:
Revisor orienterer om aktuelle saker i den løpende revisjonen og annet som er aktuelt for kontrollutvalget, utover det som blir fremlagt i separate saker i møtet.

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Arkivsak-dok. 19/00118-13
Saksbehandler Benedikte Muruvik Vonen

Saksgang	Møtedato
Arendal kontrollutvalg	11.12.2019

Referatsaker 11.12.2019

Forslag fra sekretariatet:

Saken tas til orientering.

Saksopplysninger:

1. Behandling i bystyret av saker fra/av særlig interesse for kontrollutvalget:
    a. 10.10.2019 (konstituerende):
        i. PS 19/152 Valg av kontrollutvalg
    b. 21.11.2019:
        i. PS 19/193 Referatsaker – Møte- og arbeidsplan Arendal kontrollutvalg 2020
        ii. PS 19/195 Tertialrapport 2 – 2019
        iii. PS 19/196 Heis til Fløyheia - budsjettoverskridelser
        iv. PS 19/197 Tilkobling til offentlig avløpsnett
        v. PS 19/198 Rapport fra forvaltningsrevisjon Hove Drifts- og Utviklingsselskap AS
2. Henvendelse vedr. barnevern (lydopptak) – oppfølging fra møte 4.9.2019
3. Kontrollutvalgskonferansen 2020 NKRF, Gardermoen 29.-30.1.2020 – påmelding?
4. Fagkonferansen 2020 FKT, Gardermoen 3.-4.6.2020 – informasjon
5. Neste møte

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Arkivsak-dok. 19/00156-13
Saksbehandler Benedikte Muruvik Vonen

Saksgang	Møtedato
Arendal kontrollutvalg	11.12.2019

Eventuelt 11.12.2019